

СХВАЛЕНО

на засіданні педагогічної ради

від 30.08.2024

Протокол № 1

ЗАТВЕРДЖЕНО

наказ 33СО Лобачівський ліцей

від 30.08.2024 № 85

Директор С. Карніц

« 30 » верне 2024 р.

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

закладу загальної середньої освіти

Лобачівський ліцей Берестечківської міської ради

Волинської області

на 2024/2025 навчальний рік

ВСТУП

Освітня програма закладу загальної середньої освіти Лобачівський ліцей Берестечківської міської ради Волинської області (далі – Заклад) містить комплекс освітніх компонентів, спланованих та організованих Закладом для досягнення учнями визначених цією програмою очікуваних результатів навчання, для всебічного розвитку, виховання і соціалізації особистостей, які здатні до життя в суспільстві та цивілізованій взаємодії з природою, мають прагнення до самовдосконалення і навчання впродовж життя, готових до свідомого життєвого вибору, самореалізації, відповідальності, трудової діяльності, громадянської активності та досягнення відповідного рівня обов'язкових результатів навчання та сформованих компетентностей, визначених Державними стандартами освіти.

Освітня програма розроблена за змістом та на виконання:

- Законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту»;
- Указу Президента України від 16 березня 2022 року № 143 «Про загальнонаціональну хвилину мовчання за загиблими внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України»;
- постанови Кабінету Міністрів України від 23.07.2024 № 841 «Про початок навчального року під час воєнного стану в Україні»;
- Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України від 25.09.2020 № 2205;
- Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14.12.2016 № 988-р;
- Державного стандарту початкової освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21.02.2018 № 87;
- Державного стандарту базової середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30.09.2020 № 898;
- наказу Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 № 743-22 «Про затвердження типових освітніх та навчальних програм для 1-2 та 3-4 класів закладів загальної середньої освіти та визнання такими, що втратили чинність, деяких наказів Міністерства освіти і науки України»;
- наказу Міністерства освіти і науки України від 19.02.2021 № 235 «Про затвердження типових освітніх програм для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти» (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 09.08.2024 № 1120 «Про внесення змін до типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти»);
- наказу Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 № 405 «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня»;
- наказу Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 № 408 «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти III ступеня» (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 28.11.2019 № 1493 «Про внесення змін до типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти III ступеня»);
- наказу Міністерства освіти і науки України від 28.11.2019 № 1493 «Про внесення змін до типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти III ступеня»;
- наказу Міністерства освіти і науки України від 02.08.2024 № 1093 «Про затвердження рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання»;

Освітня програма Закладу містить 6 частин та додатки:

- освітня програма першого циклу початкової освіти - адаптаційно-ігровий (1 та 2 класи);
- освітня програма другого циклу початкової освіти - основний (3 та 4 класи);
- освітня програма першого циклу базової середньої освіти - адаптаційний (5 та 6 класи);
- освітня програма другого циклу базової середньої освіти - базове предметне навчання (7 клас);
- освітня програма другого циклу базової середньої освіти – базове предметне навчання (8 та 9 класи);
- освітня програма першого циклу профільної середньої освіти - профільно-адаптаційний (10 клас).

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

першого циклу початкової освіти - адаптаційно-ігровий

(1 та 2 класи)

Освітня програма для 1-2 класів розроблена на основі Державного стандарту початкової освіти (затвердженого Постановою КМУ від 21 лютого 2018 року № 87), Типової освітньої програми для учнів 1-2 класів закладів загальної середньої освіти, розробленої під керівництвом Р. Б. Шияна (затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 № 743).

Освітня програма початкової освіти – узгоджений комплекс видів освітньої діяльності, що ґрунтується на компетентнісному підході і спрямований на реалізацію мети й завдань, визначених у новому Державному стандарті початкової освіти.

Освітня програма початкової освіти окреслює підходи до планування й організації закладом освіти єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом початкової загальної освіти.

Програму побудовано із врахуванням таких принципів:

- дитиноцентрованості і природовідповідності;
- узгодження цілей, змісту і очікуваних результатів навчання;
- науковості, доступності і практичної спрямованості змісту;
- наступності і перспективності навчання;
- взаємозв'язаного формування ключових і предметних компетентностей;
- логічної послідовності і достатності засвоєння учнями предметних компетентностей;
- можливостей реалізації змісту освіти через предмети або інтегровані курси;
- творчого використання вчителем програми залежно від умов навчання;
- адаптації до індивідуальних особливостей, інтелектуальних і фізичних можливостей, потреб та інтересів дітей.

Освітня програма визначає:

- загальний обсяг навчального навантаження, орієнтовну тривалість і можливі взаємозв'язки окремих предметів, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій (додаток 1);

- очікувані результати навчання учнів подані у програмі початкової освіти під керівництвом Р. Б. Шияна, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 № 743.
- зміст навчальних програм, які мають гриф «Затверджено Міністерством освіти і науки України» використані з офіційного вебсайту МОН;
- рекомендовані форми організації освітнього процесу та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти;
- вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за цією освітньою програмою.

Загальний обсяг навчального навантаження та орієнтовна тривалість і можливі взаємозв'язки освітніх галузей, предметів, дисциплін

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів першого класу Закладу складає 805 годин/навчальний рік, де 770 годин припадає на інваріантну складову, а 35 годин – на варіативну.

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів другого класу Закладу складає 875 годин/навчальний рік, де 840 годин припадає на інваріантну складову, а 35 годин – на варіативну.

Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальному плані Закладу.

У Закладі передбачено варіант навчального плану початкової школи, який відповідає типовій освітній програмі, розроблений під керівництвом Р. Б. Шияна, затвердженій наказом Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 № 743 «Про затвердження типових освітніх та навчальних програм для 1-2 та 3-4 класів закладів загальної середньої освіти та визнання такими, що втратили чинність, деяких наказів Міністерства освіти і науки України».

Навчальний план містить інваріантну складову, сформовану на державному рівні, обов'язкову для закладу загальної середньої освіти, та варіативну. Повноцінність початкової освіти забезпечується реалізацією як інваріантної, так і варіативної складових, які в обов'язковому порядку фінансуються з освітньої субвенції. Додаткові години варіативної складової у 1 та 2 класах НУШ використано для вивчення курсу за вибором Українознавство. Курс за вибором Українознавство вивчається за навчальною програмою: Українознавство 1-4 класи (автори Кононенко П.П., Присяжна Т.М.) схвалено для використання у загальноосвітніх навчальних закладах (лист №14.1/12-Г-686 від 27.12.2013) комісією з

педагогіки та методики початкового навчання Науково-методичної ради з питань освіти Міністерства освіти і науки України (протокол №12 від 29 листопада 2013 року). Навчальна програма курсу знаходиться на сайті Міністерства освіти і науки України за адресою: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/programy-facultativ/progr-1-4-2013.pdf>

Навчальний план на 2024/2025 н. р.

Освітні галузі	Навчальні предмети	Навчальне навантаження					
		1 клас		2 клас		Разом	
		На тиждень	На рік	На тиждень	На рік	На тиждень	На рік
Інваріантна складова							
Мовно-літературна	Українська мова	5+2	245	5+2	245	10+4	490
	Англійська мова	2	70	3	70	5	140
Математична	Математика	3+1	140	3+1	140	6+2	280
Природнича, технологічна, інформатична, соціальна і здоров'язбережувальна, громадянська та історична	Я досліджую світ	4	140	4	140	8	280
	Інформатика	-	-	1	35	1	35
Мистецька	Музичне мистецтво	1	35	1	35	2	70
	Образотворче мистецтво	1	35	1	35	2	70
Фізкультурна	Фізична культура	3	105	3	105	6	210
Усього		19+3	770	21+3	840	40+6	1610
Курси за вибором	Українознавство	1	35	1	35	2	70
Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження на учня		20	700	22	770	42	1470
Сумарна кількість навчальних годин інваріантної і варіативної складових, що фінансуються з бюджету(без урахування поділу класів на групи)		23	805	25	875	48	1680

Перелік, зміст, тривалість і взаємозв'язок освітніх галузей

Освітню програму Закладу для першого циклу початкової освіти - адаптаційно-ігровий (1 клас) укладено за такими основними освітніми галузями.

Освітні галузі 1 клас НУШ:

- Мовно-літературна:

Рідномовна освіта (**українська мова і література**)

Іншомовна освіта(**англійська мова**)

- Математична (**математика**)

- Природнича (я **досліджую світ**)

- Технологічна(я **досліджую світ**)

- Соціальна і здоров'язбережувальна(я **досліджую світ**)

- Громадянська та історична (я **досліджую світ**)

- Мистецька (**музичне мистецтво і образотворче мистецтво**)

- Фізкультурна (**фізична культура**)

На мовно-літературну освітню галузь виділено 315 год, з яких на вивчення української мови передбачено часовий розподіл програмового матеріалу між предметом «Українська мова» та інтегрованим курсом «Я досліджую світ», відповідно до якого 5 годин на тиждень використовується на вивчення української мови як окремого предмета, 2 години на тиждень включені до інтегрованого курсу «Я досліджую світ».

Освітня галузь «Математична» реалізуються через вивчення окремого навчального предмета «Математика» (3 години на тиждень) та включення програмового змісту з математики в інтегрований курс «Я досліджую світ», де на математику відводиться 1 година на тиждень, загалом на галузь в межах одного класу виділено 140 годин/навчальний рік.

Освітні галузі «Природнича», «Технологічна», «Соціальна і здоров'язбережувальна», «Громадянська та історична» представлені в інтегрованому курсі «Я досліджую світ», на яку виділено 4 год. Час на його вивчення розподілено наступним чином: на природничу освітню галузь відводиться 2 години, на технологічну – 1 година, на соціальну та здоров'язбережну і громадянську та історичну – по 0,5.

Освітня галузь «Мистецтво» реалізується через окремі предмети за видами мистецтва: образотворче мистецтво і музичне мистецтво, на що виділено по 1 год.

Освітня галузь «Фізкультурна» реалізується через навчальний предмет «Фізична культура», на яку виділено 3 год.

З варіативної складової виділено 1 год на курс за вибором «Українознавство».

Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальному плані.

При визначенні гранично допустимого навантаження учнів ураховані санітарно-гігієнічні норми та нормативну тривалість уроків у 1 класі – 35 хвилин.

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 року № 87 «Про затвердження Державного стандарту початкової освіти» години фізичної культури не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів.

Навчальний план зорієнтовано на роботу початкової школи за 5-денним навчальними тижнем.

Освітню програму Закладу для першого циклу початкової освіти - адаптаційно-ігровий (2 клас) укладено за такими основними освітніми галузями.

Освітні галузі 2 клас НУШ:

- Мовно-літературна:

Рідномовна освіта (**українська мова і література**)

Іншомовна освіта(**англійська мова**)

- Математична (**математика**)

- Природнича (**я досліджую світ**)

- Технологічна(**я досліджую світ**)

- Інформатична (**інформатика**)

- Соціальна і здоров'язбережувальна(**я досліджую світ**)

- Громадянська та історична (**я досліджую світ**)

- Мистецька (**музичне мистецтво і образотворче мистецтво**)

- Фізкультурна (**фізична культура**)

На мовно-літературну освітню галузь виділено 315 год, з яких на вивчення української мови передбачено часовий розподіл програмового матеріалу між предметом «Українська мова» та інтегрованим курсом «Я досліджую світ», відповідно до якого 5 годин на тиждень використовується на вивчення української мови як окремого предмета, 2 години на тиждень включені до інтегрованого курсу «Я досліджую світ».

Освітня галузь «Математична» реалізуються через вивчення окремого навчального предмета «Математика» (3 години на тиждень) та включення програмового змісту з математики в інтегрований курс «Я досліджую світ», де на математику відводиться 1 година на тиждень, загалом на галузь в межах одного класу виділено 140 годин/навчальний рік.

Освітні галузі «Природнича», «Технологічна», «Соціальна і здоров'язбережувальна», «Громадянська та історична» представлені в інтегрованому курсі «Я досліджую світ», на яку виділено 4 год. Час на його вивчення розподілено наступним чином: на природничу освітню галузь відводиться 2 години, на технологічну – 1 година, на соціальну та здоров'язбережну, громадянську та історичну – по 0,5.

Освітня галузь «Інформатична» реалізуються через вивчення окремого навчального предмета «Інформатика», на який виділено 1 годину на тиждень.

Освітня галузь «Мистецтво» реалізується через окремі предмети за видами мистецтва: образотворче мистецтво і музичне мистецтво, на що виділено по 1 год.

Освітня галузь «Фізкультурна» реалізується через навчальний предмет «Фізична культура», на яку виділено 3 год.

З варіативної складової виділено 1 год на курс за вибором «Українознавство».

Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальному плані.

При визначенні гранично допустимого навантаження учнів ураховані санітарно-гігієнічні норми та нормативну тривалість уроків у 2 класі – 40 хвилин.

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 року № 87 «Про затвердження Державного стандарту початкової освіти» години фізичної культури не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів.

Навчальний план зорієнтовано на роботу початкової школи за 5-денним навчальними тижнем.

Концепцією Нової української школи передбачено створення умов для особистісно орієнтованого навчання. Ефективна індивідуалізація й диференціація навчального процесу забезпечена через організацію навчальних центрів, які відображають навчальні потреби й інтереси дітей. Функціональність навчальних центрів спрямована на створення умов для дослідницької діяльності дітей, розвиток самостійності, організації роботи дітей в парах, у малих групах, а також індивідуально. У навчальних центрах проводитимуться різні види навчальної діяльності, тому вони містять різні навчальні матеріали.

Важливими навчальними центрами для першого класу є такі: центр читання і письма, природознавства, математичний і мистецький центри. Їх наповнюваність забезпечуватиме для виконання навчальних програм. Зокрема, центр читання і письма містить: книги, карти, глобус, плакати, вірші, написані на великих аркушах паперу, письмове приладдя (олівці, маркери, фломастери), папір, клей або скоч (липка стрічка), діркопробивач, мотузки, комп'ютер і навушники – для забезпечення можливості слухати і дивитися історії усім разом або окремим дітям; центр природознавства – камінці, мушлі, інші природні матеріали, магніти, збільшувальне скло, терези, довідкову літературу, журнали з природознавства, кімнатні рослини; мистецький центр (центр образотворчого мистецтва) – фарби й пензлі, глину (пластилін), старі журнали, папір, приладдя для письма й малювання, мольберт; центр математики – матеріали для лічби (пластикові іграшки, кубики різних розмірів, фабричні або саморобні предмети для лічби), пазли, доміно, лінійки, терези, інші засоби для вимірювання, ігри.

Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних навчальних програмах.

Мовно-літературна освітня галузь (українська мова і література, англійська мова) ставить за мету розвиток особистості дитини засобами різних видів мовленнєвої діяльності, формування ключових, комунікативної та читацької компетентностей; розвиток здатності спілкуватися українською мовою для духовного, культурного й національного самовияву, послуговуватися нею в особистому й суспільному житті, у міжкультурному діалозі; збагачення емоційно-чуттєвого досвіду, розвиток мовленнєво-творчих здібностей.

У початковому курсі рідномовної освіти виокремлено такі **змістові лінії**: «Взаємодіємо усно», «Читаємо», «Взаємодіємо письмово», «Досліджуємо медіа», «Досліджуємо мовлення», «Театралізуємо».

Відповідно до мети іншомовної освіти та завдань у початковій школі, виокремлено такі змістові лінії: «Сприймання на слух», «Зорове сприймання», «Усна взаємодія», «Усне висловлювання», «Писемна взаємодія», «Писемне висловлювання», «Онлайн взаємодія».

Іншомовна комунікативна компетентність виявляється в безпосередньому та опосередкованому міжкультурному спілкуванні. Для формування комунікативної компетентності в умовах безпосереднього спілкування програма пропонує розгортати навчальну діяльність у межах змістових ліній «Сприймання на слух», «Усна взаємодія», «Усне висловлювання».

Математична галузь(математика) ставить за мету різнобічний розвиток особистості дитини та її світоглядних орієнтацій засобами математичної діяльності, формування математичної й інших ключових компетентностей, необхідних їй для життя та продовження навчання.

Реалізація мети і завдань початкового курсу математики здійснюється за такими змістовими лініями: «Лічба», «Числа. Дії з числами», «Вимірювання величин», «Просторові відношення. Геометричні фігури», «Робота з даними».

До програми кожного класу подано орієнтовний перелік додаткових тем для розширеного вивчення курсу. Додаткові теми не є обов'язковими для вивчення. Учитель може обрати окремі теми із пропонованих або дібрати теми самостійно з огляду на методичну доцільність та пізнавальні потреби учнів. Результати вивчення додаткових тем не підлягають оцінюванню.

Громадянська та історична, соціальна та здоров'язбережувальна, природнича освітні галузі («Я досліджую світ») можуть реалізовуватись окремими предметами або в інтегрованому курсі за різними видами інтеграції (тематична, процесуальна, міжгалузева; в межах однієї галузі; на інтегрованих уроках, під час тематичних днів, в процесі проектної діяльності) за активного використання міжпредметних зв'язків, організації різних форм взаємодії учнів. Для розв'язання учнями практичних завдань у життєвих ситуаціях залучаються навчальні результати з інших освітніх галузей.

Навчальна програма «Я досліджую світ» ставить за мету особистісний розвиток молодших школярів на основі формування цілісного образу світу в процесі засвоєння різних видів соціального досвіду, який охоплює систему інтегрованих знань про природу і суспільство, ціннісні орієнтації в різних сферах життєдіяльності та соціальної практики, способи дослідницької поведінки, які характеризують здатність учнів розв'язувати практичні задачі.

Метою природничої освітньої галузі для загальної середньої освіти є формування наукового мислення та культури дослідження; розвиток системних уявлень про цілісність та розмаїття природи, утвердження принципів сталого розвитку, ефективної, безпечної і природоохоронної поведінки в довкіллі.

Відповідно до окресленої мети, головними завданнями природничої освітньої галузі у початковій школі є:

- виховання любові та шанобливого ставлення до природи рідного краю, України, планети Земля;
- формування екологічно й етично обґрунтованої поведінки у природі, залучення до участі у природоохоронних акціях;

- розвиток зацікавлення до пізнання природи, оволодіння способами навчально-пізнавальної діяльності, елементарними дослідницькими вміннями (через експерименти, спостереження);

- поступове формування уявлень про природничо-наукову картину світу через поглиблення початкових знань про природні об'єкти і явища, взаємозв'язки в системі «нежива природа – жива природа», про залежність людини від стану навколишнього середовища та її вплив на нього.

Відповідно до зазначених мети і завдань, виокремлено такі **змістові лінії**: «Я пізнаю природу», «Я у природі», «Я у рукотворному світі».

Метою **технологічної освітньої галузі** для загальної середньої освіти є формування в учня/учениці здатності до зміни навколишнього світу засобами сучасних технологій без шкоди для середовища, до використання технологій для власної самореалізації, культурного й національного самовияву.

Відповідно до окресленої мети, головними завданнями технологічної освітньої галузі у початковій школі є:

- залучення учнів до різних видів діяльності, формування вмінь для створення виробу від творчого задуму до його втілення в готовий результат;

- формування в учнів культури праці та побуту, навичок раціонального ведення домашнього господарства, задоволення власних потреб та потреб інших, відповідальності за результати власної діяльності;

- формування вміння ефективно використовувати природні матеріали з турботою про навколишнє середовище;

- створення умов для практичного і творчого застосування традицій і сучасних ремесел.

Зміст технологічної освітньої галузі в початкових класах структурується за такими змістовими лініями: «Технічна творчість і техніка», «Світ технологій», «Світ ремесел», «Побут».

Метою **інформатичної освітньої галузі** для загальної середньої освіти є формування в учня/учениці здатності до вирішення проблем із використанням цифрових пристроїв, інформаційно-комунікаційних технологій та критичного мислення для розвитку, творчого самовираження, власного та суспільного добробуту; безпечна та відповідальна діяльність в інформаційному суспільстві.

Відповідно до окресленої мети, головними завданнями інформатичної освітньої галузі у початковій школі є:

- формування відповідальної позиції цифрового громадянина, навичок безпечного й етичного користування цифровими пристроями та мережами;

- формування початкових умінь розрізняти інформацію різних видів та працювати з нею за допомогою цифрових пристроїв чи без них;

- формування початкових умінь визначати, знаходити та зберігати інформацію, необхідну для розв'язання життєвих проблем (навчання, гри тощо), за допомогою цифрових

пристроїв, мереж та без них, самостійно та під час групової взаємодії; розрізняти правдиву і неправдиву інформаційних видів;

- налагодження комунікації за допомогою цифрових пристроїв та мереж для спільної творчості, співпраці, навчання, гри;
- формування початкових умінь створювати електронні тексти (зображення, відео, звуки, програми тощо) за допомогою цифрових пристроїв;
- формування вмінь презентувати себе, власну творчість, ідеї, створені продукти та інші результати індивідуальної та групової діяльності за допомогою цифрових пристроїв.

Реалізація поставленої мети та завдань у початковій школі відбувається за **змістовими лініями** «Я у світі інформації (Дані. Інформація. Моделі)», «Моя цифрова творчість», «Комунікація та співпраця», «Я і цифрові пристрої», «Відповідальність та безпека в інформаційному суспільстві».

Метою соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі для загальної середньої освіти є становлення самостійності учня / учениці, його / її соціальної залученості та активності через формування здорового способу життя, розвиток підприємливості, здатності до співпраці в різних середовищах, впевненості в собі та доброчесності для безпеки, добробуту та сталого розвитку.

Відповідно до окресленої мети, головними завданнями соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі у початковій школі є:

- формування у школярів стійких переконань щодо цінності життя, здоров'я і безпеки для себе і тих, хто його / її оточує;
- виховання дбайливого та усвідомленого ставлення до власного здоров'я і безпеки;
- розвиток потреби самопізнання та самовдосконалення;
- формування в учнів сталої мотивації до здорового способу життя;
- формування свідомого прагнення дотримуватися безпечної, здорової та етичної поведінки для поліпшення добробуту;
- розвиток уміння ухвалювати рішення в повсякденних ситуаціях з користю для безпеки та здоров'я;
- сприяння індивідуальному розвитку самостійності, підприємливих якостей та поведінки свідомого споживача;
- формування вмінь вчитися без шкоди для здоров'я;
- створення сприятливого безпечного та здорового середовища в школі.

Зміст соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі структуровано за трьома змістовими лініями: «Безпека», «Здоров'я», «Добробут».

Метою громадянської та історичної освітньої галузі для загальної середньої освіти є створення умов для формування в учня / учениці початкової школи власної ідентичності та готовності до змін через усвідомлення своїх прав і свобод, осмислення зв'язків між історією і теперішнім життям; плекання активної громадянської позиції на засадах демократії та поваги до прав людини, набуття досвіду співжиття за демократичними процедурами.

Відповідно до окресленої мети, головними завданнями громадянської та історичної освіти у початковій школі є:

- здобуття знань про сучасність і минуле своєї родини, місцевої громади, Батьківщини, людства, формування відповідного віковим можливостям розуміння змісту пам'ятних для себе та для громадян України подій;
- сприяння початковому усвідомленню власної гідності, цінності свободи і прав людини, своєї належності до родини, місцевої та шкільної громад, українського народу, вироблення відповідального ставлення до власної діяльності та діяльності інших;
- формування умінь орієнтуватися в історичному часі та соціальному просторі, знаходити та опрацьовувати доступну для себе суспільну інформацію, пояснювати її зміст та передавати породжені нею враження і думки;
- удосконалення набутих дітьми в дошкільному віці позитивних моделей поведінки у громадських місцях та опанування нових, пов'язаних із діяльністю школяра/школярки;
- розвиток здатності обстоювати власну думку та приймати інших, вирізняти вияви нерівності, несправедливості та дискримінації;
- створення умов для набуття успішного досвіду конструктивної взаємодії та громадянської поведінки, формування емоційно-ціннісного компоненту громадянської культури особистості.

Для формування ідентичності та громадянської компетентності учнів програма пропонує опановувати потрібні для цього знання і вміння, виробляти навички громадянської поведінки та виховувати громадянські чесноти в межах таких **змістових ліній**: «Я – Людина», «Я серед людей», «Моя культурна спадщина», «Моя шкільна і місцева громади», «Ми – громадяни України. Ми – європейці».

Метою навчання мистецтва для загальної середньої освіти є формування культурних цінностей у процесі пізнання мистецтва та художньо-творчого самовираження в особистому та суспільному житті; плекання пошани до національної і світової мистецької спадщини.

Відповідно до окресленої мети, головними завданнями навчання мистецтва у початковій школі є:

- збагачення духовного світу учня/учениці під час сприймання мистецтва та художньої творчості; виховання шани до національної і світової культурної спадщини;
- набуття досвіду творення художніх образів через опанування елементарними мистецькими вміннями; розвиток загальних і спеціальних мистецьких здібностей;
- розкриття творчого потенціалу особистості; стимулювання художньо-образного мислення, художніх інтересів; виховання естетичного смаку; сприяння творчому самовияву та розвитку індивідуального стилю учня /учениці через мистецтво;
- розвиток уміння інтерпретувати твори мистецтва, висловлювати враження та особистісне ставлення до них; засвоєння початкових знань про види мистецтва, особливості їхньої художньо-образної мови, зокрема узв'язках;

- формування вміння презентувати й оцінювати власну творчість, плекання потреби у самовдосконаленні;
- формування вміння взаємодіяти з іншими через мистецтво, виявляти зв'язки мистецтва з природним і соціокультурним середовищем;
- виховання здатності застосовувати мистецтво для отримання задоволення та емоційного самопізнання.

Реалізація поставленої мети та завдань здійснюється за **змістовими лініями**: «Художньо-практична діяльність», «Сприймання та інтерпретація мистецтва», «Комунікація через мистецтво», які окреслюють рамкову модель досягнення загальних цілей мистецької освітньої галузі.

Мистецька освітня галузь реалізовується через предмети вивчення за окремими видами мистецтва: музичне мистецтво, образотворче мистецтво за умови реалізації упродовж циклу навчання всіх очікуваних результатів галузі.

Метою фізкультурної освітньої галузі для загальної середньої освіти є формування в учня/учениці стійкої мотивації до занять фізичною культурою і спортом та життєво необхідних рухових умінь і навичок для збереження власного здоров'я, розширення функціональних можливостей організму.

Відповідно до окресленої мети, головними завданнями фізкультурної освітньої галузі у початковій школі є:

- розширення рухового досвіду, вдосконалення навичок життєво необхідних рухових умінь та навичок, використання їх у повсякденній та ігровій діяльності;
- розширення функціональних можливостей організму через цілеспрямований розвиток фізичних якостей і природних здібностей;
- збереження та зміцнення здоров'я школярів;
- формування загальних уявлень про фізичну культуру, її значення в житті людини, збереженні та зміцненні здоров'я;
- формування основ здорового способу життя і створення умов для покращення фізичного і психоемоційного стану;
- формування практичних навичок щодо самостійних занять фізичними вправами та проведення активного відпочинку;
- розвиток комунікативних умінь під час занять фізичною культурою;
- формування морально-вольових якостей та позитивного ставлення до занять фізичною культурою і спортом;
- усвідомлення ролі занять спортом і Олімпійського руху для формування самоповаги, впевненості в собі, прагнення досягати успіху, дотримуючись принципів чесної гри;
- збільшення обсягу рухової активності, яка приносить радість дитині;
- формування творчих здібностей засобами фізичної культури.

Освітня програма фізкультурної освітньої галузі для 1 та 2 класів охоплює такі змістові

лінії: «Базова рухова активність», «Ігрова та змагальна діяльність учнів (рухливі ігри та естафети)», «Турбота про стан здоров'я та безпеку».

Очікувані результати навчання здобувачів освіти

Очікувані результати навчання, окреслені в межах кожної галузі, досяжні, якщо використовувати інтерактивні форми і методи навчання – дослідницькі, інформаційні, мистецькі проекти, сюжетно-рольові ігри, інсценізації, моделювання, ситуаційні вправи, екскурсії, дитяче волонтерство тощо.

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті початкової освіти, визначено завдання, які мають реалізувати вчителі у рамках кожної галузі. Очікувані результати навчання здобувачів освіти подано за змістовими лініями і співвіднесено за допомогою індексів з обов'язковими результатами навчання першого циклу, визначеними Державним стандартом початкової освіти та відповідно до листа Міністерства освіти і науки України від 30.08.2024 року №1.1/15776 «Про інструктивно-методичні рекомендації щодо викладання навчальних предметів/інтегрованих курсів у закладах загальної середньої освіти у 2024/2025 навчальному році», за рішенням педагогічної ради від 30.08.2024, протокол № 1 окреслено у календарно-тематичному плані учителів.

Змістові лінії кожної освітньої галузі в межах першого циклу початкової освіти - адаптаційно-ігровий реалізуються паралельно та розкриваються через «Пропонований зміст», який окреслює можливий навчальний матеріал, на підставі якого будуть формуватися очікувані результати навчання та відповідні обов'язкові результати навчання.

Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів.

Освітня програма (1 та 2 класи) має потенціал для формування у здобувачів таких ключових компетентностей:

вільне володіння державною мовою, що передбачає уміння усно і письмово висловлювати свої думки, почуття, чітко та аргументовано пояснювати факти, а також любов до читання, відчуття краси слова, усвідомлення ролі мови для ефективного спілкування та культурного самовираження, готовність вживати українську мову як рідну в різних життєвих ситуаціях;

здатність володіння іноземними мовами, що передбачає можливість розуміти прості висловлювання іноземною мовою, спілкуватися нею у відповідних ситуаціях, оволодіння навичками міжкультурного спілкування;

математична компетентність, що передбачає виявлення простих математичних залежностей в навколишньому світі, моделювання процесів та ситуацій із застосуванням математичних відношень та вимірювань, усвідомлення ролі математичних знань та вмінь в особистому і суспільному житті людини;

компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій, що передбачають формування допитливості, прагнення шукати і пропонувати нові ідеї, самостійно чи в групі спостерігати та досліджувати, формулювати припущення і робити висновки на основі проведених дослідів, пізнавати себе і навколишній світ шляхом спостереження та дослідження;

інноваційність, що передбачає відкритість до нових ідей, ініціювання змін у близькому середовищі (клас, школа, громада тощо), формування знань, умінь, ставлень, що є основою компетентнісного підходу, забезпечують подальшу здатність успішно навчатися, провадити професійну діяльність, відчувати себе частиною спільноти і брати участь у справах громади;

екологічна компетентність, що передбачає усвідомлення основи екологічного природокористування, дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадного використання природних ресурсів, розуміння важливості збереження природи для сталого розвитку суспільства;

інформаційно-комунікаційна компетентність, що передбачає опанування основою цифрової грамотності для розвитку і спілкування, здатність безпечного та етичного використання засобів інформаційно-комунікаційної компетентності у навчанні та інших життєвих ситуаціях;

навчання впродовж життя, що передбачає опанування уміннями і навичками, необхідними для подальшого навчання, організацію власного навчального середовища, отримання нової інформації з метою застосування її для оцінювання навчальних потреб, визначення власних навчальних цілей та способів їх досягнення, навчання працювати самостійно і в групі;

громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, усвідомленням рівних прав і можливостей, що передбачають співпрацю з іншими особами для досягнення спільної мети, активність в житті класу і школи, повагу до прав інших осіб, уміння діяти в конфліктних ситуаціях, пов'язаних з різними проявами дискримінації, цінувати культурне розмаїття різних народів та ідентифікацію себе як громадянина України, дбайливе ставлення до власного здоров'я і збереження здоров'я інших людей, дотримання здорового способу життя;

культурна компетентність, що передбачає залучення до різних видів мистецької творчості (образотворче, музичне та інші види мистецтв) шляхом розкриття і розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості;

підприємливість та фінансова грамотність, що передбачають ініціативність, готовність брати відповідальність за власні рішення, вміння організовувати свою діяльність для досягнення цілей, усвідомлення етичних цінностей ефективної співпраці, готовність до втілення в життя ініційованих ідей, прийняття власних рішень;

та наскрізних умінь: читання з розумінням, уміння висловлювати власну думку усно і письмово, критичне та системне мислення, творчість, ініціативність, здатність логічно обґрунтовувати позицію, вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми, співпрацювати з іншими особами.

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість. Доцільно, де це можливо, не лише показувати виникнення факту із практичної ситуації, а й по можливості перевіряти його на практиці й встановлювати причинно-наслідкові зв'язки.

Змістові лінії кожної освітньої галузі в межах I циклу реалізуються паралельно та

розкриваються через «Пропонований зміст», який окреслює можливий навчальний матеріал, на підставі якого будуть формуватися очікувані результати навчання та відповідні обов'язкові результати навчання.

Оскільки освітня програма ґрунтується на компетентнісному підході, теми не передбачають запам'ятовування учнями визначень термінів і понять, а активне конструювання знань та формування умінь, уявлень через досвід практичної діяльності.

Вимоги до осіб, які можуть розпочинати здобуття початкової освіти

Початкова освіта здобувається, як правило, з шести років (відповідно до п. 4 ст. 12 Закону України «Про освіту»). Діти, яким на 1 вересня поточного навчального року виповнилося сім років, повинні розпочинати здобуття початкової освіти цього ж навчального року. Діти, яким на 1 вересня поточного навчального року не виповнилося шести років, можуть розпочинати здобуття початкової освіти цього ж навчального року за бажанням батьків або осіб, які їх замінюють, якщо їм виповниться шість років до 1 грудня поточного року.

Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття початкової освіти з іншого віку. Вимоги до дітей, які розпочинають навчання у початковій школі, мають враховувати досягнення попереднього етапу їхнього розвитку.

Період життя дитини від п'яти до шести (семи) років (старший дошкільний вік) визначається цілісною зміною її особистості, готовністю до нової соціальної ситуації розвитку. Пріоритетом цього процесу є формування і розвиток базових особистісних якостей дітей: спостережливості, допитливості, довільності поведінки, міжособистісної позитивної комунікації, відповідальності, діяльнісного і різнобічного освоєння навколишньої дійсності та ін. Потенційно це виявляється у певному рівні готовності дитини до систематичного навчання – фізичної, соціальної, емоційно-ціннісної, пізнавальної, мовленнєвої, творчої.

Зберігаючи наступність із дошкільним періодом дитинства, початкова школа забезпечує подальше становлення особистості дитини, її фізичний, інтелектуальний, соціальний розвиток; формує здатність до творчого самовираження, критичного мислення, виховує ціннісне ставлення до держави, рідного краю, української культури, пошанування своєї гідності та інших людей, збереження здоров'я.

У 2024/2025 навчальному році у 1 класі навчатиметься 5 учнів (з них із с. Лобачівка – 2 учнів, с. Волиця - Лобачівська – 2 учнів, с. Смолява – 1 учень); у 2 класі - 11 учнів (з них з с. Лобачівка – 6 учнів, с. Колмів – 2 учнів, з с. Волиця - Лобачівська – 3 учнів).

Форми організації освітнього процесу

Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку, екскурсії, віртуальні подорожі, квести, які вчитель організує у межах уроку або в позаурочний час.

У 1 та 2 класах очікувані результати навчання, окреслені в межах кожної галузі, досяжні, якщо використовувати інтерактивні форми і методи навчання:

- дослідницькі,
- інформаційні,

- мистецькі проекти,
- сюжетно-рольові ігри,
- інсценізації,
- моделювання,
- ситуаційні вправи,
- дитяче волонтерство тощо.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

Вимірювання результатів навчання

Контроль і оцінювання навчальних досягнень здобувачів здійснюються на суб'єкт-суб'єктних засадах, що передбачає систематичне відстеження їхнього індивідуального розвитку у процесі навчання. За цих умов контрольно-оцінювальна діяльність набуває для здобувачів формувального характеру.

Контроль спрямований на пошук ефективних шляхів поступу кожного здобувача у навчанні, а визначення особистих результатів здобувачів не передбачає порівняння із досягненнями інших і не підлягає статистичному обліку з боку адміністративних органів.

Упродовж навчання в початковій школі здобувачі освіти опановують способи самоконтролю, саморефлексії і самооцінювання, що сприяє вихованню відповідальності, розвитку інтересу, своєчасному виявленню прогалин у знаннях, уміннях, навичках та їх корекції.

Навчальні досягнення здобувачів у 1-2 класах підлягають вербальному, формувальному оцінюванню.

Формувальне оцінювання має на меті: підтримати навчальний розвиток дітей; вибудовувати індивідуальну траєкторію їхнього розвитку; діагностувати досягнення на кожному з етапів процесу навчання; вчасно виявляти проблеми й запобігати їх нашаруванню; аналізувати хід реалізації навчальної програми й ухвалювати рішення щодо корегування програми і методів навчання відповідно до індивідуальних потреб дитини; мотивувати прагнення здобути максимально можливі результати; виховувати ціннісні якості особистості, бажання навчатися, не боятися помилок, переконання у власних можливостях і здібностях.

Підсумкове оцінювання передбачає зіставлення навчальних досягнень здобувачів з конкретними очікуваними результатами навчання, визначеними освітньою програмою.

Опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти

Система внутрішнього забезпечення якості освіти складається з наступних компонентів:

- кадрове забезпечення освітньої діяльності 6 педагогічних працівників, які пройшли відповідну підготовку та отримали сертифікати). Зокрема: Зоряна Бойчук – класний керівник 1 класу (вища кваліфікаційна категорія, старший учитель), Галина Нижник – класний керівник 2 класу (вища кваліфікаційна категорія, старший учитель), Наталія Войтюк – учителька англійської мови(перша кваліфікаційна категорія), Інна Шепшелей – учителька інформатики та музичного мистецтва(вища кваліфікаційна категорія), Наталія Чепелінська – учителька образотворчого мистецтва(вища кваліфікаційна категорія), Лілія Мельничук – учителька українознавства (перша кваліфікаційна категорія);

- навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності (учителі початкових класів, методична рада, педагогічна рада);

- матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності (кабінети початкових класів, 2 ноутбуки, проєктор, 2 LCD- телевізори, 2 принтери, кабінет інформатики, спортивний зал);

- якість проведення навчальних занять;

- моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей).

Завдання системи внутрішнього забезпечення якості освіти:

- оновлення методичного кабінету закладу освіти;

- контроль за виконанням навчальних планів та освітньої програми, якістю знань, умінь і навичок учнів, розробка рекомендацій щодо їх покращення;

- моніторинг соціально-психологічного середовища закладу освіти(наявність у закладі освіти практичного психолога та соціального педагога);

- створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників при ВІППО, ВНУ та он-лайн платформах.

Навчальний день у 1 та 2 класах розпочинатиметься ранковими зустрічами, метою яких є створення психологічно комфортної атмосфери в класному колективі та формування в учнів мотивації до навчальної діяльності. Перші 15 - 25 хвилин навчального дня буде відведено на ранкову зустріч, що регламентують під час розроблення розкладу дзвінків. Решту часу навчального дня розподілено між уроками, відповідно до навчального плану, та перервами.

У цілому, навчальний день не буде перевищувати час, що визначено за кількістю академічних годин, передбачених навчальним планом закладу освіти, та тривалістю перерв між уроками. Для кожного класу розклад дзвінків є гнучким і коригується вчителем з урахуванням особливостей учнів класу та дидактичної доцільності запланованої на день навчальної діяльності.

При складанні розкладу уроків для 1 та 2 класів враховано чинні вимоги щодо організації навчального тижня. Для профілактики стомлюваності, порушення статуту, зору учнів 1 - 2 класів в процесі навчальної діяльності учнів через кожні 15 хвилин уроку проводитимуться фізкультхвилинки, що складаються з динамічних, дихальних вправ, вправ

для збереження зору, пальчикової гімнастики тощо. Учитель весь час стимулюватиме учнів дотримуватись правильної постави під час виконання письмових робіт за партою.

При складанні розкладу уроків для 1 та 2 класів враховано чинні вимоги щодо організації навчального тижня. Зокрема, робочий тиждень передбачає для учнів першого класу протягом навчального року додатковий розвантажувальний день – четвер, у розклад якого не вводяться предмети, що потребують значного розумового напруження (математика, мови).

Для організації освітнього процесу з використанням технологій дистанційного навчання в умовах воєнного стану Заклад користуватиметься Положенням про дистанційну форму здобуття повної загальної середньої освіти здобувачами освіти закладу загальної середньої освіти Лобачівський ліцей Берестечківської міської ради Волинської області та іншими чинними документами.

Педагоги можуть організувати дистанційне навчання за допомогою платформи «SMART школа» з використанням застосунків Google; заздалегідь записаних відеоуроків, презентацій від вчителів чи із зовнішніх освітніх ресурсів; ретельно підібраних завдань для самостійної роботи із подальшою перевіркою; використання безкоштовних веб-серверів та платформ.

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
другого циклу початкової освіти - основний
(3 та 4 класи)

Освітня програма другого циклу початкової освіти - основний (3 та 4 класи) розроблена на основі Державного стандарту початкової освіти (затвердженого Постановою КМУ від 21 лютого 2018 року № 87), Типової освітньої програми для учнів 3-4 класів закладів загальної середньої освіти, розробленої під керівництвом Р. Б. Шияна (затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 № 743).

Освітня програма початкової освіти – узгоджений комплекс видів освітньої діяльності, що ґрунтується на компетентнісному підході і спрямований на реалізацію мети й завдань, визначених у новому Державному стандарті початкової освіти.

Освітня програма початкової освіти окреслює підходи до планування й організації закладом освіти єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов’язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом початкової загальної освіти.

Програму побудовано із врахуванням таких принципів:

- дитиноцентрованості і природовідповідності;
- узгодження цілей, змісту і очікуваних результатів навчання;
- науковості, доступності і практичної спрямованості змісту;
- наступності і перспективності навчання;
- взаємозв’язаного формування ключових і предметних компетентностей;
- логічної послідовності і достатності засвоєння учнями предметних компетентностей;
- можливостей реалізації змісту освіти через предмети або інтегровані курси;
- творчого використання вчителем програми залежно від умов навчання;
- адаптації до індивідуальних особливостей, інтелектуальних і фізичних можливостей, потреб та інтересів дітей.

Освітня програма визначає:

- загальний обсяг навчального навантаження, орієнтовну тривалість і можливі взаємозв’язки окремих предметів, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій;

- очікувані результати навчання учнів подані у Типовій освітній програмі для учнів 3 та 4 класів закладів загальної середньої освіти, розробленої під керівництвом Р. Б. Шияна (затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 № 743).

- зміст навчальних програм, які мають гриф «Затверджено Міністерством освіти і науки України» використані з офіційного вебсайту МОН;

- рекомендовані форми організації освітнього процесу та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти;

- вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за цією освітньою програмою.

Загальний обсяг навчального навантаження та орієнтовна тривалість і можливі взаємозв'язки освітніх галузей, предметів, дисциплін

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 3 класу Закладу складає 910 годин/навчальний рік, де 875 годин припадає на інваріантну складову, а 35 годин – на варіативну.

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 4 класу Закладу складає також 910 годин/навчальний рік, де 875 годин припадає на інваріантну складову, а 35 годин – на варіативну.

Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальному плані Закладу.

У Закладі передбачено варіант навчального плану початкової школи, який відповідає типовій освітній програмі, розробленій під керівництвом Р. Б. Шияна, затвердженій наказом Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 № 743 «Про затвердження типових освітніх та навчальних програм для 1-2 та 3-4 класів закладів загальної середньої освіти та визнання такими, що втратили чинність, деяких наказів Міністерства освіти і науки України»

Навчальний план містить інваріантну складову, сформовану на державному рівні, обов'язкову для закладу загальної середньої освіти, та варіативну. Повноцінність початкової освіти забезпечується реалізацією як інваріантної, так і варіативної складових, які в обов'язковому порядку фінансуються з освітньої субвенції. Додаткові години варіативної складової у 3 та 4 класах НУШ використано для вивчення курсу за вибором Українознавство. Курс за вибором Українознавство вивчається за навчальною програмою: Українознавство 1 - 4 класи (автори Кононенко П.П., Присяжна Т.М.) схвалено для використання у загальноосвітніх навчальних закладах (лист №14.1/12-Г-686 від 27.12.2013) комісією з педагогіки та методики початкового навчання Науково-методичної ради з питань освіти

Міністерства освіти і науки України (протокол №12 від 29 листопада 2013 року). Навчальна програма курсу знаходиться на сайті Міністерства освіти і науки України за адресою: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/programy-facultativ/progr-1-4-2013.pdf>

Навчальний план на 2024/2025 н. р.

Освітні галузі	Предмети	Кількість годин на тиждень у класах					
		3 клас		4 клас		Разом	
		На тиждень	На рік	На тиждень	На рік	На тиждень	На рік
Інваріантна складова							
Мовно-літературна	Українська мова	5+2	245	5+2	245	14	490
	Англійська мова	3	105	3	105	6	210
Математична	Математика	4+1	175	4+1	175	10	350
Природнича, технологічна, інформатична, соціальна і здоров'язбережувальна, громадянська та історична	Я досліджую світ	4	140	4	140	8	280
	Інформатика	1	35	1	35	2	70
Мистецька	Музичне мистецтво	1	35	1	35	2	70
	Образотворче мистецтво	1	35	1	35	2	70
Фізкультурна	Фізична культура	3	105	3	105	6	210
Усього		22+3	875	22+3	875	44+6	1750
Курси за вибором	Українознавство	1	35	1	35	2	70
Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження на учня		23	805	23	805	46	1610
Сумарна кількість навчальних годин інваріантної і варіативної складових, що фінансуються з бюджету(без урахування поділу класів на групи)		26	910	26	910	52	1820

Перелік, зміст, тривалість і взаємозв'язок освітніх галузей

Освітню програму укладено за такими освітніми галузями:

Освітні галузі 3 та 4 класів НУШ:

- Мовно-літературна:

Рідномовна освіта (українська мова і література)

Іншомовна освіта(англійська мова)

- Математична (математика)

- Природнича (я досліджую світ)

- Технологічна(я досліджую світ)

- Інформатична (інформатика)

- Соціальна і здоров'язбережувальна(я досліджую світ)

- Громадянська та історична (я досліджую світ)

- Мистецька (музичне мистецтво і образотворче мистецтво)

- Фізкультурна (фізична культура)

Мовно-літературна освітня галузь реалізується у навчальних предметах «Українська мова», «Іноземна мова» та інтегрованому курсі «Я досліджую світ». Вивчення української мови у 3-4 класах передбачає часовий розподіл програмового матеріалу між предметом «Українська мова» та інтегрованим курсом «Я досліджую світ» (мовно-літературна галузь), відповідно до якого 5 годин на тиждень використовується на вивчення української мови як окремого предмета, 2 години української мови на тиждень включені до інтегрованого курсу «Я досліджую світ» (мовно-літературна галузь). В інтегрованому курсі «Я досліджую світ» зміст мовно-літературної галузі розгортається лінійно разом із змістом решти освітніх галузей, що інтегруються.

На мовно-літературну освітню галузь виділено 350 год, з яких на вивчення української мови передбачено часовий розподіл програмового матеріалу між предметом «Українська мова» та інтегрованим курсом «Я досліджую світ», відповідно до якого 5 годин на тиждень використовується на вивчення української мови як окремого предмета, 2 години на тиждень включені до інтегрованого курсу «Я досліджую світ».

Математика вивчається як окремий предмет (4 години на тиждень) та у складі інтегрованого курсу «Я досліджую світ» (1 година на тиждень). Як і зміст мовно-літературної галузі в інтегрованому курсі «Я досліджую світ» зміст математичної освітньої галузі розгортається лінійно разом із змістом решти освітніх галузей, що інтегруються. Загалом на галузь в межах одного класу виділено 175 годин/навчальний рік.

Досягнення очікуваних результатів природничої, громадянської та історичної, соціальної та здоров'язбережувальної, технологічної та частково мовно-літературної та математичної освітніх галузей забезпечує інтегрований курс «Я досліджую світ» (7 год. на тиждень). Інтеграцію змісту цих освітніх галузей учитель представляє в календарно-тематичному плані. Реалізація інформатичної освітньої галузі у 3 та 4 класах забезпечується предметом «Інформатика» (1 год. на тиждень). Реалізація мистецької освітньої галузі здійснюється через окремі предмети за видами мистецтва: образотворче мистецтво і музичне мистецтво.

Освітня галузь «Фізкультурна» реалізується через навчальний предмет «Фізична культура», на яку виділено 3 год.

З варіативної складової виділено по 1 год. на курс за вибором «Українознавство».

Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальному плані(додаток 2).

При визначенні гранично допустимого навантаження учнів ураховані санітарно-гігієнічні норми та нормативну тривалість уроків у 3 класі – 40 хвилин.

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 року № 87 «Про затвердження Державного стандарту початкової освіти» години фізичної культури не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів.

Навчальний план зорієнтовано на роботу початкової школи за 5-денним навчальними тижнем.

Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних навчальних програмах.

Метою рідномовної освіти для загальної середньої освіти є розвиток здатності спілкуватися українською мовою для духовного, культурного й національного самовияву, послуговуватися нею в особистому і суспільному житті, у міжкультурному діалозі, бачити її передумовою життєвого успіху; плекання здатності спілкуватися рідною мовою; формування шанобливого ставлення до культурної спадщини; збагачення емоційно-чуттєвого досвіду.

Відповідно до окресленої мети, головними **завданнями** рідномовної освіти у початковій школі є:

- виховання стійкої мотивації до читання та прагнення вдосконалювати своє мовлення;
- сприяння індивідуальному самовияву учнів та взаємодії між ними через розвиток комунікативних умінь, зокрема діалогічного мовлення, театралізацію;
- розвиток уміння вдумливого читання і базових правописних умінь; збагачення духовного світу учнів через естетичне сприймання творів художньої літератури та медіапродуктів;
- розвиток уяви та творчого мислення учнів за допомогою творів літератури та мистецтва, медіатекстів, театралізації, гри;
- формування умінь опрацьовувати тексти різних видів (художні, науково-популярні, навчальні, медіатексти);
- розвиток здатності спостерігати за мовними явищами, експериментувати зі звуками, словами, фразами, зокрема і в мовних іграх, для опанування початкових лінгвістичних знань і норм української мови;
- створення сприятливого мовного середовища у школі, зокрема й через пізнання сучасної дитячої літератури різної тематики та жанрів.

Відповідно до окреслених завдань, у початковому курсі рідномовної освіти виокремлено такі змістові лінії: «Взаємодіємо усно», «Читаємо», «Взаємодіємо письмово», «Досліджуємо медіа», «Досліджуємо мовлення», «Театралізуємо».

Метою іншомовної освіти для загальної середньої освіти є формування іншомовної комунікативної компетентності для безпосереднього та опосередкованого міжкультурного спілкування, що забезпечує розвиток інших ключових компетентностей і задоволення різних життєвих потреб дитини.

Відповідно до окресленої мети, головними завданнями іншомовної освіти у початковій школі є:

- здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених цією програмою;
- розуміти на слух зміст автентичних текстів;
- читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту;
- здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань;
- адекватно використовувати досвід, набутий під час вивчення рідної мови та інших навчальних предметів;
- використовувати в разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів;
- критично оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб;
- висловлювати свої думки, почуття та ставлення;
- ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування;
- обирати й застосовувати доцільні комунікативні стратегії відповідно до різних потреб;
- ефективно користуватися навчальними стратегіями для самостійного вивчення іноземних мов.

Зміст навчання забезпечується єдністю предметного, процесуального та емоційно-ціннісного компонентів і створюється на засадах опанування іноземної мови в контексті міжкультурної парадигми, що передбачає ознайомлення з культурою народу, чію мову вивчають учні. Такий підхід зумовлює формування готовності до міжкультурної комунікації в межах типових сфер, тем і ситуацій спілкування, визначених навчальною програмою. Ці рівні характеризують результати навчальних досягнень у кожному виді мовленнєвої діяльності та узгоджуються із «Загальноєвропейськими рекомендаціями з мовної освіти».

Відповідно до мети іншомовної освіти та завдань у початковій школі, виокремлено такі змістові лінії: «Сприймання на слух», «Зорове сприймання», «Усна взаємодія», «Усне висловлювання», «Писемна взаємодія», «Писемне висловлювання», «Онлайн взаємодія».

Освітня програма з математики спрямована на формування в учнів математичної компетентності, реалізацію мети та загальних цілей освітньої галузі, визначених у Державному стандарті початкової освіти (далі Стандарт).

Метою математичної освітньої галузі для загальної середньої освіти є

розвиток математичного мислення дитини, здатностей розуміти й оцінювати математичні факти й закономірності, робити усвідомлений вибір, розпізнавати в повсякденному житті проблеми, які можна розв'язувати із застосуванням математичних методів, моделювати процеси та ситуації для вирішення проблем.

Відповідно до окресленої мети, головними завданнями математичної освітньої галузі у початковій школі є:

- формування здатності розпізнавати серед повсякденних проблем ті, які можна розв'язати із застосуванням математичних методів та способів;
- розвиток уміння здійснювати дослідження, аналіз, планування послідовності дій для розв'язання повсякденних проблем математичного змісту, зокрема й сюжетних задач;
- формування та розвиток усвідомлених обчислювальних навичок;
- вироблення вміння описувати побачене, почуте, прочитане за допомогою простих математичних моделей;
- формування відповідального ставлення щодо висунування гіпотез, їх оцінювання, доведення або спростування, обґрунтування свого вибору;
- набування досвіду дослідження просторових відношень, форм об'єктів навколишнього світу, конструювання площинних та об'ємних геометричних фігур;
- розвиток уміння сприймати, перетворювати та оцінювати здобуту інформацію, використовуючи різні джерела, зокрема й засоби інформаційно-комунікаційних технологій.

У початковому курсі математичної освіти, відповідно до окресленої мети і сформульованих завдань, визначено такі змістові лінії: «Лічба», «Числа. Дії з числами», «Вимірювання величин», «Просторові відношення. Геометричні фігури», «Робота з даними».

У рамках усіх змістових ліній здійснюється формування в учнів початковихумінь із математичного моделювання, зокрема під час передбачення ймовірного результату, дослідження реальних об'єктів та процесів, розв'язування навчально-пізнавальних і практико зорієнтованих задач тощо.

Розв'язування проблем математичного змісту, в тому числі і сюжетні задачі, реалізується наскрізно у всіх змістових лініях. Дослідження та опис математичних фактів, відношень і закономірностей, що закладені в них, реалізують потенціал математичної галузі для формування в учнів здатності логічно мислити, узагальнювати, робити висновки, застосовувати набуті знання, навички для розв'язання навчальних і практичних завдань, задач, формувати, розвивати та вдосконалювати/збагачувати свідоме математичне мовлення.

Метою природничої освітньої галузі для загальної середньої освіти є формування наукового мислення та культури дослідження; розвиток системних уявлень про цілісність та розмаїття природи, утвердження принципів сталого розвитку, ефективної, безпечної і природоохоронної поведінки в довікллі.

Відповідно до окресленої мети, головними завданнями природничої освітньої галузі у початковій школі є:

- виховання любові та шанобливого ставлення до природи рідного краю, України, планети Земля;
- формування екологічно й етично обґрунтованої поведінки у природі, залучення до природоохоронних акцій;
- розвиток зацікавлення до пізнання природи, оволодіння способами навчально-пізнавальної діяльності, елементарними дослідницькими вміннями (через експерименти, спостереження);
- поступове формування уявлень про природничо-наукову картину світу через поглиблення початкових знань про природні об'єкти і явища, взаємозв'язки в системі «нежива природа – жива природа», про залежність людини від стану навколишнього середовища та її вплив на нього.

Відповідно до зазначених мети і завдань, виокремлено такі **змістові лінії**: «Я пізнаю природу», «Я у природі», «Я у рукотворному світі».

Провідна роль у вивченні природничої освітньої галузі належить дослідженням (спостереженням, експериментам), екскурсіям, природоохоронній та проектній діяльності школярів.

Метою технологічної освітньої галузі для загальної середньої освіти є формування в учня/учениці здатності до зміни навколишнього світу засобами сучасних технологій без шкоди для середовища, до використання технологій для власної самореалізації, культурного й національного самовияву.

Відповідно до окресленої мети, головними завданнями технологічної освітньої галузі у початковій школі є:

- залучення учнів до різних видів діяльності, формування вмінь для створення виробу від творчого задуму до його втілення в готовий результат;
- формування в учнів культури праці та побуту, навичок раціонального ведення домашнього господарства, задоволення власних потреб та потреб інших, відповідальності за результати власної діяльності;
- формування вміння ефективно використовувати природні матеріали з турботою про навколишнє середовище;
- створення умов для практичного і творчого застосування традицій і сучасних ремесел.

Зміст технологічної освітньої галузі в початкових класах структурується за такими змістовими лініями: «Технічна творчість і техніка», «Світ технологій», «Світ ремесел», «Побут».

Пропоновані умови: персональний доступ учня / учениці до матеріалів, інструментів та пристосувань; об'єктів (іграшок, книжок тощо). Перегляд та обговорення фільмів (мультфільмів), у яких висвітлюються найпростіші дії щодо самостійності в побуті.

Технологічна освітня галузь базується на практичній діяльності учнів. На кожному занятті передбачено виконання практичної роботи. Об'єкти праці для виготовлення учителька добирає, спираючись на побажання учнів.

Метою інформатичної освітньої галузі для загальної середньої освіти є формування в

учня/ учениці здатності до вирішення проблем із використанням цифрових пристроїв, інформаційно-комунікаційних технологій та критичного мислення для розвитку, творчого самовираження, власного та суспільного добробуту; безпечна та відповідальна діяльність в інформаційному суспільстві.

Відповідно до окресленої мети, головними завданнями інформатичної освітньої галузі у початковій школі є:

- формування відповідальної позиції цифрового громадянина, навичок безпечного й етичного користування цифровими пристроями та мережами;
- формування початкових умінь розрізняти інформацію різних видів та працювати з нею за допомогою цифрових пристроїв чи без них;
- формування початкових умінь визначати, знаходити та зберігати інформацію, необхідну для розв'язання життєвих проблем (навчання, гри тощо), за допомогою цифрових пристроїв, мереж та без них, самостійно та під час групової взаємодії; розрізняти правдиву і неправдиву інформацію різних видів;
- налагодження комунікації за допомогою цифрових пристроїв та мереж для спільної творчості, співпраці, навчання, гри;
- формування початкових умінь створювати електронні тексти (зображення, відео, звуки, програми тощо) за допомогою цифрових пристроїв;
- формування вмінь презентувати себе, власну творчість, ідеї, створені продукти та інші результати індивідуальної та групової діяльності за допомогою цифрових пристроїв.

Реалізація поставленої мети та завдань у початковій школі відбувається за **змістовими лініями**: «Я у світі інформації (Дані. Інформація. Моделі)», «Моя цифрова творчість», «Комунікація та співпраця», «Я і цифрові пристрої», «Відповідальність та безпека в інформаційному суспільстві».

Вказані змістові лінії передбачають можливу інтеграцію інформатичної освітньої галузі з іншими освітніми галузями через розв'язування дослідницьких завдань, формування наскрізних умінь учнів, інформатичної грамотності та культури.

Метою соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі для загальної середньої освіти є становлення самостійності учня/учениці, його/її соціальної залученості та активності через формування здорового способу життя, розвитку підприємливості, здатності до співпраці в різних середовищах, впевненості в собі та доброчесності для безпеки, добробуту та сталого розвитку.

Відповідно до окресленої мети, головними завданнями соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі у початковій школі є:

- формування у школярів стійких переконань щодо цінності життя, здоров'я і безпеки для себе і тих, хто його / її оточує;
- виховання дбайливого та усвідомленого ставлення до власного здоров'я і безпеки;
- розвиток потреби самопізнання та самовдосконалення;
- формування в учнів сталої мотивації до здорового способу життя;
- формування свідомого прагнення дотримуватися безпечної, здорової та етичної поведінки для поліпшення добробуту;

- розвиток уміння ухвалювати рішення в повсякденних ситуаціях з користю для безпеки та здоров'я;
- сприяння індивідуальному розвитку самостійності, підприємливих якостей та поведінки свідомого споживача;
- формування вміння вчитися без шкоди для здоров'я;
- створення сприятливого безпечного та здорового середовища в школі.

Зміст соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі структуровано за трьома змістовими лініями: «Безпека», «Здоров'я», «Добробут».

Метою громадянської та історичної освітньої галузі для загальної середньої освіти є створення умов для формування в учня / учениці власної ідентичності та готовності до змін через усвідомлення своїх прав і свобод, осмислення зв'язків між історією і теперішнім життям; плекання активної громадянської позиції на засадах демократії та поваги до прав людини, набуття досвіду співжиття за демократичними процедурами.

Відповідно до окресленої мети, головними завданнями громадянської та історичної освіти у початковій школі є:

- здобуття знань про сучасність і минуле своєї родини, місцевої громади, Батьківщини, людства, формування відповідного віковим можливостям розуміння змісту пам'ятних для себе та для громадян України подій;
- утвердження власної гідності, формування цінності свободи і прав людини, усвідомлення своєї належності до родини, місцевої та шкільної громад, українського народу, вираження відповідального ставлення до власної діяльності та діяльності інших;
- формування умінь орієнтуватися в історичному часі та соціальному просторі, знаходити та опрацьовувати доступну для себе суспільну інформацію, пояснювати її зміст та передавати породжені нею враження і думки;
- удосконалення набутих дітьми в дошкільному віці позитивних моделей поведінки у громадських місцях та опанування нових, пов'язаних із діяльністю школяра / школярки;
- розвиток здатності обстоювати власну думку та приймати інших, вирізняти вияви нерівності, несправедливості та дискримінації;
- створення умов для набуття успішного досвіду конструктивної взаємодії та громадянської поведінки.

Для формування ідентичності та громадянської компетентності учнів програма пропонує опановувати потрібні для цього знання, вміння та навички громадянської поведінки та виховувати громадянські чесноти в межах таких **змістових ліній**: «Я – Людина», «Я серед людей», «Моя культурна спадщина», «Моя шкільна і місцева громади», «Ми – громадяни України. Ми – європейці».

Змістові лінії громадянської та історичної освітньої галузі у початковій школі будуть реалізовані оптимальними для кожного елементу змісту та навчальної цілі інтерактивними методами, із використанням інформаційних технологій.

Метою навчання мистецтва для загальної середньої освіти є формування культурних

цінностей у процесі пізнання мистецтва та художньо-творчого самовираження в особистому та суспільному житті; плекання пошани до національної і світової мистецької спадщини.

Відповідно до окресленої мети, головними **завданнями** навчання мистецтва у початковій школі є:

- збагачення духовного світу учня/учениці під час сприймання мистецтва та художньої творчості; виховання шани до національної і світової культурної спадщини;
- набуття досвіду творення художніх образів через опанування елементарними мистецькими вміннями; розвиток загальних і спеціальних мистецьких здібностей;
- розкриття творчого потенціалу особистості; стимулювання художньо образного мислення, художніх інтересів; виховання естетичного смаку; сприяння творчому самовияву та розвитку індивідуального стилю учня / учениці через мистецтво;
- розвиток уміння інтерпретувати твори мистецтва, висловлювати враження та особистісне ставлення до них; засвоєння початкових знань про види мистецтва, особливості їхньої художньо-образної мови, зокрема у взаємозв'язках;
- формування вміння презентувати й оцінювати власну творчість, плекання потреби у самовдосконаленні;
- формування вміння взаємодіяти з іншими через мистецтво, виявляти зв'язки мистецтва з природним і соціокультурним середовищем;
- виховання здатності застосовувати мистецтво для отримання задоволення та емоційного самопізнання.

Реалізація окресленої мети та завдань здійснюється за **змістовими лініями**: «Художньо-практична діяльність», «Сприймання та інтерпретація мистецтва», «Комунікація через мистецтво».

Мистецька освітня галузь реалізовується через предмети вивчення за окремими видами мистецтва: музичне мистецтво, образотворче мистецтво за умови реалізації упродовж циклу навчання всіх очікуваних результатів галузі.

Метою фізкультурної освітньої галузі для загальної середньої освіти є формування в учня/учениці стійкої мотивації до занять фізичною культурою і спортом та життєво необхідних рухових умінь і навичок для збереження власного здоров'я, розширення функціональних можливостей організму.

Відповідно до окресленої мети, головними завданнями фізкультурної освітньої галузі у початковій школі є:

- розширення рухового досвіду, вдосконалення навичок життєво необхідних рухових умінь та навичок, використання їх у повсякденній та ігровій діяльності;
- розширення функціональних можливостей організму через цілеспрямований розвиток фізичних якостей і природних здібностей;
- збереження та зміцнення здоров'я школярів;
- формування загальних уявлень про фізичну культуру, її значення в житті людини, збереженні та зміцненні здоров'я;

- формування основ здорового способу життя і створення умов для покращення фізичного і психоемоційного стану;
- формування практичних навичок щодо самостійних занять фізичними вправами та проведення активного відпочинку;
- розвиток комунікативних умінь під час занять фізичною культурою;
- формування морально-вольових якостей та позитивного ставлення до занять фізичною культурою і спортом;
- усвідомлення ролі занять спортом і Олімпійського руху для формування самоповаги, впевненості в собі, прагнення досягати успіху, дотримуючись принципів чесної гри;
- збільшення обсягу рухової активності, яка приносить радість дитині;
- формування творчих здібностей засобами фізичної культури.

Освітня програма фізкультурної освітньої галузі для 3 та 4 класів охоплює такі змістові лінії: «Базова рухова активність», «Ігрова та змагальна діяльність учнів (рухливі ігри та естафети)», «Турбота про стан здоров'я та безпеку».

Очікувані результати навчання здобувачів освіти

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті початкової освіти, визначено завдання, які мають реалізувати вчителі у рамках кожної галузі. Очікувані результати навчання здобувачів освіти подано за змістовими лініями і співвіднесено за допомогою індексів з обов'язковими результатами навчання другого циклу, визначеними Державним стандартом початкової освіти та відповідно до листа Міністерства освіти і науки України від 30.08.2024 року №1.1/15776 «Про інструктивно-методичні рекомендації щодо викладання навчальних предметів/інтегрованих курсів у закладах загальної середньої освіти у 2024/2025 навчальному році», за рішенням педагогічної ради від 30.08.2024, протокол № 1 окреслено у календарно-тематичному плані учителів.

Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів.

Освітня програма другого циклу початкової освіти - основний (3 та 4 класи) має потенціал для формування у здобувачів таких ключових компетентностей:

вільне володіння державною мовою, що передбачає уміння усно і письмово висловлювати свої думки, почуття, чітко та аргументовано пояснювати факти, а також любов до читання, відчуття краси слова, усвідомлення ролі мови для ефективного спілкування та культурного самовираження, готовність вживати українську мову як рідну в різних життєвих ситуаціях;

здатність володіння іноземними мовами, що передбачає можливість розуміти прості висловлювання іноземною мовою, спілкуватися нею у відповідних ситуаціях, оволодіння навичками міжкультурного спілкування;

математична компетентність, що передбачає виявлення простих математичних залежностей в навколишньому світі, моделювання процесів та ситуацій із застосуванням математичних відношень та вимірювань, усвідомлення ролі математичних знань та вмінь в особистому і суспільному житті людини;

компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій, що передбачають формування допитливості, прагнення шукати і пропонувати нові ідеї, самостійно чи в групі спостерігати та досліджувати, формувати припущення і робити висновки на основі проведених дослідів, пізнавати себе і навколишній світ шляхом спостереження та дослідження;

інноваційність, що передбачає відкритість до нових ідей, ініціювання змін у близькому середовищі (клас, школа, громада тощо), формування знань, умінь, ставлень, що є основою компетентнісного підходу, забезпечують подальшу здатність успішно навчатися, провадити професійну діяльність, відчувати себе частиною спільноти і брати участь у справах громади;

екологічна компетентність, що передбачає усвідомлення основи екологічного природокористування, дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадного використання природних ресурсів, розуміння важливості збереження природи для сталого розвитку суспільства;

інформаційно-комунікаційна компетентність, що передбачає опанування основою цифрової грамотності для розвитку і спілкування, здатність безпечного та етичного використання засобів інформаційно-комунікаційної компетентності у навчанні та інших життєвих ситуаціях;

навчання впродовж життя, що передбачає опанування уміннями і навичками, необхідними для подальшого навчання, організацію власного навчального середовища, отримання нової інформації з метою застосування її для оцінювання навчальних потреб, визначення власних навчальних цілей та способів їх досягнення, навчання працювати самостійно і в групі;

громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, усвідомленням рівних прав і можливостей, що передбачають співпрацю з іншими особами для досягнення спільної мети, активність в житті класу і школи, повагу до прав інших осіб, уміння діяти в конфліктних ситуаціях, пов'язаних з різними проявами дискримінації, цінувати культурне розмаїття різних народів та ідентифікацію себе як громадянина України, дбайливе ставлення до власного здоров'я і збереження здоров'я інших людей, дотримання здорового способу життя;

культурна компетентність, що передбачає залучення до різних видів мистецької творчості (образотворче, музичне та інші види мистецтв) шляхом розкриття і розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості;

підприємливість та фінансова грамотність, що передбачають ініціативність, готовність брати відповідальність за власні рішення, вміння організовувати свою діяльність для досягнення цілей, усвідомлення етичних цінностей ефективної співпраці, готовність до втілення в життя ініційованих ідей, прийняття власних рішень;

та наскрізних умінь: читання з розумінням, уміння висловлювати власну думку усно і письмово, критичне та системне мислення, творчість, ініціативність, здатність логічно обґрунтовувати позицію, вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми, співпрацювати з іншими особами.

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість

навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість. Доцільно, де це можливо, не лише показувати виникнення факту із практичної ситуації, а й по можливості перевіряти його на практиці й встановлювати причинно-наслідкові зв'язки.

Змістові лінії кожної освітньої галузі в межах циклу реалізуються паралельно та розкриваються через «Пропонований зміст», який окреслює можливий навчальний матеріал, на підставі якого будуть реалізовані очікувані результати навчання та відповідні обов'язкові результати навчання.

Оскільки освітня програма ґрунтується на компетентнісному підході, теми не передбачають запам'ятовування учнями визначень термінів і понять, а активне конструювання знань та формування умінь, уявлень через досвід практичної діяльності.

Вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за програмою

Вимоги до дітей, які розпочинають навчання у 3 та 4 класах початкової школи, мають враховувати досягнення попереднього етапу їхнього навчання.

Пріоритетом цього процесу є формування і розвиток базових особистісних якостей дітей: спостережливості, допитливості, довільності поведінки, міжособистісної позитивної комунікації, відповідальності, діяльнісного і різнобічного освоєння навколишньої дійсності та ін. Потенційно це виявляється у певному рівні готовності дитини до систематичного навчання – фізичної, соціальної, емоційно-ціннісної, пізнавальної, мовленнєвої, творчої.

Зберігаючи наступність, навчання у 3 класі забезпечує подальше становлення особистості дитини, її фізичний, інтелектуальний, соціальний розвиток; формує здатність до творчого самовираження, критичного мислення, виховує ціннісне ставлення до держави, рідного краю, української культури, пошанування своєї гідності та інших людей, збереження здоров'я.

У 2024/2025 навчальному році у 3 класі навчатиметься 11 учнів (з них: з с. Лобачівка - 6 учнів, з с. Галичани - 1 учениця, с. Волиця-Лобачівська - 2 учнів, с. Колмів – 2 учнів); у 4 класі навчатиметься 7 учнів (з них: з с. Лобачівка - 2 учнів, с. Волиця-Лобачівська – 3 учнів, с. Смолява – 1 учениця, с. Хмельницьке – 1 учень).

Вимірювання результатів навчання

здобувачів освіти відбувається шляхом:

- формувального оцінювання, яке допомагає відстежувати особистісний розвиток здобувачів освіти і хід опановування ними навчального досвіду як основи компетентності, вибудовувати індивідуальну освітню траєкторію особистості;

- підсумкового (тематичного та завершального) оцінювання, під час якого навчальні досягнення здобувачів освіти співвідносяться з очікуваними результатами навчання, визначеними цією Освітньою програмою.

Оцінювання результатів навчання учнів здійснюється відповідно до методичних рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти, що затверджені наказом Міністерства освіти і науки України від 13.07.2021 №813, та порад щодо оцінювання результатів навчання здобувачів початкової освіти та їх фіксація на носіях зворотного зв'язку між учасниками освітнього процесу, запропонованих у

додатку 2 листа МОН від 19.08.2022 № 1/9530-22 (с. 13-26).

Результат оцінювання особистісних надбань учня/учениці у 3 та 4 класах виражається вербальною оцінкою, об'єктивних результатів навчання учня/учениці у 3 та 4 класах вербальною оцінкою.

Форми організації освітнього процесу

Пріоритетними залишаються завдання створення освітнього середовища для реалізації інтегративного підходу до компетентісно-орієнтованого навчання, забезпечення умов для взаємодії учасників освітнього процесу на засадах педагогіки партнерства та в умовах психологічної комфортності.

Учні 3 класу розпочинають другий цикл початкової освіти. Він передбачає інтегративно-предметну основу організації освітнього процесу зі зменшенням у ньому частки ігрових методів відносно проблемно-пошукових, дослідницьких та інших методів навчання. Ця особливість зумовлює певні організаційні зміни та вибір таких методик, які створюють для учня ситуацію самостійного вибору, вияву відповідальності й ініціативності, критичної оцінки й сміливості у прийнятті рішень, здатності в команді вирішувати проблеми.

У 3 та 4 класах очікувані результати навчання, окреслені в межах кожної галузі, досяжні, якщо використовувати інтерактивні форми і методи навчання:

- дослідницькі,
- інформаційні,
- мистецькі проекти,
- сюжетно-рольові ігри,
- інсценізації,
- моделювання,
- ситуаційні вправи,
- дитяче волонтерство тощо.

Ігрову діяльність пропонується організовувати для проведення дидактичних, ділових ігор, ігор-стратегій тощо.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

Форми оцінювання здобувачів початкової освіти

Навчальні досягнення учнів у 3 та 4 класах підлягають формувальному та підсумковому (тематичному та завершальному) оцінюванню. Формувальне оцінювання має на меті:

- відстежувати навчальний поступ учнів;

- вибудовувати індивідуальну траєкторію розвитку дитини;
- діагностувати досягнення на кожному з етапів навчання;
- вчасно виявляти проблеми й запобігати їх нашаруванню;
- аналізувати реалізацію освітньої програми та Державного стандарту початкової освіти, ухвалювати рішення щодо корегування навчальної програми і методів навчання відповідно до індивідуальних потреб дитини;
- запобігати побоюванням дитини помилитися;
- плекати впевненість у власних можливостях і здібностях.

Орієнтирами для оцінювання навчальних досягнень учнів (формуального і підсумкового) є очікувані результати навчання, об'єднані за галузями та проіндексовані відповідно до обов'язкових результатів навчання Державного стандарту початкової освіти.

Очікувані результати навчання слід використовувати для:

- встановлення цілей уроку, окремих видів діяльності учнів, вправ тощо;
- постійного спостереження за навчальним поступом учня/ учениці з боку вчителів, батьків і самих учнів;
- поточного, зокрема й формуального, оцінювання;
- підсумкового оцінювання (для другого циклу навчання).

На основі поданих нижче очікуваних результатів навчання учитель/вчителька може формулювати індивідуальні результати навчання учня/ учениці відповідно до опанування ним/нею конкретного вміння (напр., намагається визначати ключові слова, визначає ключові слова, впевнено визначає ключові слова тощо), таким чином відстежуючи поступ учня за конкретний проміжок часу (напр., за два місяці). Спостереження за навчальним поступом учнів та оцінювання цього поступу розпочинається з перших днів навчання дитини у школі і триває постійно. Невід'ємною частиною цього процесу є формування здатності учнів самостійно оцінювати свій поступ.

Формувальне оцінювання здійснюється шляхом:

- постійного педагогічного спостереження учителя за навчальною та іншими видами діяльності учнів та коментарів самого учня, інших учнів, учителя;
- застосування різних прийомів отримання зворотного зв'язку щодо сприйняття, розуміння, застосування учнями навчального матеріалу;
- визначення динаміки нарощування якісних показників результатів навчання у поточній навчальній діяльності; поточного аналізу змістового накопичення учнівського портфоліо;
- самооцінювання та взаємооцінювання результатів навчання учнів; співбесіди із батьками учнів задля врахування їх думки щодо особистісного розвитку та соціалізації тощо.

Оцінювання результатів навчання учнів здійснюється відповідно до методичних рекомендацій, затверджених наказом МОН України від 13.07.2021 № 813 «Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання учнів 1 - 4 класів закладів

загальної середньої освіти».

Опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти

Система внутрішнього забезпечення якості освіти складається з наступних компонентів:

- кадрове забезпечення освітньої діяльності 6 педагогічних працівників, які пройшли відповідну підготовку та отримали сертифікати). Зокрема: Марія Рузак – класний керівник 3 класу (вища кваліфікаційна категорія), Леся Кухарська – класний керівник 4 класу (перша кваліфікаційна категорія), Наталія Войтюк – учителька англійської мови(перша кваліфікаційна категорія), Інна Шепшелей – учителька інформатики та музичного мистецтва(вища кваліфікаційна категорія), Наталія Чепелінська – учителька образотворчого мистецтва(вища кваліфікаційна категорія), Лілія Мельничук – учителька українознавства (перша кваліфікаційна категорія);

- навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності (учителі початкових класів, методична рада, педагогічна рада);

- матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності (кабінети початкових класів, 2 ноутбуки, проектор, 2 LCD- телевізори, 2 принтери, кабінет інформатики, спортивний зал);

- якість проведення навчальних занять;

- моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей).

Завдання системи внутрішнього забезпечення якості освіти:

- оновлення методичного кабінету закладу освіти;

- контроль за виконанням навчальних планів та освітньої програми, якістю знань, умінь і навичок учнів, розробка рекомендацій щодо їх покращення;

- моніторинг соціально-психологічного середовища закладу освіти(наявність у закладі освіти практичного психолога та соціального педагога);

- створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників при ВІППО, ВНУ та он-лайн платформах.

Навчальний день у 3 та 4 класах розпочинатиметься ранковими зустрічами, метою яких є створення психологічно комфортної атмосфери в класному колективі та формування в учнів мотивації до навчальної діяльності. Перші 15 - 25 хвилин навчального дня буде відведено на ранкову зустріч, що регламентують під час розроблення розкладу дзвінків. Решту часу навчального дня розподілено між уроками, відповідно до навчального плану, та перервами.

У цілому, навчальний день не буде перевищувати час, що визначено за кількістю академічних годин, передбачених навчальним планом закладу освіти, та тривалістю перерв між уроками. Для кожного класу розклад дзвінків є гнучким і коригується вчителем з урахуванням особливостей учнів класу та дидактичної доцільності запланованої на день навчальної діяльності.

При складанні розкладу уроків для 3 та 4 класів враховано чинні вимоги щодо організації навчального тижня. Для профілактики стомлюваності, порушення статуту, зору

учнів 3 - 4 класів в процесі навчальної діяльності учнів через кожні 15 хвилин уроку проводитимуться фізкультхвилинки, що складаються з динамічних, дихальних вправ, вправ для збереження зору, пальчикової гімнастики тощо. Учитель весь час стимулюватиме учнів дотримуватись правильної постави під час виконання письмових робіт за партою.

Для організації освітнього процесу з використанням технологій дистанційного навчання в умовах воєнного стану Заклад користуватиметься Положенням про дистанційну форму здобуття повної загальної середньої освіти здобувачами освіти закладу загальної середньої освіти Лобачівський ліцей Берестечківської міської ради Волинської області та іншими чинними документами.

Педагоги можуть організувати дистанційне навчання за допомогою платформи «SMART школа» з використанням застосунків Google; заздалегідь записаних відеоуроків, презентацій від вчителів чи із зовнішніх освітніх ресурсів; ретельно підібраних завдань для самостійної роботи із подальшою перевіркою; використання безкоштовних веб-серверів та платформ.

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

для 5 та 6 класів – перший цикл базової середньої освіти – адаптаційний

Загальні положення

Освітню програму для 5 та 6 класів з навчанням українською мовою розроблено на основі Державного стандарту базової середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30.09.2020 № 898, Типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 19.02.2021 № 235 (в редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 09.08.2024 № 1120).

Освітня програма визначає: вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за освітньою програмою базової середньої освіти та загальний обсяг навчального навантаження на адаптаційному циклі (в годинах) та його розподіл між освітніми галузями.

Освітня програма включає:

- навчальні плани 5 та 6 класів;
- перелік модельних навчальних програм;
- рекомендовані форми організації освітнього процесу;
- опис інструментарію оцінювання.

Під час розроблення освітньої програми враховано гарантовані державою права щодо академічної, організаційної, фінансової і кадрової автономії Закладу, а також права педагогічних працівників на академічну свободу.

Відповідно до Закону України «Про освіту» метою повної загальної середньої освіти є всебічний розвиток, виховання і соціалізація особистості, яка здатна до життя в суспільстві та цивілізованій взаємодії з природою, має прагнення до самовдосконалення і навчання впродовж життя, готова до свідомого життєвого вибору та самореалізації, відповідальності, трудової діяльності та громадянської активності. Досягнення цієї мети забезпечується через формування ключових компетентностей, необхідних кожній сучасній людині для успішної життєдіяльності.

Вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за освітньою програмою

Навчання за освітньою програмою базової середньої освіти можуть розпочинати учні й учениці, які на момент зарахування (переведення) до закладу загальної середньої освіти, що забезпечує здобуття відповідного рівня повної загальної середньої освіти, досягли результатів навчання, визначених у Державному стандарті початкової освіти, що підтверджено відповідним документом (свідоцтвом досягнень, свідоцтвом про початкову освіту). Визнання результатів навчання здобувачів освіти, які в умовах воєнного стану вимушено виїхали за межі України та повернулися в Україну, здійснюється в порядку, визначеному педагогічною радою закладу освіти, із урахуванням рекомендацій Міністерства освіти і науки України (наказ МОН від 02.08.2024 № 1093). Визнання результатів навчання здобувачів освіти із числа внутрішньо переміщених осіб може бути здійснено на основі довідки або іншого документа, виданого закладом освіти, у якому дитина здобувала освіту за місцем тимчасового перебування. У разі відсутності результатів річного оцінювання з будь-яких навчальних предметів за рівень початкової освіти учні повинні пройти відповідне оцінювання впродовж першого семестру навчального року.

Загальний обсяг навчального навантаження на адаптаційному циклі базової середньої освіти та його розподіл між освітніми галузями

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 5-6-х класів (адаптаційний цикл

базової середньої освіти) сформовано відповідно до додатку 1 Типової освітньої програми для закладів з навчанням українською мовою.

Назва освітньої галузі	Навчальне навантаження	5 клас			6 клас		
		Фактичне	Мінімальне	Максимальне	Фактичне	Мінімальне	Максимальне
Мовно-літературна	На тиждень	11,5	10	13	11,5	10	13
	На рік	402,5	350	455	402,5	350	455
Математична	На тиждень	5	4	6	5	4	6
	На рік	175	140	210	175	140	210
Природнича	На тиждень	2	1,5	3	2	2	5
	На рік	70	52,5	105	70	70	175
Соціальна і здоров'язбережувальна	На тиждень	1,5	1	3	1,5	1	3
	На рік	52,5	35	105	52,5	35	105
Громадянська та історична	На тиждень	1	1	2	3	1,5	3
	На рік	35	35	70	105	52,5	105
Технологічна	На тиждень	2	1	3	2	1	3
	На рік	70	35	105	70	35	105
Інформатична	На тиждень	2	1	2	2	1	2
	На рік	70	35	70	70	35	70
Мистецька	На тиждень	2	1	3	2	1	3
	На рік	70	35	105	70	35	105
Фізична культура***	На тиждень	3	3	3	3	3	3
	На рік	105	105	105	105	105	105
Години навчального навантаження для перерозподілу між освітніми компонентами	На тиждень		7,5			9,5	
	На рік		262,5			332,5	
Загальнорічна кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи)	На тиждень	30	31		34	34	
	На рік	1050	1085		1190	1190	
Гранично допустиме навантаження учнів****	На тиждень		28			31	
	На рік		980				

**** Години, передбачені для фізичної культури, не враховуються під час визначення гранично допустимого навчального навантаження учнів.

Навчальний план для 5 та 6 класів

Навчальний план розроблено спираючись на відповідний Типовий навчальний план (Додаток 3 до Типової освітньої програми). У навчальному плані зазначено перелік навчальних предметів для реалізації кожної освітньої галузі. Керуючись пунктом 26 Державного стандарту, у навчальному плані визначено: кількість навчальних годин на вивчення кожної освітньої галузі в межах кількості годин, визначених Типовою освітньою програмою для відповідної освітньої галузі (додаток 1); кількість навчальних годин на вивчення окремих освітніх компонентів галузі в межах навчальних годин, визначених освітньою програмою закладу для відповідної освітньої галузі; кількість навчальних годин на вивчення вибіркових освітніх компонентів у межах годин навчального навантаження для перерозподілу між освітніми компонентами. Години навчального навантаження для перерозподілу між освітніми компонентами використано для збільшення кількості годин на обов'язкові освітні компоненти (українську літературу, зарубіжну літературу, математику, інтегрований курс «Пізнаємо природу», інтегрований курс «Здоров'я, безпека та добробут», етику, історію України, всесвітню історію, географію, технології, музичне мистецтво та образотворче мистецтво) Сума годин на вивчення всіх освітніх галузей у навчальному плані не перевищує загальну річну кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи), визначену базовим навчальним планом, із дотриманням вимог гранично допустимого річного навчального навантаження. Кількість навчальних годин для вивчення української мови в навчальному плані закладу освіти відповідно до абзацу четвертого частини третьої статті 11 Закону України «Про повну загальну середню освіту» не є меншою, ніж у типовому навчальному плані. Уроки з фізичної культури, згідно із частиною четвертою статті 26 Закону України «Про фізичну культуру і спорт», є обов'язковими і проводяться не менше трьох разів на тиждень, що відображається в навчальному плані закладу освіти для кожного класу. Години, передбачені для фізичної культури, не враховують під час визначення гранично допустимого навчального навантаження.

У мовно-літературній освітній галузі для 5 та 6 класів обрано варіант викладання окремих освітніх компонентів: українська мова, українська література, зарубіжна література, англійська мова. У природничій освітній галузі для 5 класу обрано інтегрований курс «Пізнаємо природу», для 6 класу - інтегрований курс «Пізнаємо природу» і географію (за умови, що модельна навчальна програма інтегрованого курсу природничої освітньої галузі не охоплює географічного складника). Соціальна і здоров'язбережувальна освітня галузь у 5 та 6 класах реалізується через інтегрований курс «Здоров'я, безпека та добробут» та етику. У громадянській та історичній освітній галузі для 5 класу обрано вступ до історії України та громадянської освіти, для 6 класу обрано інтегрований курс історії та курс громадянської освіти.

Освітня галузь	Навчальні предмети	Навчальне навантаження					
		5 клас		6 клас		Разом	
		На тиждень	На рік	На тиждень	На рік	На тиждень	На рік
Мовно-літературна	Українська мова	4	140	4	140	8	280
	Українська література	2	70	2	70	4	140
	Зарубіжна література	2	70	2	70	4	140
	Англійська мова	3,5	122,5	3,5	122,5	7	245
Математична	Математика	5	175	5	175	10	350
Природнича	Інтегрований курс «Пізнаємо природу»	2	70	2	70	4	140
	Географія	-	-	2	70	2	70
Соціальна і здоров'язбережувальна	Інтегрований курс «Здоров'я, безпека та добробут»	1	35	1	35	2	70
	Етика	0,5	17,5	0,5	17,5	1	35
Громадянська та історична	Вступ до історії України та громадянської освіти	1	35	-	-	1	35
	Історія України. Всесвітня історія	-	-	3	105	3	105
Інформатична	Інформатика	2	70	2	70	4	140
Технологічна	Технології	2	70	2	70	4	140
Мистецька	Музичне мистецтво	1	35	1	35	2	70
	Образотворче мистецтво	1	35	1	35	2	70
Фізична культура	Фізична культура	3	105	3	105	6	210
Разом (без фізичної культури + фізична культура)		27+3	1050	31+3	1190	58+6	2240
Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження на учня		28	980	31	1085	59	2065
Всього(без фізичної культури + фізична культура, без урахування поділу класів на групи)		27+3	1050	31+3	1190	58+6	2240

Перелік модельних навчальних програм

Модельна навчальна програма - документ, що визначає орієнтовну послідовність досягнення очікуваних результатів навчання, зміст навчального предмета/інтегрованого курсу та види навчальної діяльності, рекомендовані для використання в освітньому процесі. Модельні навчальні програми розробляють для всього рівня базової середньої освіти (5-9

класи) або окремо для кожного циклу: адаптаційного циклу (5-6 класи) та циклу базового предметного навчання (7-9 класи). Рекомендацією для використання модельної навчальної програми в освітньому процесі закладів освіти, що забезпечують здобуття повної загальної середньої освіти, є надання грифа «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України».

Заклад під час формування переліку цих програм врахував низку чинників, а саме:

- особливості та потреби учнів в досягненні обов'язкових результатів навчання;
- потенціал педагогічного колективу;
- ресурсне забезпечення закладу освіти;
- навчально-методичний супровід конкретних модельних програм;
- наявність внутрішньогалузевих та міжгалузевих зв'язків між програмами різних предметів та курсів для реалізації ключових компетентностей;
- варіативність програм для підтримки курсів у діапазоні від мінімальної до максимальної кількості годин тощо.

Під час вибору модельних навчальних програм для освітньої програми закладу зверталась увага на раціональне використання навчального часу. Перелік модельних навчальних програм в освітній програмі закладу охоплює досягнення учнями результатів навчання з усіх визначених Державним стандартом освітніх галузей. Заклад освіти здійснив вибір модельних навчальних програм для закладів загальної середньої освіти з-поміж тих, яким надано гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України». Навчальні програми, що розроблені на основі модельних навчальних програм, затверджуються педагогічною радою закладу освіти. На основі модельної та або затвердженої педагогічною радою навчальної програми предмета вчитель складає календарно-тематичне планування з урахуванням навчальних можливостей учнів класу. Календарно-тематичне та поурочне планування здійснюється вчителем у довільній формі, у тому числі з використанням друкованих чи електронних джерел тощо.

Українська мова. Модельна навчальна програма «Українська мова. 5–6 класи» для закладів загальної середньої освіти. (автори: Заболотний О. В., Заболотний В. В., Лавринчук В. П., Плівачук К. В., Попова Т. Д.) <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/Navchalni.prohramy/2021/14.07/Model.navch.prohr.5-9.klas.NUSH-poetap.z.2022/Movno-literat.osv.hal/Ukr.mova.5-6-kl.Zabolotnyy.ta.in.14.07.21.pdf>

Українська література. Модельна навчальна програма «Українська література. 5–6 класи» для закладів загальної середньої освіти (у редакції 2023 року) (автори: Яценко Т. О., Пахаренко В. І., Слижук О. А., Тригуб І. А., Качак Т. Б., Кизилова В. В., Овдійчук Л. М., Дячок С. О., Макаренко В. М.) <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/Navchalni.prohramy/2023/Model.navch.prohr.5-9.klas/Movno-literat.osv.hal/27.11.2023/Ukr.lit.5-6-kl.Yatsenko.ta.in.27.11.2023.pdf>

Зарубіжна література. Модельна навчальна програма «Зарубіжна література. 5–9 класи» для закладів загальної середньої освіти (у редакції 2023 року) (автори Ніколенко О. М., Ісаєва О. О., Клименко Ж. В., Мацевко-Бекерська Л. В., Юлдашева Л. П., Рудніцька Н. П., Турияниця В. Г., Тихоненко С. О., Вітко М. І., Джангобекова Т. А.) <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/Navchalni.prohramy/2023/Model.navch.prohr.5-9.klas/Zarubizna.lit.osv.hal/27.11.2023/Zarubizna.lit.5-9-kl.Nikolenko.ta.in.27.11.2023.pdf>

[9.klas/Movno-literat.osv.hal/Zar.lit.5-9-kl.Nikolenko.ta.in.28.12.2023.pdf](https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/Navchalni.prohramy/2021/14.07/Model.navch.prohr.5-9.klas.NUSH-poetap.z.2022/Inozemni.movy.5-9-kl/Inoz.mov.5-9-kl.Zymomrya.ta.in.14.07.pdf)

Англійська мова. Модельна навчальна програма «Іноземна мова. 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Зимомря І. М., Мойсюк В. А., Трифан М. С., Унгурян І. К., Яковчук М. В.) <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/Navchalni.prohramy/2021/14.07/Model.navch.prohr.5-9.klas.NUSH-poetap.z.2022/Inozemni.movy.5-9-kl/Inoz.mov.5-9-kl.Zymomrya.ta.in.14.07.pdf>

Математика. Модельна навчальна програма «Математика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Скворцова С.О., Тарасенкова Н.А.) <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/Navchalni.prohramy/2021/14.07/Model.navch.prohr.5-9.klas.NUSH-poetap.z.2022/Matem.osv.galuz-5-6-kl/Matem.5-6-kl.Skvortsova.Taraskova.14.07.pdf>

Інтегрований курс «Пізнаємо природу». Модельна навчальна програма «Пізнаємо природу». 5-6 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти (авт. Біда Д.Д., Гільберг Т.Г., Колісник Я.І.) <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/Navchalni.prohramy/2021/14.07/Model.navch.prohr.5-9.klas.NUSH-poetap.z.2022/Prirod.osv.galuz/Pizn.pryr.5-6-kl.Bida.ta.in.14.07.pdf>

Географія. Модельна навчальна програма «Географія. 6-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Запотоцький С.П., Карпюк Г.І., Гладковський Р.В., Довгань А.І., Совенко В.В., Даценко Л.М., Назаренко Т.Г., Гільберг Т.Г., Савчук І.Г., Нікитчук А.В., Яценко В.С., Довгань Г.Д., Грома В.Д., Горовий О.В.) <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/Navchalni.prohramy/2021/14.07/Model.navch.prohr.5-9.klas.NUSH-poetap.z.2022/Prirod.osv.galuz/Heohrafiya/Heohrafiya.6-9-kl.Zapototskyi.ta.in.06.05.2022.pdf>

Інтегрований курс «Здоров'я, безпека та добробут». Модельна навчальна програма «Здоров'я, безпека та добробут. 5-6 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти (у редакції 2022 року) (автори: Гущина Н. І., Василяшко І. П.) <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/Navchalni.prohramy/2023/Model.navch.prohr.5-9.klas/Sotsial.ta.zdorovyazberezh.osv.haluz.2023/30.11.2023/Zdorov.bezp.ta.dobrob.5-6-kl.Hushchyna.Vasylyashko.30.11.2023-1.pdf>

Етика. Модельна навчальна програма «Етика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Пометун О.І., Ремех Т.О., Кришмарел В.Ю.) <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/Navchalni.prohramy/2021/14.07/Model.navch.prohr.5-9.klas.NUSH-poetap.z.2022/Etyka.i.kursy.moral.spryam/Etyka.5-6-kl.Pometun.ta.in.14.07.pdf>

Вступ до історії України та громадянської освіти. Модельна навчальна програма «Вступ до історії України та громадянської освіти. 5 клас» для закладів загальної середньої освіти (автори Бурлака О.В., Власова Н.С., Желіба О.В., Майорський В.В., Піскарьова І.О., Щупак І.Я.) <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/Navchalni.prohramy/2021/14.07/Model.navch.prohr.5-9.klas.NUSH-poetap.z.2022/Istoriya.Ukrainy.ta.gromadyan.skiy.osv.haluz.2023/05.11.2023/Vstup.do.istoriyi.ukrainy.ta.gromadyan.skiy.osv.5-kl.Burlyaka.ta.vlasova.pdf>

[9.klas.NUSH-poetap.z.2022/Hromad.ta.istor.osv.hal/Vstup.do.ist.Ukr.ta.hrom.osv.5-kl.Burlaka.ta.in.14.07.pdf](https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/Navchalni.prohramy/2021/14.07/Model.navch.prohr.5-9.klas.NUSH-poetap.z.2022/Hromad.ta.istor.osv.hal/Vstup.do.ist.Ukr.ta.hrom.osv.5-kl.Burlaka.ta.in.14.07.pdf)

Історія України. Всесвітня історія. Модельна навчальна програма «Історія України. Всесвітня історія. 6 клас» для закладів загальної середньої освіти (автори Піскарьова І.О., Бурлака О.В., Майорський В.В., Мелешенко Т.В., Щупак І.Я.) <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/Navchalni.prohramy/2021/14.07/Model.navch.prohr.5-9.klas.NUSH-poetap.z.2022/Hromad.ta.istor.osv.hal/Ist.Ukr.Vsesv.ist.6-kl.Piskarova.ta.in.14.07.pdf>

Інформатика. Модельна навчальна програма «Інформатика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Ривкінд Й.Я., Лисенко Т.І., Чернікова Л.А., Шакотько В.В.) <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/Navchalni.prohramy/2021/14.07/Model.navch.prohr.5-9.klas.NUSH-poetap.z.2022/Inform.osv.haluz.5-6-kl/Inform.5-6-kl.Ryvkind.ta.in.14.07.pdf>

Технології. Модельна навчальна програма «Технології. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Ходзицька І.Ю., Горобець О.В., Медвідь О.Ю., Пасічна Т.С., Приходько Ю.М.) <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/Navchalni.prohramy/2021/14.07/Model.navch.prohr.5-9.klas.NUSH-poetap.z.2022/Tehno.osv.gal/Tekhnol.5-6-klas.Khodzytska.ta.in.14.07.pdf>

Мистецтво. Модельна навчальна програма «Мистецтво. 5-6 класи» (інтегрований курс) для закладів загальної середньої освіти (автори: Масол Л. М., Просіна О. В.) <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/Navchalni.prohramy/2021/14.07/Model.navch.prohr.5-9.klas.NUSH-poetap.z.2022/Mist.osv.gal/Mystetstvo.5-6-kl.Masol.Prosina.14.07.pdf>

Фізична культура. Модельна навчальна програма «Фізична культура. 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Баженов Є. В., Бідний М. В., Ребрина А. А., Данільченко В. О., Коломоєць Г. А., Дутчак М. В.) <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/Navchalni.prohramy/2024/Model.navch.prohr.5-9.klas-2024/fizkult-5-9-kl-bazhenkov-ta-in-22-08-2024.pdf>

Форми організації освітнього процесу

Освітній процес в Закладі організовується в безпечному освітньому середовищі та здійснюється з урахуванням вікових особливостей, фізичного, психічного та інтелектуального розвитку дітей, їхніх особливих освітніх потреб. У рамках академічної свободи форми організації освітнього процесу визначаються педагогічною радою Закладу та відображаються в освітній програмі. Вибір форм залежить від наявності необхідних ресурсів (матеріально-технічного, кадрового, навчально-методичного, інформаційного забезпечення освітньої діяльності тощо), а також форм здобуття освіти. Форма організації освітнього процесу може змінюватися впродовж навчального року в залежності від безпекової ситуації у населеному пункті.

Основними формами організації освітнього процесу є урок. Також формами організації освітнього процесу можуть бути екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, конференції, форуми, спектаклі, брифінги, квести, інтерактивні уроки (уроки-«суди», урок-дискусійна група, уроки з навчанням одних учнів іншими), інтегровані уроки, проблемний урок, відеоуроки, прес-конференції, ділові ігри тощо. З метою засвоєння нового матеріалу та

розвитку компетентностей крім уроку проводяться навчально-практичні заняття. Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року. Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів. За потреби Заклад може організовувати освітній процес із використанням технологій дистанційного навчання за допомогою технічних засобів комунікації, доступних для учасників освітнього процесу.

Опис інструментарію оцінювання

Оцінюванню підлягають результати навчання з навчальних предметів, інтегрованих курсів обов'язкового освітнього компонента навчального плану. Оцінювання результатів навчання учнівства здійснюється згідно з вимогами до обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом на основі компетентнісного підходу. Результати оцінювання виражаються в балах (від 1 до 12) та в оцінювальних судженнях. Оцінювання здійснюють за визначеними критеріями, які дають змогу встановити відповідність між вимогами до обов'язкових результатів навчання, визначеними Державним стандартом, і фактичними результатами навчання, яких досягають учні й учениці. Оцінювання результатів навчання учнівства з навчальних предметів, інтегрованих курсів здійснюють відповідно до загальних критеріїв оцінювання та галузевих критеріїв, у яких ураховано характеристики груп загальних результатів навчання відповідної освітньої галузі.

Оцінювання результатів навчання учнівства здійснюють відповідно до вимог Державного стандарту базової середньої освіти із застосуванням різних способів і засобів для визначення рівня досягнення результатів навчання для певної групи результатів або її складників, а також змістових одиниць певної програмової теми / частини теми (якщо тема велика за обсягом).

Оцінювання результатів навчання здійснюють із застосуванням таких способів і засобів: усного (опитування індивідуальне, групове тощо); письмового (окремі навчальні завдання, зокрема тестові з використанням ІТ, перекази тощо, а також діагностувальні роботи, диктанти й ін.); практичного (дослід, практична робота, навчальний проект, учнівське портфоліо, спостереження, робота з картами, заповнення таблиць, побудова схем, тощо); комплексного, що поєднує різні способи й засоби оцінювання, кілька змістових одиниць певної програмової теми / частини теми (якщо тема велика за обсягом) / кількох тем чи розділу і передбачають оцінювання (за кількома групами результатів або їх складниками). Семестрове оцінювання здійснюють за групами результатів навчання, визначених Державним стандартом базової середньої освіти. Річне оцінювання здійснюють на підставі семестрового, а результати такого оцінювання відображають у свідоцтві досягнень, яке видають учневі чи учениці щороку.

Під час оцінювання результатів навчання важливо враховувати дотримання здобувачами освіти принципів академічної доброчесності (самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання; покликання на джерела інформації в разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей). У разі порушення учнями принципів академічної доброчесності, зокрема,

списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання під час певного виду навчальної діяльності), учитель / учителька може ухвалити рішення не оцінювати результат такої навчальної діяльності і запропонувати учню / учениці повторне проходження оцінювання.

Загальні критерії оцінювання результатів навчання учнів 5-6 класів, які здобувають освіту відповідно до нового Державного стандарту базової середньої освіти наведено у додатку 1 до освітньої програми.

Критерії оцінювання за освітніми галузями результатів навчання здобувачів освіти відповідно до нового Державного стандарту базової середньої освіти наведено у додатку 2 до освітньої програми.

Перелік інструментів формувального оцінювання наведено у додатку 3 до освітньої програми.

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

другого циклу базової середньої освіти - базове предметне навчання

(7 клас)

Загальні положення

Освітню програму для 7 класу з навчанням українською мовою розроблено на основі Державного стандарту базової середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30.09.2020 № 898, Типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 19.02.2021 № 235 (в редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 09.08.2024 № 1120).

Освітня програма визначає: вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за освітньою програмою базової середньої освіти та загальний обсяг навчального навантаження на циклі базового предметного навчання (в годинах) та його розподіл між освітніми галузями.

Освітня програма включає:

- навчальний план 7 класу;
- перелік модельних навчальних програм;
- рекомендовані форми організації освітнього процесу;
- опис інструментарію оцінювання.

Під час розроблення освітньої програми враховано гарантовані державою права щодо академічної, організаційної, фінансової і кадрової автономії Закладу, а також права педагогічних працівників на академічну свободу.

Відповідно до Закону України «Про освіту» метою повної загальної середньої освіти є всебічний розвиток, виховання і соціалізація особистості, яка здатна до життя в суспільстві та цивілізованій взаємодії з природою, має прагнення до самовдосконалення і навчання впродовж життя, готова до свідомого життєвого вибору та самореалізації, відповідальності, трудової діяльності та громадянської активності. Досягнення цієї мети забезпечується через формування ключових компетентностей, необхідних кожній сучасній людині для успішної життєдіяльності.

Загальний обсяг навчального навантаження на циклі базового предметного навчання базової середньої освіти (7 клас)

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 7 класу (цикл базового предметного навчання) сформовано відповідно до додатку 1 Типової освітньої програми для закладів з навчанням українською мовою.

Річне навантаження для 7 класу становить 1225 годин.

Розподіл навчального навантаження здійснено за освітніми галузями.

Рекомендовану кількість навчальних годин за освітніми галузями визначено відповідно до базового навчального плану (додаток 23 Державного стандарту).

Назва освітньої галузі	Навчальне навантаження	7 клас		
		Фактичне	Мінімальне	Максимальне
Мовно-літературна	На тиждень	10	9	12
	На рік	350	315	420
Математична	На тиждень	5	4	6
	На рік	175	140	210
Природнича	На тиждень	7,5	7	9
	На рік	262,5	245	315
Соціальна і здоров'язберезувальна	На тиждень	1,5	1	3
	На рік	52,5	35	105
Громадянська та історична	На тиждень	3	1,5	3
	На рік	105	52,5	105
Технологічна	На тиждень	1	1	2
	На рік	35	35	70
Інформатична	На тиждень	2	1	2
	На рік	70	35	70
Мистецька	На тиждень	2	1	3
	На рік	70	35	105
Фізична культура***	На тиждень	3	3	3
	На рік	105	105	105
Години навчального навантаження для перерозподілу між освітніми компонентами	На тиждень		6,5	
	На рік		227,5	
Загальнорічна кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи)	На тиждень	35	35	
	На рік	1225	1225	
Гранично допустиме навантаження учнів****	На тиждень		32	
	На рік		1120	

**** Години, передбачені для фізичної культури, не враховуються під час визначення гранично допустимого навчального навантаження учнів.

Навчальний план 7 класу

Навчальний план 7 класу складений відповідно до додатку 3 наказу МОН України від 09.08.2024 року № 1120 «Про внесення змін до типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти», кількість навчальних годин на вивчення освітніх компонентів кожної освітньої галузі визначено закладом освіти самостійно в межах заданого діапазону (додаток 1 до Типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти).

План містить:

- перелік предметів та інтегрованих курсів для реалізації кожної освітньої галузі;
- розподіл навчального навантаження для учнів 7 класу між навчальними предметами (інтегрованими курсами), обов'язковими для вивчення;

Заклад освіти визначає перелік навчальних предметів та/або інтегрованих курсів для реалізації кожної освітньої галузі, з урахуванням освітніх потреб учнів, що відображається у навчальному плані освітньої програми.

Навчальний план розроблено спираючись на відповідний Типовий навчальний план (Додаток 3 до Типової освітньої програми). У навчальному плані зазначено перелік навчальних предметів для реалізації кожної освітньої галузі. Керуючись пунктом 26 Державного стандарту, у навчальному плані визначено: кількість навчальних годин на вивчення кожної освітньої галузі в межах кількості годин, визначених Типовою освітньою програмою для відповідної освітньої галузі (додаток 1); кількість навчальних годин на вивчення окремих освітніх компонентів галузі в межах навчальних годин, визначених освітньою програмою закладу для відповідної освітньої галузі; кількість навчальних годин на вивчення вибіркового освітнього компонента у межах годин навчального навантаження для перерозподілу між освітніми компонентами. Години навчального навантаження для перерозподілу між освітніми компонентами використано для збільшення кількості годин на обов'язкові освітні компоненти (українську літературу, зарубіжну літературу, алгебру, геометрію, інтегрований курс «Здоров'я, безпека та добробут», історію України, всесвітню історію, біологію, географію, фізику, хімію, технології, музичне мистецтво та образотворче мистецтво). Сума годин на вивчення всіх освітніх галузей у навчальному плані не перевищує загальну річну кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи), визначену базовим навчальним планом, із дотриманням вимог гранично допустимого річного навчального навантаження. Кількість навчальних годин для вивчення української мови в навчальному плані закладу освіти відповідно до абзацу четвертого частини третьої статті 11 Закону України «Про повну загальну середню освіту» не є меншою, ніж у типовому навчальному плані. Уроки з фізичної культури, згідно із частиною четвертою статті 26 Закону України «Про фізичну культуру і спорт», є обов'язковими і проводяться не менше трьох разів на тиждень, що відображається в навчальному плані закладу освіти для кожного класу. Години, передбачені для фізичної культури, не враховують під час визначення гранично допустимого навчального навантаження.

У мовно-літературній освітній галузі для 7 класу обрано варіант викладання окремих освітніх компонентів: українська мова, українська література, зарубіжна література, англійська мова. У природничій освітній галузі для 7 класу обрано географію, біологію,

хімію і фізику. Соціальна і здоров'язбережувальна освітня галузь у 7 класі реалізується через інтегрований курс «Здоров'я, безпека та добробут». У громадянській та історичній освітній галузі для 7 класу обрано історію України, всесвітню історію. Громадянську освіту інтегровано до програми курсу історії України через відсутність модельної навчальної програми з громадянської освіти для 7 класу.

Освітня галузь	Навчальні предмети	Навчальне навантаження	
		На тиждень	На рік
Мовно-літературна	Українська мова	3	105
	Українська література	2	70
	Зарубіжна література	1,5	52,5
	Англійська мова	3,5	122,5
Математична	Алгебра	3	105
	Геометрія	2	70
Природнича	Біологія	2,5	87,5
	Географія	2	70
	Фізика	2	70
	Хімія	1	35
Соціальна і здоров'язбережувальна	Інтегрований курс «Здоров'я, безпека та добробут»	1,5	52,5
Громадянська та історична	Історія України	1	35
	Всесвітня історія	1	35
	Громадянська освіта	1	35
Інформатична	Інформатика	2	70
Технологічна	Технології	1	35
Мистецька	Музичне мистецтво	1	35
	Образотворче мистецтво	1	35
Фізична культура	Фізична культура	3	105
Разом (без фізичної культури + фізична культура)		32+3	1225
Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження на учня		32	32
Всього(без фізичної культури + фізична культура, без урахування поділу класів на групи)		32+3	1225

5. Модельні навчальні програми

Модельна навчальна програма - документ, що визначає орієнтовну послідовність досягнення очікуваних результатів навчання, зміст навчального предмета/інтегрованого курсу та види навчальної діяльності, рекомендовані для використання в освітньому процесі. Модельні навчальні програми розробляють для всього рівня базової середньої освіти (5-9 класи) або окремо для кожного циклу: адаптаційного циклу (5-6 класи) та циклу базового

предметного навчання (7-9 класи). Рекомендацією для використання модельної навчальної програми в освітньому процесі закладів освіти, що забезпечують здобуття повної загальної середньої освіти, є надання грифа «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України».

Заклад під час формування переліку цих програм врахував низку чинників, а саме:

- особливості та потреби учнів в досягненні обов’язкових результатів навчання;
- потенціал педагогічного колективу;
- ресурсне забезпечення закладу освіти;
- навчально-методичний супровід конкретних модельних програм;
- наявність внутрішньогалузевих та міжгалузевих зв’язків між програмами різних предметів та курсів для реалізації ключових компетентностей;
- варіативність програм для підтримки курсів у діапазоні від мінімальної до максимальної кількості годин тощо.

Під час вибору модельних навчальних програм для освітньої програми закладу зверталась увага на раціональне використання навчального часу. Перелік модельних навчальних програм в освітній програмі закладу охоплює досягнення учнями результатів навчання з усіх визначених Державним стандартом освітніх галузей. Заклад освіти здійснив вибір модельних навчальних програм для закладів загальної середньої освіти з-поміж тих, яким надано гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України». Навчальні програми, що розроблені на основі модельних навчальних програм, затверджуються педагогічною радою закладу освіти. На основі модельної та або затвердженої педагогічною радою навчальної програми предмета вчитель складає календарно-тематичне планування з урахуванням навчальних можливостей учнів класу. Календарно-тематичне та поурочне планування здійснюється вчителем у довільній формі, у тому числі з використанням друкованих чи електронних джерел тощо.

Українська мова. Модельна навчальна програма «Українська мова. 7–9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Заболотний О. В., Заболотний В. В., Лавринчук В. П., Плівачук К. В., Попова Т. Д.). <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/Navchalni.prohramy/2023/Model.navch.prohr.5-9.klas/Movno-literat.osv.hal/Ukrayinska.mova.7-9.klas.Zabolotnyy.ta.in.02.08.2023.pdf>

Українська література. Модельна навчальна програма «Українська література. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт.. Яценко Т. О., Пахаренко В. І., Слижук О.А., Тригуб І.А.). <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/Navchalni.prohramy/2023/Model.navch.prohr.5-9.klas/Movno-literat.osv.hal/Ukrayinska.literatura.7-9-kl.Yatsenko.ta.in.26.07.2023-1.pdf>

Зарубіжна література. Модельна навчальна програма «Зарубіжна література. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Ніколенко О., Ісаєва О., Клименко Ж., Мацевко-Бекерська Л., Юлдашева Л., Рудніцька Н., Туряниця В, Тіхоненко С., Вітко М., ДжангобековаТ.). <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/Navchalni.prohramy/2023/Model.navch.prohr.5-9.klas/Movno-literat.osv.hal/Zar.lit.5-9-kl.Nikolenko.ta.in.28.12.2023.pdf>

Іноземна мова (англійська). Модельна навчальна програма «Іноземна мова. 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Зимомря І. М., Мойсюк В. А, Трифан М. С., Унгурян І. К., Яковчук М. В.). <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/Navchalni.prohramy/2021/14.07/Model.navch.prohr.5-9.klas.NUSH-poetap.z.2022/Inozemni.movy.5-9-kl/Inoz.mov.5-9-kl.Zymomrya.ta.in.14.07.pdfm>

Історія України. Модельна навчальна програма «Історія України. 7–9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Бурлака О. В., Желіба О. В., Павловська-Кравчук В.

А., Худобець О. А., Черкас Б. В., Щупак І. Я.). <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/Navchalni.prohramy/2023/Model.navch.prohr.5-9.klas/Hromad.ta.istor.osv.hal.2023/16.08.2023/Istoriya.Ukrayiny.7-9.kl.Burlaka.ta.in.13.09.2023.pdf>

Всесвітня історія. Модельна навчальна програма «Всесвітня історія. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Щупак І. Я., Посулько А. С., Бакка Т. В., Бурлака О. В., Власова Н. С., Желіба О. В., Махонін О. О., Мелешенко Т. В., Павловська-Кравчук В. А., Піскарьова І. О., Худобець О. А.) <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/Navchalni.prohramy/2023/Model.navch.prohr.5-9.klas/Hromad.ta.istor.osv.hal.2023/16.08.2023/Vsesvitnya.istoriya.7-9.kl.Shchupak.ta.in.13.09.2023.pdf>

Здоров'я, безпека та добробут. Модельна навчальна програма «Здоров'я, безпека та добробут. 7-9 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти (авт. Гущина Н. І., Василяшко І. П.). <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/Navchalni.prohramy/2023/Model.navch.prohr.5-9.klas/Sotsial.ta.zdorovyazberezh.osv.haluz.2023/16.08.2023/Zdorovya.bezpeka.ta.dobrobut.7-9%20kl-intehrovanyy.kurs.Hushchyna.ta.in.16.08.2023.pdf>

Біологія. Модельна навчальна програма «Біологія. 7–9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Балан П. Г., Кулініч О. М., Юрченко Л. П.). <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/Navchalni.prohramy/2023/Model.navch.prohr.5-9.klas/Pryrodnycha.osvitnya.haluz.2023/08.09.2023/Biolojiya.7-9.klas.Balan.ta.in-08.09.2023.pdf>

Фізика. Модельна навчальна прлграма «Фізика. 7–9 класи» для закладів загальної середньої освіти. Автори: Кременський Б.Г., Гельфгат І.М., Божинова Ф.Я., Ненашев І.Ю., Кірюхіна О.О. <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/Navchalni.prohramy/2023/Model.navch.prohr.5-9.klas/Pryrodnycha.osvitnya.haluz.2023/16.08.2023/Fizyka.7-9%20kl.Kreminskyi.ta.in.16.08.2023.pdf>

Хімія. Модельна програма «Хімія. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти автор Григорович О.В. <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/Navchalni.prohramy/2023/Model.navch.prohr.5-9.klas/Pryrodnycha.osvitnya.haluz.2023/Khimiya.7-9.klas.Hryhorovych.29.12.2023.pdf>

Географія. Модельна навчальна програма «Географія. 6-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Запотоцький С.П., Карпюк Г.І., Гладковський Р.В., Довгань А.І., Совенко В.В., Даценко Л.М., Назаренко Т.Г., Гільберг Т.Г., Савчук І.Г., Нікитчук А.В) <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/Navchalni.prohramy/2021/14.07/Model.navch.prohr.5-9.klas.NUSH-poetap.z.2022/Prirod.osv.galuz/Heohrafiya/Heohrafiya.6-9-kl.Zapototskyi.ta.in.06.05.2022.pdf>

Геометрія. Модельна навчальна програма "Геометрія 7-9 класи" для закладів загальної середньої освіти(автор Бурда М.І., Тарасенкова Н.А., Васильєва Д.В.) <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/Navchalni.prohramy/2023/Model.navch.prohr.5-9.klas/Matem.osv.galuz-2023/Heometriya.7-9%20kl.Burda.ta.in.26.07.2023.pdf>

Алгебра. Модельна навчальна програма "Алгебра 7-9 класи" для закладів загальної середньої освіти(автор Бурда М.І., Тарасенкова Н.А., Васильєва Д.В.) <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/Navchalni.prohramy/2023/Model.navch.prohr.5-9.klas/Matem.osv.galuz-2023/Alhebra.7-9.kl.Burda.ta.in.26.07.2023.pdf>

Інформатика. Модельна навчальна програма. «Інформатика. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Бондаренко О. О., Ластовецький В. В.,

Пилипчук О. П., Шестопапов Є. А.) <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/Navchalni.prohramy/2023/Model.navch.prohr.5-9.klas/Inform.osv.haluz.2023/Informatyka.7-9.kl.Bondarenko.ta.in.25.09.2023.pdf>

Технології. Модельна навчальна програма «Технології. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Ходзицька І. Ю, Горобець О. В, Медвідь О. Ю., Пасічна Т. С., Приходько Ю. М.). <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/Navchalni.prohramy/2023/Model.navch.prohr.5-9.klas/Tekhnolohichna.osvitnya.haluz.2023/16.08.2023/Tekhnolohiyi.7-9%20klas.Khodzytska.ta.in.16.08.2023.pdf>

Образотворче мистецтво, музичне мистецтво. Модельна навчальна програма «Мистецтво. 7-9 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти автора Масол Л. М. <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/Navchalni.prohramy/2023/Model.navch.prohr.5-9.klas/Mystetska.osvitnya.haluz.2023/Mystetstvo.7-9.kl.intehrovanyy.kurs-Masol.12.09.2023.pdf>

Фізична культура. Модельна навчальна програма «Фізична культура. 5–9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Баженов Є. В., Бідний М. В., Ребрина А. А., Данільченко В. О., Коломось Г. А., Дутчак М. В.). <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/Navchalni.prohramy/2024/Model.navch.prohr.5-9.klas-2024/fizkult-5-9-kl-bazhenkov-ta-in-22-08-2024.pdf>

Форми організації освітнього процесу

Освітній процес організовується в безпечному освітньому середовищі та здійснюється з урахуванням вікових особливостей, фізичного, психічного та інтелектуального розвитку дітей, їхніх особливих освітніх потреб.

Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку: формування компетентностей; розвитку компетентностей; перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей; корекції основних компетентностей; комбінований урок.

Також формами організації освітнього процесу будуть екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, конференції, форуми, спектаклі, брифінги, квести, інтерактивні уроки (уроки-«суди», урок-дискусійна група, уроки з навчанням одних учнів іншими), інтегровані уроки, проблемний урок, відеоуроки, пресконференції, ділові ігри тощо.

З метою засвоєння нового матеріалу та розвитку компетентностей, крім уроку, проводяться навчально-практичні заняття.

Опис інструментарію оцінювання

Оцінюванню підлягають результати навчання з навчальних предметів, інтегрованих курсів обов'язкового освітнього компонента навчального плану. Оцінювання результатів навчання учнівства здійснюється згідно з вимогами до обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом на основі компетентнісного підходу. Результати оцінювання виражаються в балах (від 1 до 12) та в оцінювальних судженнях. Оцінювання здійснюють за визначеними критеріями, які дають змогу встановити відповідність між вимогами до обов'язкових результатів навчання, визначеними Державним стандартом, і фактичними результатами навчання, яких досягають учні й учениці. Оцінювання результатів навчання учнівства з навчальних предметів, інтегрованих курсів здійснюють відповідно до загальних критеріїв оцінювання та галузевих критеріїв, у яких урахувано характеристики груп загальних результатів навчання відповідної освітньої галузі.

Оцінювання результатів навчання учнівства здійснюють відповідно до вимог Державного стандарту базової середньої освіти із застосуванням різних способів і засобів для визначення рівня досягнення результатів навчання для певної групи результатів або її складників, а також змістових одиниць певної програмової теми / частини теми (якщо тема велика за обсягом).

Оцінювання результатів навчання здійснюють із застосуванням таких способів і засобів: усного (опитування індивідуальне, групове тощо); письмового (окремі навчальні завдання, зокрема тестові з використанням ІТ, перекази тощо, а також діагностувальні роботи, диктанти й ін.); практичного (дослід, практична робота, навчальний проект, учнівське портфоліо, спостереження, робота з картами, заповнення таблиць, побудова схем, тощо); комплексного, що поєднує різні способи й засоби оцінювання, кілька змістових одиниць певної програмової теми / частини теми (якщо тема велика за обсягом) / кількох тем чи розділу і передбачають оцінювання (за кількома групами результатів або їх складниками). Семестрове оцінювання здійснюють за групами результатів навчання, визначених Державним стандартом базової середньої освіти. Річне оцінювання здійснюють на підставі семестрового, а результати такого оцінювання відображають у свідоцтві досягнень, яке видають учневі чи учениці щороку.

Під час оцінювання результатів навчання важливо враховувати дотримання здобувачами освіти принципів академічної доброчесності (самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання; покликання на джерела інформації в разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей). У разі порушення учнями принципів академічної доброчесності, зокрема, списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання під час певного виду навчальної діяльності), учитель / учителька може ухвалити рішення не оцінювати результат такої навчальної діяльності і запропонувати учню / учениці повторне проходження оцінювання.

Загальні критерії оцінювання результатів навчання учнів 7 класу, які здобувають освіту відповідно до нового Державного стандарту базової середньої освіти наведено у додатку 1 до освітньої програми.

Критерії оцінювання за освітніми галузями результатів навчання здобувачів освіти відповідно до нового Державного стандарту базової середньої освіти наведено у додатку 2 до освітньої програми.

Перелік інструментів формульовального оцінювання наведено у додатку 3 до освітньої програми.

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

другого циклу базової середньої освіти - базове предметне навчання

(8 та 9 класи)

Загальні положення освітньої програми

Освітня програма другого циклу базової середньої освіти для 8 та 9 класів розроблена на виконання Закону України «Про освіту», Закону України «Про повну загальну середню освіту», постанови Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 року № 898 «Про деякі питання державних стандартів повної загальної середньої освіти», наказу МОН України від 20.04.2018 № 405 «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня».

Освітня програма базової середньої освіти окреслює підходи до планування й організації закладом освіти єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом базової та повної загальної середньої освіти (затвердженого Постановою КМУ від 23 листопада 2011 року №1392).

Освітня програма визначає:

- загальний обсяг навчального навантаження, орієнтовну тривалість і можливі взаємозв'язки окремих предметів а також логічної послідовності їх вивчення, які подані в рамках навчального плану;
- очікувані результати навчання учнів подані в рамках навчальних програм;
- перелік навчальних програм, які мають гриф «Затверджено Міністерством освіти і науки України», використані з офіційного вебсайту МОН;
- рекомендовані форми організації освітнього процесу та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти;
- вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за цією освітньою програмою.

Загальний обсяг навчального навантаження та очікувані результати навчання здобувачів освіти

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 8 та 9 класів складає 2485 годин/навчальний рік. Зокрема для 8 класу 1225 годин/ навчальний рік, 9 класу – 1260 годин/навчальний рік.

Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальному плані.

Навчальний план основної школи передбачає реалізацію освітніх галузей базового навчального плану Державного стандарту через окремі предмети. Вони охоплюють інваріантну складову, сформовану на державному рівні, та варіативну складову.

Варіативна складова навчального плану визначена закладом освіти самостійно, враховуючи особливості організації освітнього процесу та індивідуальних освітніх потреб учнів, рівень навчально-методичного та кадрового забезпечення закладу.

Варіативна складова навчального плану використовується на:

- підсилення предметів інваріантної складової: українська мова (поглиблене вивчення) і українська література у 8 класі – 2+1,5 год, у 9 класі – 2+1 год. Розподіл годин на вивчення тієї чи іншої теми навчальної програми здійснюється вчителями самостійно та фіксуються у календарному плані, який погоджується заступником директора. Вчителі зазначають проведені уроки у частині класного журналу, відведеного для предмета, на підсилення якого використано зазначені години;
- запроваджено курс за вибором «Українознавство» по 1 год. у 8 та 9 класах.

З метою виконання вимог Державного стандарту навчальний план закладу освіти містить усі предмети інваріантної складової, передбачені навчальним планом освітньої програми відповідно до таблиці 1 та таблиці 8 до Типової освітньої програми.

У класах з поглибленим вивченням окремих предметів (8 та 9 класи) навчальне навантаження учнів збільшено до норм, що не перевищують санітарно-гігієнічних.

Збереження здоров'я дітей належить до головних завдань закладу освіти. Тому формування навичок здорового способу життя та безпечної поведінки здійснюється не лише в рамках предметів «Фізична культура» та «Основи здоров'я», а інтегрується у змісті всіх предметів інваріантної складової навчальних планів.

Гранична наповнюваність класів та тривалість уроків встановлено відповідно до Закону України «Про повну загальну середню освіту».

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 № 1392 «Про затвердження Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти» години фізичної культури не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів.

У відповідності до Типових навчальних планів для загальноосвітніх навчальних закладів гранично допустиме навантаження не перевищує допустимої сумарної кількості годин тижневого навантаження учнів, встановленої Санітарним регламентом для закладів загальної середньої освіти, затвердженими наказом Міністерства охорони здоров'я України від 25.09.2020 № 2205.

Навчальний план зорієнтовано на роботу основної школи за 5-денним навчальним тижнем.

Навчальний план на 2024/2025 навчальний рік

Освітні галузі	Навчальні предмети	Навчальне навантаження					
		8 клас		9 клас		Разом	
		На тиждень	На рік	На тиждень	На рік	На тиждень	На рік
Мови і літератури	Українська мова	2	70	2	70	4	140
	Українська література	2	70	2	70	4	140
	Іноземна мова(англійська)	2	70	2	70	4	140
	Зарубіжна література	2	70	2	70	4	140
Суспільствознавство	Історія України	1,5	52,5	1,5	52,5	3	105
	Всесвітня історія	1	35	1	35	2	70
	Правознавство	-	-	1	35	1	35
	Мистецтво	1	35	1	35	2	70
	Алгебра	2	70	2	70	4	140
	Геометрія	2	70	2	70	4	140
Природознавство	Біологія	2	70	2	70	4	140
	Географія	2	70	1,5	52,5	3,5	122,5
	Фізика	2	70	3	105	5	175
	Хімія	2	70	2	70	4	140
Технології	Трудове навчання	1	35	1	35	2	70
	Інформатика	2	70	2	70	4	140
Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я	1	35	1	35	2	70
	Фізична культура	3	105	3	105	6	210
Години на вивчення спеціалізованих навчальних предметів, курсів		3,5	122,5	3	105	6,5	227,5
Українська мова		2	70	2	70	4	140
Українська література		1,5	52,5	1	35	2,5	87,5
Разом		31+3	1190	32+3		69	2415
Додатковий час на предмети, факультативи, індивідуальні заняття та консультації		1	35	1	35	2	70
Українознавство		1	35	1	35	2	70
Гранично допустиме навантаження		33	1155	33	1155	66	2310
Всього(без урахування поділу класів на групи)		35	1225	36	1260	71	2485

Очікувані результати навчання здобувачів освіти

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання, які має реалізувати вчитель/вчителька у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів.

№ з/п	Ключові компетентності	Компоненти
1	Спілкування державною мовою	Уміння: ставити запитання і розпізнавати проблему; міркувати, робити висновки на основі інформації, поданої в різних формах (у текстовій формі, таблицях, діаграмах, на графіках); розуміти, пояснювати і перетворювати тексти задач (усно і письмово), грамотно висловлюватися рідною мовою; доречно та коректно вживати в мовленні термінологію з окремих предметів, чітко, лаконічно та зрозуміло формулювати думку, аргументувати, доводити правильність тверджень; уникнення невірних іншомовних запозичень у спілкуванні на тематику окремого предмета; поповнювати свій словниковий запас. Ставлення: розуміння важливості чітких та лаконічних формулювань. Навчальні ресурси: означення понять, формулювання властивостей, доведення правил, теорем
2	Спілкування іноземними мовами	Уміння: здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою; розуміти на слух зміст автентичних текстів; читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту; здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань; використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів; ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування. Ставлення: критично оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб; висловлювати свої думки, почуття та ставлення; адекватно використовувати досвід, набутий у вивченні рідної мови та інших навчальних предметів, розглядаючи його як засіб усвідомленого оволодіння іноземною мовою; обирати й застосовувати доцільні комунікативні стратегії відповідно до різних потреб; ефективно користуватися навчальними стратегіями для самостійного вивчення іноземних мов. Навчальні ресурси: підручники, словники, довідкова література, мультимедійні засоби, адаптовані іншомовні тексти.
3	Математична компетентність	Уміння: оперувати текстовою та числовою інформацією; встановлювати відношення між реальними об'єктами навколишньої дійсності (природними, культурними, технічними тощо); розв'язувати задачі, зокрема практичного змісту; будувати і досліджувати найпростіші математичні моделі реальних об'єктів,

		процесів і явищ, інтерпретувати та оцінювати результати; прогнозувати в контексті навчальних та практичних задач; використовувати математичні методи у життєвих ситуаціях. Ставлення: усвідомлення значення математики для повноцінного життя в сучасному суспільстві, розвитку технологічного, економічного й оборонного потенціалу держави, успішного вивчення інших предметів. Навчальні ресурси: розв'язування математичних задач, і обов'язково таких, що моделюють реальні життєві ситуації
4	Основні компетентності у природничих науках і технологіях	Уміння: розпізнавати проблеми, що виникають у довкіллі; будувати та досліджувати природні явища і процеси; послуговуватися технологічними пристроями. Ставлення: усвідомлення важливості природничих наук як універсальної мови науки, техніки та технологій. усвідомлення ролі наукових ідей в сучасних інформаційних технологіях Навчальні ресурси: складання графіків та діаграм, які ілюструють функціональні залежності результатів впливу людської діяльності на природу
5	Інформаційно-цифрова компетентність	Уміння: структурувати дані; діяти за алгоритмом та складати алгоритми; визначати достатність даних для розв'язання задачі; використовувати різні знакові системи; знаходити інформацію та оцінювати її достовірність; доводити істинність тверджень. Ставлення: критичне осмислення інформації та джерел її отримання; усвідомлення важливості інформаційних технологій для ефективного розв'язування математичних задач. Навчальні ресурси: візуалізація даних, побудова графіків та діаграм за допомогою програмних засобів
6	Уміння вчитися впродовж життя	Уміння: визначати мету навчальної діяльності, відбирати й застосовувати потрібні знання та способи діяльності для досягнення цієї мети; організовувати та планувати свою навчальну діяльність; моделювати власну освітню траєкторію, аналізувати, контролювати, коригувати та оцінювати результати своєї навчальної діяльності; доводити правильність власного судження або визнавати помилковість. Ставлення: усвідомлення власних освітніх потреб та цінності нових знань і вмінь; зацікавленість у пізнанні світу; розуміння важливості вчитися впродовж життя; прагнення до вдосконалення результатів своєї діяльності. Навчальні ресурси: моделювання власної освітньої траєкторії
7	Ініціативність і	Уміння: генерувати нові ідеї, вирішувати життєві проблеми, аналізувати, прогнозувати, ухвалювати

	підприємливість	оптимальні рішення; використовувати критерії раціональності, практичності, ефективності та точності, з метою вибору найкращого рішення; аргументувати та захищати свою позицію, дискутувати; використовувати різні стратегії, шукаючи оптимальних способів розв'язання життєвого завдання. Ставлення: ініціативність, відповідальність, упевненість у собі; переконаність, що успіх команди – це й особистий успіх; позитивне оцінювання та підтримка конструктивних ідей інших. Навчальні ресурси: завдання підприємницького змісту (оптимізаційні задачі)
8	Соціальна і громадянська компетентності	Уміння: висловлювати власну думку, слухати і чути інших, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів; аргументувати та відстоювати свою позицію; ухвалювати аргументовані рішення в життєвих ситуаціях; співпрацювати в команді, виділяти та виконувати власну роль в командній роботі; аналізувати власну економічну ситуацію, родинний бюджет; орієнтуватися в широкому колі послуг і товарів на основі чітких критеріїв, робити споживчий вибір, спираючись на різні дані. Ставлення: ощадливість і поміркованість; рівне ставлення до інших незалежно від статків, соціального походження; відповідальність за спільну справу; налаштованість на логічне обґрунтування позиції без передчасного переходу до висновків; повага до прав людини, активна позиція щодо боротьби із дискримінацією. Навчальні ресурси: завдання соціального змісту
9	Обізнаність і самовираження у сфері культури	Уміння: грамотно і логічно висловлювати свою думку, аргументувати та вести діалог, враховуючи національні та культурні особливості співрозмовників та дотримуючись етики спілкування і взаємодії; враховувати художньо-естетичну складову при створенні продуктів своєї діяльності (малюнків, текстів, схем тощо). Ставлення: культурна самоідентифікація, повага до культурного розмаїття у глобальному суспільстві; усвідомлення впливу окремого предмета на людську культуру та розвиток суспільства. Навчальні ресурси: математичні моделі в різних видах мистецтва
10	Екологічна грамотність і здорове життя	Уміння: аналізувати і критично оцінювати соціально-економічні події в державі на основі різних даних; враховувати правові, етичні, екологічні і соціальні наслідки рішень; розпізнавати, як інтерпретації результатів вирішення проблем можуть бути використані для маніпулювання.

		Ставлення: усвідомлення взаємозв'язку кожного окремого предмета та екології на основі різних даних; ощадне та бережливе відношення до природних ресурсів, чистоти довкілля та дотримання санітарних норм побуту; розгляд порівняльної характеристики щодо вибору здорового способу життя; власна думка та позиція до зловживань алкоголю, нікотину тощо. Навчальні ресурси: навчальні проекти, завдання соціально-економічного, екологічного змісту; задачі, які сприяють усвідомленню цінності здорового способу життя
--	--	---

Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися відразу засобами усіх предметів. Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній ключових компетентностей як «Екологічна безпека й сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова грамотність» спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях. Наскрізнi лінії є засобом інтеграції ключових і загальнопредметних компетентностей, окремих предметів та предметних циклів; які будуть враховуватись при формуванні шкільного середовища. Наскрізнi лінії є соціально значимими надпредметними темами, які допомагають формуванню в учнів уявлень про суспільство в цілому, розвивають здатність застосовувати отримані знання у різних ситуаціях.

Навчання за наскрізними лініями реалізується насамперед через:

- організацію навчального середовища — зміст та цілі наскрізних тем враховуються при формуванні духовного, соціального і фізичного середовища навчання;
- окремі предмети — виходячи із наскрізних тем при вивченні предмета проводяться відповідні трактовки, приклади і методи навчання, реалізуються надпредметні, міжкласові та загальношкільні проекти. Роль окремих предметів при навчанні за наскрізними темами різна і залежить від цілей і змісту окремого предмета та від того, наскільки тісно той чи інший предметний цикл пов'язаний із конкретною наскрізною темою;
- предмети за вибором;
- роботу в проектах;
- позакласну навчальну роботу і роботу гуртка.

Наскрізна лінія	Коротка характеристика
Екологічна безпека й стайний розвиток	Формування в учнів соціальної активності, відповідальності та екологічної свідомості, готовності брати участь у вирішенні питань збереження довкілля і розвитку суспільства, усвідомлення важливості сталого розвитку для майбутніх поколінь. Проблематика наскрізної лінії реалізується через завдання з реальними даними про використання природних ресурсів, їх збереження та примноження. Аналіз цих даних сприяє розвитку бережливого ставлення до навколишнього середовища, екології, формуванню критичного мислення, вміння вирішувати проблеми, критично оцінювати перспективи розвитку навколишнього середовища і людини. Можливі уроки на відкритому повітрі.
Громадянська відповідальність	Сприяє формуванню відповідального члена громади і суспільства, що розуміє принципи і механізми функціонування суспільства. Ця наскрізна лінія освоюється в основному через колективну діяльність (дослідницькі роботи, роботи в групі, проекти тощо), яка поєднує окремі предмети між собою і розвиває в учнів готовність до співпраці, толерантність щодо різноманітних способів діяльності і думок. Вивчення окремого предмета має викликати в учнів якомога більше позитивних емоцій, а її зміст — бути націленим на виховання порядності, старанності, систематичності, послідовності, посидючості і чесності. Приклад вчителя покликаний зіграти важливу роль у формуванні толерантного ставлення до товаришів, незалежно від рівня навчальних досягнень.
Здоров'я і безпека	Завданням наскрізної лінії є становлення учня як емоційно стійкого члена суспільства, здатного вести здоровий спосіб життя і формувати навколо себе безпечне життєве середовище. Реалізується через завдання з реальними даними про безпеку і охорону здоров'я (текстові завдання, пов'язані з середовищем дорожнього руху, рухом пішоходів і транспортних засобів). Варто звернути увагу на проблеми, пов'язані із ризиками для життя і здоров'я. Вирішення проблем, знайдених з «ага-ефектом», пошук оптимальних методів вирішення і розв'язування задач тощо, здатні викликати в учнів чимало радісних емоцій.
Підприємливість і фінансова грамотність	Наскрізна лінія націлена на розвиток лідерських ініціатив, здатність успішно діяти в технологічному швидкозмінному середовищі, забезпечення кращого розуміння учнями практичних аспектів фінансових питань (здійснення заощаджень, інвестування, запозичення, страхування, кредитування тощо). Ця наскрізна лінія пов'язана з розв'язуванням практичних завдань щодо планування господарської діяльності та реальної оцінки власних можливостей, складання сімейного бюджету, формування економного ставлення до природних ресурсів.

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість. Доцільно, де це можливо, не лише показувати виникнення факту із практичної ситуації, а й по можливості створювати умови для самостійного виведення нового знання, перевірки його

на практиці і встановлення причинно-наслідкових зв'язків шляхом створення проблемних ситуацій, організації спостережень, дослідів та інших видів діяльності. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних. Їх використання посилює пізнавальний інтерес учнів до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду. Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

Перелік навчальних програм

Навчальні програми, затверджені наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 № 804 «Про оновлені навчальні програми для учнів 5-9 класів загальноосвітніх навчальних закладів» (зі змінами, внесеними наказом Міністерства освіти і науки України від 03.08.2022 № 698). Навчальні програми, яким надано гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» наказом Міністерства освіти і науки України від 03.08.2022 № 698 «Про надання грифа оновленим навчальним програмам».

Навчальні програми для 8 та 9 класів знаходяться на сайті Міністерства освіти і науки України за адресою: <https://mon.gov.ua/osvita-2/zagalna-serednya-osvita/osvitni-programi/navchalni-programi-dlya-6-9-klasiv>

№ з/п	Назва навчальної програми
1.	Українська мова
2.	Українська література
3.	Біологія
4.	Всесвітня історія
5.	Географія
6.	Зарубіжна література
7.	Іноземні мови
8.	Інформатика
9.	Історія України
10.	Математика
11.	Мистецтво
12.	Основи здоров'я
13.	Основи правознавства
14.	Трудове навчання
15.	Фізика
16.	Фізична культура
17.	Хімія

Перелік навчальних програм курсів за вибором

Українознавство для учнів 5–11 класів (автор. - укл.: А. Ціпко, Т. Бойко, С. Бойко, О. Газізова. Рекомендовано Міністерством освіти і науки України (лист МОН України від 10.08.2020 № 1/11-5310)

Навчальні програма з українознавства знаходяться на сайті Міністерства освіти і науки

України за адресою:

<https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/programy-facultativ/2020/09/Prohrama%20Urayinoznavstvo%205-11.pdf>

Вимоги до осіб, які можуть розпочинати здобуття базової середньої освіти

Базова середня освіта у закладі освіти здобувається після здобуття початкової освіти.

У закладі освіти навчається у 8 класі - 12 учнів, у 9 класі – 12 учнів.

Перелік освітніх галузей

Освітню програму укладено за такими освітніми галузями:

- Мови і літератури (українська мова, українська література, іноземна мова, зарубіжна література).
- Суспільствознавство (історія України, всесвітня історія, основи правознавства).
- Мистецтво (музичне мистецтво, образотворче мистецтво, мистецтво).
- Математика (математика, алгебра, геометрія).
- Природознавство (біологія, географія, фізика, хімія).
- Технології (трудове навчання, інформатика).
- Здоров'я і фізична культура (основи здоров'я, фізична культура).

Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних навчальних програмах.

Рекомендовані форми організації освітнього процесу

Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку:

- формування компетентностей;
- розвитку компетентностей;
- перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей;
- корекції основних компетентностей;
- комбінований урок.

Також формами організації освітнього процесу можуть бути екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, конференції, форуми, спектаклі, брифінги, квести, інтерактивні уроки (уроки-«суди», урок-дискусійна група, уроки з навчанням одних учнів іншими), інтегровані уроки, проблемний урок, відео-уроки тощо.

З метою засвоєння нового матеріалу та розвитку компетентностей крім уроку проводяться навчально-практичні заняття. Ця форма організації поєднує виконання різних практичних вправ, експериментальних робіт відповідно до змісту окремих предметів, менш регламентована й має акцент на більшій самостійності учнів в експериментальній та практичній діяльності. Досягнуті компетентності учні можуть застосувати на практичних заняттях і заняттях практикуму. Практичне заняття - це така форма організації, в якій учням надається можливість застосовувати отримані ними знання у практичній діяльності. Експериментальні завдання, передбачені змістом окремих предметів, виконуються на заняттях із практикуму (виконання експериментально-практичних робіт). Оглядова конференція (для 8-9 класів) повинна передбачати обговорення ключових положень вивченого матеріалу, учнем розкриваються нові узагальнюючі підходи до його аналізу.

Оглядова конференція може бути комплексною, тобто реалізувати міжпредметні зв'язки в узагальненні й систематизації навчального матеріалу. Оглядова екскурсія припускає цілеспрямоване ознайомлення учнів з об'єктами та спостереження процесів з метою відновити та систематизувати раніше отримані знання.

Функцію перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей виконує навчально-практичне заняття. Учні одержують конкретні завдання, з виконання яких звітують перед вчителем. Практичні заняття та заняття практикуму також можуть будуватися з метою реалізації контрольних функцій освітнього процесу. На цих заняттях учні самостійно виготовляють вироби, проводять виміри та звітують за виконану роботу.

Можливо проводити заняття в малих групах, бригадах і ланках (у тому числі робота учнів у парах змінного складу) за умови, що окремі учні виконують роботу бригадирів, консультантів, тобто тих, хто навчає малу групу.

Екскурсії в першу чергу покликані показати учням практичне застосування знань, отриманих при вивченні змісту окремих предметів (можливо поєднувати зі збором учнями по ходу екскурсії матеріалу для виконання визначених завдань).

Учні можуть самостійно знімати та монтувати відеофільми (під час відео-уроку) за умови самостійного розроблення сюжету фільму, підбору матеріалу, виконують самостійно розподілені ролі та аналізують виконану роботу.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

Організація освітнього процесу з використанням технологій дистанційного навчання буде здійснюватись за допомогою: поєднання онлайн-занять через платформу Нові Знання, через застосунок Google Meet; презентацій від вчителів чи із зовнішніх освітніх ресурсів; ретельно підібраних завдань для самостійної роботи із подальшою перевіркою; використання безкоштовних вебсерверів та платформ, а також організації навчання з самостійним опрацюванням матеріалу. Домашні завдання мають бути посильними для самостійного виконання дітьми (мати чіткі поради та інструкції).

Для організації дистанційного навчання можна використати методичні рекомендації, подані у наказі Міністерства освіти і науки України від 08 вересня 2020 року №1155 «Деякі питання організації дистанційного навчання», наказ Міністерства освіти і науки України від 28.03.2022 №274 «Про деякі питання організації здобуття загальної середньої освіти та освітнього процесу в умовах воєнного стану в Україні», Положенням про дистанційну форму здобуття повної загальної середньої освіти здобувачами освіти закладу загальної середньої освіти Лобачівський ліцей Берестечківської міської ради Волинської області.

Опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти

Освітня програма передбачає досягнення учнями результатів навчання (компетентностей), визначених Державним стандартом.

На основі освітньої програми складено та затверджено навчальний план закладу освіти, що конкретизують організацію освітнього процесу.

Система внутрішнього забезпечення якості складається з наступних компонентів:

- кадрове забезпечення освітньої діяльності (15 педагогічних працівників);
- навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності (методична рада, педагогічна рада);
- матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності (ноутбуки, проектор, спортивний зал);
- якість проведення навчальних занять;
- моніторинг досягнення учнями результатів навчання (директорські контрольні роботи, державна підсумкова атестація).

Завдання системи внутрішнього забезпечення якості освіти:

- оновлення методичного кабінету закладу освіти;
- контроль за виконанням навчальних планів та освітньої програми, якістю знань, умінь і навичок учнів, розробка рекомендацій щодо їх покращення;
- моніторинг та оптимізація соціально-психологічного середовища закладу освіти (наявність практичного психолога);
- створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників.

Освітня програма закладу освіти передбачає досягнення учнями результатів навчання (компетентностей), визначених Державним стандартом.

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

першого циклу профільної середньої освіти - профільно-адаптаційний

(10 клас)

Загальні положення освітньої програми

Освітня програма першого циклу профільної середньої освіти (10 клас) розроблена на виконання ст. 33 Закону України «Про освіту», ст. 11 закону України «Про повну загальну середню освіту» та постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392 «Про затвердження Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти». У 2024/2025 навчальному році освітня програма для 10 класу розроблена на основі Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти III ступеня (наказ Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 № 408, у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 28.11.2019 №1493 зі змінами, внесеними наказом Міністерства освіти і науки України від 31.03.2020 № 464).

Освітня програма профільної середньої освіти окреслює рекомендовані підходи до планування й організації закладом освіти єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом базової та повної загальної середньої освіти.

Освітня програма визначає:

- загальний обсяг навчального навантаження, орієнтовну тривалість і можливі взаємозв'язки окремих предметів, зокрема їх інтеграції;
- очікувані результати навчання учнів, пропонований зміст окремих предметів, логічну послідовність їх вивчення;
- перелік навчальних програм, які мають гриф «Затверджено Міністерством освіти і науки України», використані з офіційного веб-сайту МОН;
- рекомендовані форми організації освітнього процесу та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти;
- вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за цією Типовою освітньою програмою.

Загальний обсяг навчального навантаження та очікувані результати навчання здобувачів освіти

Загальний обсяг навчального навантаження здобувачів профільної середньої освіти для 10-го класу – 1242,5 годин/ навчальний рік. Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальному плані. Навчальний план для 10 класу розроблено відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 28.11.2019 № 1493 «Про внесення змін до Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти III ступеня». Він містить загальний обсяг навчального навантаження та тижневі години на вивчення базових предметів, вибірково-обов'язкових предметів та профільних предметів.

Закладом освіти обрано другий варіант Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти III ступеня організації освітнього процесу (таблиці 2, 3 до Типової освітньої

програми). Навчальний план для 10 класу складено на основі навчального плану для 10 - 11 класів закладів загальної середньої освіти та орієнтованої кількості навчальних годин для профільних предметів, зокрема предмети гуманітарного циклу(додаток 1).

До базових предметів належать: «Українська мова», «Українська література», «Зарубіжна література», «Іноземна мова», передбачено вивчення окремих предметів: «Історія України», «Всесвітня історія», «Громадянська освіта», «Математика», передбачено вивчення окремих природничих дисциплін: «Біологія і екологія», «Географія», «Фізика і астрономія», «Хімія», «Фізична культура», «Захист України».

У навчальному плані міститься мінімальна кількість тижневих годин на вивчення базових предметів, що має забезпечити досягнення рівня очікуваних результатів навчання учнів згідно з державними вимогами Державного стандарту.

Розподіл годин між модулем фізики і модулем астрономії здійснюється відповідно до навчальних програм.

За вибором учнів 10 класу та рішенням педагогічної ради від 12.06.2024 протокол №12 із вибірково-обов'язкових предметів обрано предмети «Інформатика» - 2 год. та «Мистецтво» - 1 год. Вказані предмети вивчаються на рівні стандарту.

Для забезпечення профільного навчання в 10 класі обрано філологічний напрям (предмет українська мова). У навчальному плані для реалізації профільного навчання виділено 2 год. з української мови.

Зміст профілю навчання реалізується системою окремих предметів і курсів:

- базові та вибірково-обов'язкові предмети, що вивчаються на рівні стандарту;
- профільний предмет – українська мова, що вивчається на профільному рівні.

Рішення про розподіл годин для формування відповідного профілю навчання прийнято педагогічною радою від 12.06.2024 № 12, враховуючи освітні потреби учнів, кадрове забезпечення, матеріально-технічну базу закладу.

На вивчення базових предметів:

в 10 класі виділено: з «Української літератури» - 1 год., з предмету «Захист України» - 0,5 год., з «Геометрії» - 1 год, з «Біології» - 1 год.

Навчальний план на 2024/2025 навчальний рік

Предмети	Навчальне навантаження	
	10 клас	
	На тиждень	На рік
Базові предмети	27	945
Українська мова	2	70
Українська література	2	70
Зарубіжна література	1	35
Іноземна мова (англійська)	2	70
Історія України	1,5	52,5
Всесвітня історія	1	35
Громадянська освіта	2	70
Математика (алгебра і початки аналізу та геометрія)	3	105
Біологія і екологія	2	70
Географія	1,5	52,5
Фізика і астрономія	3	105
Хімія	1,5	52,5
Фізична культура	3	105
Захист України	1,5	52,5
Вибірково – обов’язкові предмети	3	105
Інформатика	2	70
Мистецтво	1	35
Додаткові години на профільні предмети, окремі базові предмети, спеціальні курси, факультативні курси та індивідуальні заняття	5,5	192,5
Профільні предмети	2	70
Українська мова	2	70
Базові предмети	3,5	122,5
Українська література	1	35
Захист України	0,5	17,5
Математика(геометрія)	1	35
Біологія	1	35
Гранично допустиме навантаження	33	1155
Всього фінансується(без урахування поділу класу на групи)	32,5+3	1242,5

Очікувані результати навчання здобувачів освіти, зміст навчальних предметів, логічна послідовність їх вивчення

Освітню програму укладено за такими освітніми галузями:

- Мови і літератури
- Суспільствознавство
- Мистецтво
- Математика
- Природознавство

- Технології
- Здоров'я і фізична культура.

Зміст кожної освітньої галузі структурується та реалізується за навчальними предметами. Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних навчальних програмах, затверджених Міністерством освіти і науки України. Перелік програм подано в додатку 2. Тексти навчальних програм розміщено на офіційному вебсайті Міністерства освіти і науки України. У рамках навчальних програм подано: очікувані результати навчання (знання, діяльнісний, ціннісний компоненти); пропонований зміст предмета; реалізації в змісті предмета наскрізних змістових ліній; внесок предмета у формування ключових компетентностей (компетентнісний потенціал предмета). Типова освітня програма забезпечує досягнення учнями/ученицями результатів навчання, визначених Державним стандартом, і ключових компетенцій, визначених Законом України «Про освіту».

Перелік навчальних програм

Навчальні програми затверджені наказами Міністерства освіти і науки України від 23.10.2017 № 1407 та від 24.11.2017 № 1539). Навчальні програми знаходяться на сайті Міністерства освіти і науки України за адресою: <https://mon.gov.ua/osvita-2/zagalna-serednya-osvita/osvitni-programi/navchalni-programi-dlya-10-11-klasiv>

№ п/п	Назва навчальної програми	Рівень вивчення
1.	Українська мова	Профільний рівень
2.	Біологія і екологія	Рівень стандарту
3.	Всесвітня історія	Рівень стандарту
4.	Географія	Рівень стандарту
5.	Громадянська освіта (інтегрований курс)	Рівень стандарту
6.	Зарубіжна література	Рівень стандарту
7.	Захист Вітчизни	Рівень стандарту
8.	Інформатика	Рівень стандарту
9.	Історія України	Рівень стандарту
10.	Математика (алгебра і початки аналізу та геометрія)	Рівень стандарту
11.	Мистецтво	Рівень стандарту
12.	Іноземні мови	Рівень стандарту
13.	Українська література	Рівень стандарту
14.	Фізика і астрономія	Рівень стандарту
15.	Фізична культура	Рівень стандарту
16.	Хімія	Рівень стандарту

Рекомендовані форми організації освітнього процесу та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісний підхід, який передбачає постійне включення учнів до різних видів навчально-пізнавальної діяльності, а також практична спрямованість процесу навчання. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків і наскрізних змістових ліній. Навчання за наскрізними

змістовими лініями реалізується насамперед через: організацію освітнього середовища; окремі предмети, роль яких при навчанні за наскрізними лініями різна і залежить від цілей і змісту окремого предмета та від того, наскільки тісно той чи інший предметний цикл пов'язаний із конкретною змістовою лінією; предмети за вибором; роботу в проєктах; позаурочну навчальну роботу. Очікувані результати навчання, окреслені в межах кожного предмета, досягаються через використання діяльнісного підходу, проблемного навчання, проєктних технологій, ситуаційних вправ, інтерактивних форм, роботи в парах/групах змінного складу тощо.

Формами організації освітнього процесу можуть бути різні типи уроків, практичні заняття, семінари, конференції, заліки, співбесіди, проєкти (дослідницькі, інформаційні, мистецькі), сюжетно-рольові ігри, екскурсії, віртуальні подорожі тощо. Вибір форм і методів навчання учитель/вчителька визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів. Оцінювання результатів навчання здобувачів освіти здійснюється відповідно до Критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів (вихованців) у системі загальної середньої освіти, затверджених наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 13.04.2011 № 329 та Орієнтовних вимог оцінювання навчальних досягнень учнів із базових дисциплін у системі загальної середньої освіти, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 21.08.2013 № 1222.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

Організація освітнього процесу з використанням технологій дистанційного навчання буде здійснюватись за допомогою: поєднання онлайн-занять через платформу SMART школа, через застосунок Google Meet; презентацій від вчителів чи із зовнішніх освітніх ресурсів; ретельно підібраних завдань для самостійної роботи із подальшою перевіркою; використання безкоштовних вебсерверів та платформ, а також організації навчання з самостійним опрацюванням матеріалу. Домашні завдання мають бути посилюючими для самостійного виконання дітьми (мати чіткі поради та інструкції).

Для організації дистанційного навчання педагоги можуть користуватися Положенням про дистанційну форму здобуття повної загальної середньої освіти здобувачами освіти закладу загальної середньої освіти Лобачівський ліцей Берестечківської міської ради Волинської області та іншими чинними документами.

Вимоги до осіб, які можуть розпочинати здобуття профільної середньої освіти

Профільна середня освіта здобуватиметься після здобуття базової середньої освіти у закладі освіти, шляхом переведення учнів в 10 клас. В 10 класі навчатиметься 8 учнів. Особи з особливими освітніми потребами відсутні.

Опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти

Система внутрішнього забезпечення якості складається з наступних компонентів:

- кадрове забезпечення освітньої діяльності - 13 педагогічних працівників;
- навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності (методичне об'єднання учителів з навчальних дисциплін, методична рада, педагогічна рада);
- матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності (кабінети української мови та літератури, історії, іноземних мов, математики, біології та хімії, фізики, географії, зарубіжної літератури, Захисту України, кабінет інформатики(1+13), ноутбук, проєктор, ППЗ, кабінет естетичного виховання, спортивний зал);
- якість проведення навчальних занять;

- моніторинг досягнення учнями результатів навчання (директорські контрольні роботи).
- Завдання системи внутрішнього забезпечення якості освіти:
- контроль за виконанням навчальних планів та освітньої програми, якістю знань, умінь і навичок учнів, розробка рекомендацій щодо їх покращення;
- моніторинг та оптимізація соціально-психологічного середовища закладу освіти (наявність практичного психолога та соціального педагога);

створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників при ВІППО та на онлайн-платформах.

Додаток 1
до освітньої програми

ЗАГАЛЬНІ КРИТЕРІЇ
оцінювання результатів навчання здобувачів освіти відповідно до нового
Державного стандарту базової середньої освіти

Рівень	Бал	Загальна характеристика
Початковий	1	<i>Учень / учениця:</i> - сприймає і розпізнає інформацію, отриману від учителя (інших осіб); - відповідає на прості запитання за змістом почутого / прочитаного, - припускається суттєвих змістових і логічних помилок; - виконує частину простих завдань / навчальних дій за наданим зразком з допомогою вчителя; - передає інформацію, намагається висловлювати свої думки, використовуючи короткі однотипні фрази
	2	<i>Учень / учениця:</i> - відтворює незначну частину інформації, отриману від учителя або із запропонованих джерел; - знаходить у почутому / прочитаному часткові відповіді на прості запитання; припускається змістових і логічних помилок; - виконує прості завдання / навчальні дії за наданим зразком з допомогою вчителя; показує свою зацікавленість до ідей, висловлених іншими; - комунікує з іншими за потреби, використовує прості однотипні фрази
	3	<i>Учень / учениця:</i> - відтворює частину інформації, отриманої від учителя або із запропонованих джерел; - знаходить у почутому / прочитаному часткові відповіді на запитання; припускається незначних змістових і логічних помилок; - виконує завдання / навчальні дії за наданим зразком з допомогою вчителя; долучається до роботи в групі; - висловлює свої думки простими фразами/ реченнями; - просить надати зворотний зв'язок щодо ступеня розуміння та сприйняття запропонованого
Середній	4	<i>Учень / учениця:</i> - відтворює за зразком основну інформацію, отриману із запропонованих джерел; висловлює свої думки, використовуючи отриману інформацію; - може пояснити окремі поняття/терміни/навчальні дії; - виконує завдання /навчальні дії за зразком під керівництвом учителя; - виконує обов'язки, розподілені в групі; - використовує прості фрази / речення; - сприяє спілкуванню та може надати пояснення у межах запропонованої теми
	5	<i>Учень / учениця:</i> - застосовує частково основну інформацію, отриману від учителя або із запропонованих джерел, для виконання навчальних завдань і вирішення проблемних ситуацій; - знаходить у почутому/прочитаному відповіді на прості запитання; - може пояснити основні поняття / явища /навчальні дії; - виконує навчальні дії за запропонованим алгоритмом, за потреби звертаючись по допомогу; - розпізнає проблемні ситуації з допомогою вчителя; - виконує завдання в групі відповідно до своєї ролі; - підтримує спілкування в межах запропонованої теми, використовує прості фрази / речення
	6	<i>Учень / учениця:</i> - застосовує інформацію, отриману від учителя або із запропонованих джерел, для виконання навчальних завдань і вирішення проблемних ситуацій; - розуміє і пояснює основні поняття / явища/ навчальні дії, наводить прості приклади; - виконує навчальні дії за запропонованим алгоритмом самостійно; - розпізнає проблемні ситуації і висловлює припущення щодо розв'язання їх з допомогою вчителя; - виконує спільне завдання в групі відповідно до визначених обов'язків та своєї ролі;

		• спілкується у межах запропонованої теми, використовує прості фрази / речення
Достатній	7	<i>Учень / учениця:</i> • знаходить у запропонованих джерелах потрібну інформацію для виконання навчальних завдань і вирішення проблемних ситуацій; • відповідає на окремі запитання за опрацьованою інформацією; • перетворює один вид інформації в інший за зразком; • наводить окремі аргументи й приклади на підтвердження висловленої думки; • виконує репродуктивні й частково-пошукові види навчальної діяльності за запропонованим алгоритмом або в співпраці з однокласниками; • розпізнає проблемні ситуації, розв'язує їх відомим способом з допомогою вчителя; • співпрацює в групі, виконуючи навчальні завдання; • долучається до спілкування в межах запропонованої теми та визначає завдання через поставлені запитання
	8	<i>Учень / учениця:</i> • аналізує інформацію, отриману з обраних джерел, зіставляє, порівнює та групує її за заданою ознакою; • вирізняє проблемні ситуації, відповідає на запитання за опрацьованою інформацією; • перетворює один вид інформації в інший; • наводить певні аргументи, доповнює думку/відповіді однокласників; • виконує окремі пошукові, дослідницькі та/або творчі навчальні дії, розв'язує проблемні ситуації відомими способами з опосередкованою допомогою вчителя; активно співпрацює з іншими, виконуючи навчальні завдання, визначає свої завдання в груповій роботі; • запрошує до спілкування, чітко формулюючи питання та пріоритети для обговорення та у межах запропонованої теми
	9	<i>Учень / учениця:</i> • аналізує інформацію, отриману з різних джерел; • вирізняє проблемні ситуації; добирає прийнятний із запропонованих способів для її унаочнення й візуалізації; • наводить аргументи та доречні приклади щодо висловленої думки; • виконує пошукові (дослідницькі) та творчі завдання; • розв'язує проблемні ситуації засвоєними раніше способами, пропонує нові способи розв'язання з опосередкованою допомогою вчителя; • активно співпрацює з іншими, виконуючи типові та нетипові завдання • ініціює спілкування та обмінюється інформацією у межах запропонованої теми
Високий	10	<i>Учень / учениця:</i> • виокремлює істотну й потрібну інформацію, отриману із різних самостійно вибраних джерел; • вирізняє проблемні ситуації, оцінює інформацію за заданими критеріями; • ставить запитання; • встановлює логічні зв'язки між об'єктами, фактами, явищами; • застосовує здобуті знання й практичні вміння в різних навчальних ситуаціях; здійснює різні види діяльності, пропонує кілька способів розв'язання проблемної ситуації самостійно, у парі або групі; • розвиває ідеї/думки учасників спілкування в межах запропонованої теми та намагається укласти їх у цілісну логічну лінію, розглядаючи різні сторони проблеми
	11	<i>Учень / учениця:</i> • узагальнює інформацію, отриману з різних джерел, оцінює її за визначеними критеріями; • знаходить інформацію й аналізує її; • висловлює власну позицію, аргументує її, робить висновки; • застосовує здобуті знання й практичні вміння в нестандартних ситуаціях; • здійснює різні види діяльності, аналізує власні навчальні дії самостійно, у парі або групі; конструктивно взаємодіє у групі; • узагальнює головний зміст почутого під час спілкування у межах запропонованої теми; • обирає оптимальний спосіб взаємодії з іншими для вирішення спільних навчальних завдань
	12	<i>Учень / учениця:</i> • оцінює отриману інформацію, отриману з різних джерел, порівнює та зіставляє її; • використовує усвідомлену інформацію в різних ситуаціях; • застосовує здобуті знання й практичні вміння, усвідомлює ризики і прогнозує наслідки; • здійснює різні види діяльності самостійно, у парі або групі; • аналізує власні навчальні дії, планує свій подальший навчальний поступ; • ініціює, планує та організує співпрацю в групах для досягнення навчальних цілей, виконання дослідницьких / творчих завдань; • виступає посередником у спілкуванні у межах запропонованої теми, демонструє толерантність до різних точок зору і надає роз'яснення за потреби іншим учасникам

Додаток 2
до освітньої програми

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗА ОСВІТНІМИ ГАЛУЗЯМИ
результатів навчання здобувачів освіти відповідно до нового Державного стандарту
базової середньої освіти

МОВНО - ЛІТЕРАТУРНА ОСВІТНЯ ГАЛУЗЬ

Бал	ГАЛУЗЕВІ КРИТЕРІЇ			
	Група результатів 1. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації для досягнення життєвих цілей у різних комунікативних ситуаціях	Група результатів 2. Сприймання, аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів (зокрема художніх текстах, медіатекстах) та використання її для збагачення власного досвіду	Група результатів 3. Висловлювання думок, почуттів і ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, взаємодія з іншими особами у цифровому середовищі, дотримання норм літературної мови	Група результатів 4. Дослідження індивідуального мовлення, використання мови для власної мовної творчості, спостереження за мовними та літературними явищами, проведення їх аналізу
1	<i>Учень / учениця:</i> сприймає і розпізнає інформацію, отриману від учителя (інших осіб); відповідає на окремі прості запитання за змістом почутого, використовуючи прості однотипні фрази; припускається суттєвих змістових помилок; виконує окремі прості репродуктивні завдання / навчальні дії за наданим зразком з допомогою вчителя	<i>Учень / учениця:</i> сприймає і розпізнає інформацію з тексту / медіатексту, запропонованого вчителем (іншими особами); відповідає на окремі прості запитання за змістом прочитаного / переглянутого, використовуючи прості однотипні фрази; припускається суттєвих змістових помилок; виконує окремі прості репродуктивні завдання / навчальні дії за наданим зразком з допомогою вчителя	<i>Учень / учениця:</i> демонструє вміння записувати висловлення, зокрема в цифровому середовищі; частково відтворює способи діяльності за наданим зразком, припускаючись різного виду помилок; порівнює написане зі зразком і коригує за допомоги вчителя	<i>Учень / учениця:</i> сприймає і розпізнає інформацію про мовні одиниці, мовні та літературні явища; відповідає на окремі прості запитання, припускаючись суттєвих помилок; виконує частину простих завдань / навчальних дій щодо спостереження за мовою та мовленням за наданим зразком з допомогою вчителя; передає інформацію, використовуючи короткі однотипні фрази
2	<i>Учень / учениця:</i> відтворює незначну частину інформації, отриманої від учителя (інших осіб) або із запропонованих джерел; відповідає на частину простих запитань за змістом почутого, припускається змістових і логічних помилок; виконує частину простих репродуктивних завдань / навчальних дій за наданим зразком з допомогою вчителя; виявляє зацікавленість до ідей, висловлених іншими; комунікує з іншими за потреби, використовуючи прості однотипні фрази	<i>Учень / учениця:</i> відтворює незначну частину інформації з тексту / медіатексту, запропонованого вчителем (іншими особами); відповідає на частину простих запитань за змістом прочитаного / переглянутого, припускається змістових і логічних помилок; виконує частину простих репродуктивних завдань / навчальних дій за наданим зразком з допомогою вчителя; виявляє зацікавленість до ідей, висловлених іншими; комунікує з іншими за потреби, використовуючи прості однотипні фрази	<i>Учень / учениця:</i> відтворює висловлення різних письмових жанрів, зокрема повідомлення в цифровому середовищі, за наданим шаблоном зі зміною предмета повідомлення і частково записує їх, демонструючи усвідомлення окремих фактів і елементарних уявлень; відповідає на запитання вчителя щодо відповідності письмового висловлення меті, частково корегує його за допомоги вчителя; використовує стандартні мовні засоби під час відтворення зразка, припускаючись різного виду помилок	<i>Учень / учениця:</i> відтворює незначну частину інформації про мовні одиниці, мовні та літературні явища; відповідає на частину простих запитань, припускаючись суттєвих помилок; виконує прості завдання / навчальні дії щодо спостереження за мовою та мовленням за наданим зразком з допомогою вчителя; комунікує з іншими за потреби, використовуючи прості однотипні фрази й повторюючи сказане співрозмовниками
3	<i>Учень / учениця:</i>	<i>Учень / учениця:</i>	<i>Учень / учениця:</i>	<i>Учень / учениця:</i>

	відтворює частину інформації, отриманої від учителя (інших осіб) або із запропонованих джерел; відповідає на прості запитання за змістом почутого, припускається незначних змістових і логічних помилок; виконує прості репродуктивні завдання / навчальні дії за наданим зразком з допомогою вчителя, долучається до роботи в групі; висловлює думки простими фразами; перепитує, уточнюючи інформацію, потрібну для розуміння змісту почутого	відтворює частину інформації з тексту / медіатексту, запропонованого вчителем (іншими особами); відповідає на прості запитання за змістом прочитаного / переглянутого, припускається змістових і логічних помилок; виконує прості репродуктивні завдання / навчальні дії за наданим зразком з допомогою вчителя, долучається до роботи в групі; висловлює думки щодо прочитаного / переглянутого простими фразами; перепитує, уточнюючи інформацію, потрібну для розуміння змісту	відтворює висловлення різних письмових жанрів, зокрема повідомлення в цифровому середовищі, за наданим шаблоном зі зміною предмета повідомлення і записує їх; відповідає на запитання вчителя щодо відповідності меті, коригує його лише за допомоги вчителя; використовує стандартні мовні засоби під час відтворення зразка, припускаючись різного виду помилок	відтворює частину інформації про мовні одиниці, мовні та літературні явища; припускається суттєвих помилок; відповідає на частину простих запитань; виконує завдання / навчальні дії щодо спостереження за мовою та мовленням за наданим зразком з допомогою вчителя; долучається до роботи в групі; висловлюється простими фразами; часто перепитує, уточнюючи потрібну інформацію
4	<i>Учень / учениця:</i> відтворює основну інформацію, отриману від учителя (інших осіб) або із запропонованих джерел; відповідає на прості запитання за змістом почутого; виконує репродуктивні завдання / навчальні дії за зразком під керівництвом учителя, зокрема під час роботи в групі; підтримує спілкування в межах запропонованої теми, використовуючи прості фрази	<i>Учень / учениця:</i> відтворює основну інформацію із тексту / медіатексту, запропонованого вчителем (іншими особами); відповідає на прості запитання за змістом прочитаного / переглянутого; виконує репродуктивні завдання / навчальні дії за зразком під керівництвом учителя, зокрема під час роботи в групі; пояснює зміст прочитаного / переглянутого, використовуючи прості фрази.	<i>Учень / учениця:</i> створює власні висловлення різних письмових жанрів, зокрема повідомлення в цифровому середовищі, за наданим шаблоном і записує їх; відповідає на запитання вчителя щодо завершеності власного висловлення в переданій інформації, коригує його лише за допомоги вчителя; обмежено використовує мовні засоби під час створення власних висловлень, припускаючись різного виду помилок	<i>Учень / учениця:</i> відтворює основну інформацію про мовні одиниці, мовні та літературні явища; відповідає на прості запитання з постійною опорою на запропоноване джерело інформації, може пояснити окремі поняття / терміни / навчальні дії; виконує завдання / навчальні дії щодо спостереження за мовою та мовленням за зразком під керівництвом учителя; виконує деякі обов'язки, розподілені в групі, для розв'язання пошукових та/або творчих завдань; підтримує ініційоване іншими спілкування в межах обговорюваної 13 теми, використовуючи прості фрази, обмежено вживаючи наукові поняття
5	<i>Учень / учениця:</i> застосовує частину основної інформації, отриманої від учителя (інших осіб) або із запропонованих джерел для виконання навчальних завдань; відповідає на запитання за змістом почутого; виконує репродуктивні завдання / навчальні дії за запропонованим алгоритмом під керівництвом учителя, зокрема під час роботи в групі; долучається до	<i>Учень / учениця:</i> застосовує частину основної інформації із тексту / медіатексту, запропонованого вчителем (іншими особами) для виконання навчальних завдань; відповідає на запитання за змістом прочитаного / переглянутого; виконує репродуктивні завдання / навчальні дії за запропонованим алгоритмом під керівництвом учителя, зокрема під час роботи в	<i>Учень / учениця:</i> створює власні висловлення різних письмових жанрів за зразком, зокрема повідомлення в цифровому середовищі, демонструє утруднення в дотриманні мети та врахуванні адресата, записує висловлення в довільній формі; відповідає на запитання вчителя щодо завершеності власного висловлення в переданій інформації, коригує його лише за допомоги вчителя; обмежено використовує	<i>Учень / учениця:</i> застосовує основну інформацію про мовні одиниці, мовні та літературні явища; відповідає на прості запитання з опорою на запропоновані джерела інформації; може пояснити основні поняття / явища і навчальні дії; виконує незначну частину дослідницького та/або творчого завдання за запропонованим алгоритмом, за потреби

	спілкування в межах запропонованої теми, використовуючи прості фрази	групі; коментує зміст прочитаного і переглянутого, використовуючи прості фрази.	основні мовні засоби під час створення власних висловлень, припускаючись різного виду помилок	звертаючись по допомогу, під час роботи в групі; долучається до обговорення відомої теми, використовуючи прості фрази, доречно вживаючи окремі наукові поняття
6	<i>Учень / учениця:</i> застосовує інформацію, отриману від учителя або із запропонованих джерел, для виконання навчальних завдань; виконує репродуктивні завдання / навчальні дії за запропонованим алгоритмом за потреби звертаючись по допомогу, зокрема під час роботи в групі; розпізнає з допомогою вчителя проблемні ситуації й висловлює окремі припущення щодо способів розв'язання їх; спілкується в межах запропонованої теми без значних утруднень	<i>Учень / учениця:</i> застосовує інформацію із тексту / медіатексту, запропонованого вчителем (іншими особами) для виконання навчальних завдань; виконує репродуктивні завдання / навчальні дії за запропонованим алгоритмом за потреби звертаючись по допомогу, зокрема під час роботи в групі; розпізнає з допомогою вчителя проблемні ситуації й висловлює окремі припущення щодо способів розв'язання їх; коментує зміст прочитаного / переглянутого	<i>Учень / учениця:</i> створює власні висловлення різних письмових жанрів за зразком, зокрема повідомлення в цифровому середовищі, ураховуючи мету та адресата, записує висловлення відповідно до вимог жанру; відповідає на запитання вчителя щодо структурно-сислової завершеності власного висловлення в переданні інформації, коригує його лише за допомоги вчителя; обмежено використовує стандартні мовні засоби під час створення власних висловлень, припускаючись різного виду помилок	<i>Учень / учениця:</i> застосовує інформацію про мовні одиниці, мовні та літературні явища; відповідає на прості запитання з опорою на запропоновані джерела інформації; розуміє і пояснює основні поняття / явища / навчальні дії, наводить прості приклади; виконує самостійно частину дослідницького та/або творчого завдання за запропонованим алгоритмом; розпізнає з допомогою вчителя окремі проблемні ситуації і висловлює припущення щодо розв'язання їх, зокрема під час роботи в групі; спілкується щодо способу виконання дослідницького та/або творчого завдання, доречно вживаючи основні наукові поняття
7	<i>Учень / учениця:</i> виокремлює в почутому інформацію, потрібну для виконання навчальних завдань і вирішення проблемних ситуацій; виконує репродуктивні й окремі частково-пошукові завдання за запропонованим алгоритмом, зокрема під час роботи в групі; розпізнає проблемні ситуації і розв'язує їх відомим способом з допомогою вчителя; спілкується в межах запропонованої теми; наводить окремі аргументи й приклади на підтвердження висловленої думки	<i>Учень / учениця:</i> виокремлює з тексту / медіатексту інформацію, потрібну для виконання навчальних завдань і вирішення проблемних ситуацій; виконує репродуктивні й окремі частковопошукові завдання за запропонованим алгоритмом, зокрема під час роботи в групі; розпізнає проблемні ситуації і розв'язує їх відомим способом з допомогою вчителя; наводить окремі аргументи й приклади на підтвердження висловленої думки щодо змісту прочитаного У переглянутого	<i>Учень / учениця:</i> створює власні висловлення різних письмових жанрів, зокрема повідомлення в цифровому середовищі, ураховуючи мету та адресата, записує їх відповідно до вимог жанру, взаємодіє з іншими особами в цифровому середовищі; відповідає на запитання вчителя щодо завершеності власного висловлення в переданні інформації; частково коригує написане щодо форми (орфографія, пунктуація, граматичні форми слів); використовує стандартні мовні засоби під час створення власних висловлень, припускаючись різного виду помилок	<i>Учень / учениця:</i> виокремлює у запропонованих джерелах потрібну інформацію; відповідає на запитання за опрацьованою інформацією; перетворює один вид інформації в інший за зразком; виконує окремі дослідницькі та/або творчі завдання за запропонованим алгоритмом самостійно або в співпраці з однокласниками, за потреби звертаючись по допомогу; розпізнає окремі проблемні ситуації і висловлює припущення щодо розв'язання їх; долучається до обговорення окремих етапів виконання дослідницького та/або творчого завдання, наводить окремі

				аргументи й приклади
8	<i>Учень / учениця:</i> зіставляє, порівнює за визначеними критеріями почуте; добирає прийнятний із запропонованих спосіб для унаочнення й візуалізації інформації; виконує окремі пошукові завдання за запропонованим алгоритмом, зокрема під час роботи в групі, за потреби звертаючись по допомогу; розв'язує проблемні ситуації відомим способом під керівництвом учителя; заохочує до спілкування й долучається до обговорення певної теми; наводить аргументи й приклади щодо почутого	<i>Учень / учениця:</i> зіставляє, порівнює за визначеними критеріями зміст прочитаного / переглянутого; добирає прийнятний із запропонованих спосіб для унаочнення й візуалізації інформації; виконує окремі пошукові завдання за запропонованим алгоритмом, зокрема під час роботи в групі, за потреби звертаючись по допомогу; розв'язує проблемні ситуації відомим способом під керівництвом учителя; долучається до обговорення змісту й форми прочитаного / переглянутого, наводить аргументи й приклади	<i>Учень/учениця:</i> створює власні висловлення різних письмових жанрів, зокрема повідомлення в цифровому середовищі, урахувуючи мету та адресата, записує їх відповідно до вимог жанру, взаємодіє з іншими особами в цифровому середовищі; відповідає на запитання вчителя щодо завершеності власного висловлення в переданні інформації; частково коригує написане щодо змісту та форми (орфографія, пунктуація, граматичні форми слів); використовує стандартні мовні засоби під час створення власних висловлень, припускаючись різного виду помилок.	<i>Учень / учениця:</i> порівнює, зіставляє наукову інформацію з обраних джерел про мовні та мовленнєві одиниці, мовні та літературні явища, порівнює матеріал за визначеними ознаками; виконує окремі дослідницькі та/або творчі завдання за запропонованим алгоритмом, зокрема під час роботи в групі; розв'язує проблемні ситуації відомим способом під керівництвом учителя; долучається до обговорення процесу та результатів виконання дослідницького та/або творчого завдання, наводить аргументи й приклади, доречно використовуючи наукові поняття
9	<i>Учень / учениця:</i> аналізує отриману з різних джерел інформацію за визначеними критеріями, перетворює почуте в різні форми повідомлень; обґрунтовує зв'язок почутого з власним життєвим досвідом; виконує пошукові завдання, зокрема під час роботи в групі; розв'язує проблемні ситуації відомим способом; ініціює спілкування та обмінюється інформацією щодо обговорюваної теми; наводить доречні аргументи й приклади щодо висловленої думки	<i>Учень / учениця:</i> аналізує отриману з кількох текстів / медіатекстів інформацію за визначеними критеріями, інтерпретує зміст прочитаного / переглянутого й перетворює його в різні форми повідомлень; обґрунтовує зв'язок прочитаного / переглянутого з власним життєвим досвідом; виконує пошукові завдання, зокрема під час роботи в групі; розв'язує проблемні ситуації відомим способом; обмінюється інформацією щодо обговорюваної теми, наводить доречні аргументи й приклади щодо висловленої думки	<i>Учень / учениця:</i> створює власні висловлення різних письмових жанрів, зокрема повідомлення в цифровому середовищі, урахувуючи мету та адресата, записує їх відповідно до вимог жанру, взаємодіє з іншими особами в цифровому середовищі; аналізує власний текст з огляду на його цілісність, повноту і завершеність у переданні інформації в умовах взаємодії (зокрема в цифровому середовищі) з учителем або однокласниками; коригує і уточнює власне висловлення (за потреби); вправно використовує стандартні мовні засоби під час створення власних висловлень.	<i>Учень / учениця:</i> аналізує інформацію з різних джерел щодо мовних і мовленнєвих одиниць, мовних і літературних явищ, упорядковує / представляє її в різні способи; виконує дослідницькі та/або творчі завдання, зокрема під час роботи в групі, відомим способом; обговорює результати наукової та/або творчої роботи, доречно коментує їх, спираючись на знання про мовні та мовленнєві одиниці, мовні та літературні явища
10	<i>Учень / учениця:</i> інтегрує істотну й потрібну для виконання завдань інформацію з різних джерел; виконує пошукові й окремі творчі завдання, зокрема під час роботи в групі; обирає доцільний спосіб розв'язання проблемних ситуацій; обирає доречний спосіб комунікативної взаємодії в групі; переконливо аргументує свою позицію щодо обговорюваної теми	<i>Учень / учениця:</i> інтегрує істотну й потрібну для виконання завдань інформацію з різних текстів / медіатекстів; виконує пошукові й окремі творчі завдання, зокрема під час роботи в групі; обирає доцільний спосіб розв'язання проблемних ситуацій; обстоює свою позицію щодо обговорюваної теми	<i>Учень / учениця:</i> створює власні висловлення різних письмових жанрів, зокрема повідомлення в цифровому середовищі, урахувуючи мету та адресата, записує їх відповідно до вимог жанру, дискутує в цифровому середовищі; самостійно аналізує власний текст з огляду на його цілісність, повноту і завершеність у переданні інформації, толерантність і академічну доброчесність; коригує і	<i>Учень / учениця:</i> інтегрує істотну й потрібну інформацію з різних джерел, виявляючи проблеми, що можуть бути досліджені науково, визначає способи використання досліджених одиниць і явищ у власній творчості; виконує дослідницькі та/або окремі творчі завдання самостійно або в групі; обирає доцільний спосіб розв'язання проблемних

			уточнює власне висловлення (за потреби); вправно використовує різноманітні мовні засоби під час створення власних висловлень	ситуацій; аргументує власну позицію щодо наукових та/або творчих питань, зокрема в межах вирішення спільних завдань, спираючись на авторитетні джерела
11	<i>Учень /учениця:</i> узагальнює інформацію з різних джерел, оцінює її за визначеними критеріями; виконує пошукові й творчі завдання, зокрема під час роботи в групі; комбінує різні способи виконання завдань у нестандартних ситуаціях; обирає ефективний спосіб комунікативної взаємодії в групі; розвиває ідеї / думки учасників спілкування щодо обговорюваної теми та вибудовує логічну аргументацію для , вирішення спільних завдань	<i>Учень /учениця:</i> узагальнює інформацію з різних текстів / медіатекстів, оцінює її за визначеними критеріями; виконує пошукові й творчі завдання, зокрема під час роботи в групі; комбінує різні способи виконання завдань у нестандартних ситуаціях; розвиває ідеї / думки учасників обговорення прочитаного / переглянутого, вибудовує логічну аргументацію для вирішення спільних завдань	<i>Учень / учениця:</i> створює власні висловлення різних письмових жанрів, зокрема повідомлення в цифровому середовищі, урахувавши мету та адресата, записує їх відповідно до вимог жанру з елементами візуалізації (за потреби), дискутує в цифровому середовищі; самостійно аналізує власний текст з огляду на його цілісність, повноту і завершеність у переданні інформації, толерантність і академічну доброчесність; коригує і уточнює власне висловлення (за потреби); вправно використовує різноманітні мовні засоби під час створення власних висловлень.	<i>Учень / учениця:</i> узагальнює й оцінює за визначеними критеріями наукову інформацію щодо мовних і мовленнєвих одиниць, мовних і літературних явищ; виконує дослідницькі та/або творчі завдання, зокрема під час роботи в групі; використовує мовні засоби для втілення творчих задумів, виявляючи власні вподобання; розвиває наукові / творчі ідеї учасників обговорення, вибудовує логічну аргументацію на основі знань про мовні та мовленнєві одиниці, мовні та літературні явища
12	<i>Учень /учениця:</i> оцінює отриману з різних джерел інформацію, доцільно використовує її в різних ситуаціях; виконує пошукові, творчі завдання, зокрема під час роботи в групі; адаптує різні способи виконання завдань відповідно до змінюваних умов, урахувавши ризики й прогнозуючи наслідки; виступає посередником у спілкуванні, демонструє толерантність до різних поглядів і надає роз'яснення за потреби іншим учасникам	<i>Учень /учениця:</i> оцінює отриману з різних текстів / медіатекстів інформацію, доцільно використовує її в різних ситуаціях; виконує пошукові, творчі завдання, виявляючи оригінальність, зокрема під час роботи в групі; адаптує різні способи виконання завдань відповідно до змінюваних умов, урахувавши ризики й прогнозуючи наслідки; переконливо аргументує позицію щодо прочитаного / переглянутого, виявляє толерантність до різних поглядів	<i>Учень /учениця:</i> створює власні висловлення різних письмових жанрів, зокрема повідомлення в цифровому середовищі, урахувавши мету та адресата, записує їх відповідно до вимог жанру з елементами візуалізації (за потреби), дискутує в цифровому середовищі; самостійно аналізує власний текст з огляду на його цілісність, повноту, завершеність у переданні інформації, толерантність і академічну доброчесність; коригує й уточнює (за потреби); вільно використовує мовні засоби, зокрема експериментує з ними, під час створення власних висловлень, надаючи їм індивідуальних рис.	<i>Учень / учениця:</i> оцінює отриману з різних джерел наукову інформацію про мовні та мовленнєві одиниці, мовні та літературні явища, доцільно використовує її в дослідницькій і творчій діяльності; виконує самостійно або в групі дослідницькі завдання (від постановки проблеми до представлення результатів); оригінально використовує мовні засоби для втілення творчих задумів; узгоджує різні позиції щодо наукових та/або творчих питань, спираючись на системні знання про мовні та мовленнєві одиниці, мовні та літературні явища й визнаючи можливість множинних поглядів

МОВНО-ЛІТЕРАТУРНА ОСВІТНЯ ГАЛУЗЬ
ІНОЗЕМНІ МОВИ

Бал	ГАЛУЗЕВІ КРИТЕРІЇ		
	Група результатів І. Сприйняття усної інформації та письмових текстів іноземною мовою в умовах безпосереднього та опосередкованого міжкультурного спілкування	Група результатів 2. Взаємодія з іншими особами в усній і письмовій формі та в режимі реального часу через засоби іноземної мови	Група результатів 3. Надання інформації, висловлювання думок, почуттів та ставлення іноземною мовою
1	Цільовий слухач/читач не розуміє зміст висловлювання, <i>Учень/учениця</i> розуміє лише окремі ідеї прослуханого та прочитаного за наявності наочностей. <i>Жодне завдання не виконано правильно.</i>	<i>Учень/учениця</i> має значні складнощі з передавання основної думки під час усної, письмової та онлайн-взаємодії. Використовує окремі непов'язані фрази та словосполучення, намагається конструювати прості речення, але граматичні конструкції використовуються з помилками, які, однак не заважають сприйняттю інформації. <i>Жодне завдання не виконано правильно.</i>	<i>Учень/учениця</i> має значні складнощі з передавання основної думки письмових та усних висловлювань. Використовує окремі непов'язані фрази та словосполучення, намагається конструювати прості речення, але граматичні конструкції використовуються з помилками, які, однак не заважають сприйняттю інформації. <i>Жодне завдання не виконано правильно.</i>
2	Цільовий слухач/читач не розуміє зміст висловлювання. <i>Учень/учениця</i> розуміє лише окремі ідеї прослуханого та прочитаного за наявності наочностей. Виконує менше третини (15- 29%) завдань правильно.	<i>Учень/учениця</i> має значні складнощі з передавання основної думки під час усної, письмової та онлайн-взаємодії. Використовує окремі непов'язані фрази та словосполучення, намагається конструювати прості речення, але граматичні конструкції використовуються з помилками, які, однак не заважають сприйняттю інформації. Виконує менше третини (15-29%) завдань правильно.	<i>Учень/учениця</i> має значні складнощі з передаванням основної думки письмових та усних висловлювань. Використовує окремі непов'язані фрази та словосполучення, намагається конструювати прості речення, але граматичні конструкції використовуються з помилками, які, однак не заважають сприйняттю інформації. Виконує менше третини (15-29%) завдань правильно.
3	Цільовий слухач/читач не розуміє зміст висловлювання. <i>Учень/учениця</i> розуміє лише окремі ідеї прослуханого та прочитаного за наявності наочностей. Виконує третину (30%) завдань правильно.	<i>Учень/учениця</i> має значні складнощі з передавання основної думки під час усної, письмової та онлайн-взаємодії. Використовує окремі непов'язані фрази та словосполучення, намагається конструювати прості речення, але граматичні конструкції використовуються з помилками, які, однак не заважають сприйняттю інформації. Виконує третину (30%) завдань правильно.	<i>Учень/учениця</i> має значні складнощі з передавання основної думки письмових та усних висловлювань. Використовує окремі непов'язані фрази та словосполучення, намагається конструювати прості речення, але граматичні конструкції використовуються з помилками, які, однак не заважають сприйняттю інформації. Виконує третину (30%) завдань правильно.
4	<i>Учень/учениця</i> розуміє лише ключові ідеї прослуханого та прочитаного та потребує сторонньої допомоги для розуміння детального змісту тексту. Виконує трохи більше третини (33-	<i>Учень/учениця</i> має труднощі із передаванням основної думки при усній, письмовій чи онлайн-взаємодії навіть у дуже знайомих повсякденних ситуаціях спілкування та використовує основний запас	<i>Учень/учениця</i> має труднощі із передаванням основної думки в усних чи письмових висловлюваннях навіть у дуже знайомих повсякденних ситуаціях спілкування та

	40%) завдань правильно.	ізолюваних слів і фраз із залученням кількох простих граматичних конструкцій. Має значні труднощі у відповідях і репліках, зміст частково зв'язний з частим використанням сполучника «і». Вимова обмежена контрольована та часто нерозбірлива. Виконує трохи більше третини (33-40%) завдань правильно.	використовує основний запас ізолюваних слів і фраз із залученням кількох простих граматичних конструкцій. Має значні труднощі у відповідях і репліках, зміст частково зв'язний з частим використанням сполучника «і». Вимова обмежена контрольована та часто нерозбірлива. Виконує трохи більше третини (33-40%) завдань правильно.
5	<i>Учень/учениця</i> розуміє лише ключові ідеї прослуханого та прочитаного та потребує сторонньої допомоги для розуміння детального змісту тексту. Виконує менше половини (41-49%) завдань правильно.	<i>Учень/учениця</i> має труднощі із передаванням основної думки при усній, письмовій чи онлайн-взаємодії навіть у дуже знайомих повсякденних ситуаціях спілкування та використовує основний запас ізолюваних слів і фраз із залученням кількох простих граматичних конструкцій. Має значні труднощі у відповідях і репліках, зміст частково зв'язний з частим використанням сполучника «і». Вимова обмежена контрольована та часто нерозбірлива. Виконує менше половини (41-49%) завдань правильно.	<i>Учень/учениця</i> має труднощі із передаванням основної думки в усних чи письмових висловлюваннях навіть у дуже знайомих повсякденних ситуаціях спілкування та використовує основний запас ізолюваних слів і фраз із залученням кількох простих граматичних конструкцій. Має значні труднощі у відповідях і репліках, зміст частково зв'язний з частим використанням сполучника «і». Вимова обмежена контрольована та часто нерозбірлива. Виконує менше половини (41-49%) завдань правильно.
6	<i>Учень/учениця</i> розуміє лише ключові ідеї прослуханого та прочитаного та потребує сторонньої допомоги для розуміння детального змісту тексту. Виконує половину (50%) завдань правильно.	<i>Учень/учениця</i> має труднощі із передаванням основної думки при усній, письмовій чи онлайн-взаємодії навіть у дуже знайомих повсякденних ситуаціях спілкування та використовує основний запас ізолюваних слів і фраз із залученням кількох простих граматичних конструкцій. Має значні труднощі у відповідях і репліках, зміст частково зв'язний з частим використанням сполучника «і». Вимова обмежена контрольована та часто нерозбірлива. Виконує половину (50%) завдань правильно.	<i>Учень/учениця</i> має труднощі із передаванням основної думки в усних чи письмових висловлюваннях навіть у дуже знайомих повсякденних ситуаціях спілкування та використовує основний запас ізолюваних слів і фраз із залученням кількох простих граматичних конструкцій. Має значні труднощі у відповідях і репліках, зміст частково зв'язний з частим використанням сполучника «і». Вимова обмежена контрольована та часто нерозбірлива. Виконує половину (50%) завдань правильно.
7	<i>Учень/учениця</i> вміє розуміє прослуханий чи прочитаний текст в загальному та може виокремити основні ідеї змісту. Виконує більшість завдань (55%) правильно.	Змістове наповнення письмових та усних повідомлень здебільшого актуальне з використанням основного словникового запасу належним чином. Виконує більшість завдань (55%) правильно.	<i>Учень/учениця</i> створює короткі висловлювання правильно застосовуючи прості граматичні форми в більшості завдань. Деякі помилки можуть заважати зрозуміти написане чи сказане повністю. В усному мовленні вимова є здебільшого зрозумілою, хоча і може містити деякі недоліки. Виконує більшість завдань (55%) правильно.
8	<i>Учень/учениця</i>	Змістове наповнення письмових та	<i>Учень/учениця</i>

	вміє розуміє прослуханий чи прочитаний текст в загальному та може виокремити основні ідеї змісту. Виконує більшість завдань (60%) правильно.	усних повідомлень здебільшого актуальне з використанням основного словникового запасу належним чином. Виконує більшість завдань (60%) правильно	створює короткі висловлювання правильно застосовуючи прості граматичні форми в більшості завдань. Деякі помилки можуть заважати зрозуміти написане чи сказане повністю, В усному мовленні вимова є здебільшого зрозумілою, хоча і може містити деякі недоліки. Виконує більшість завдань (60%) правильно.
9	<i>Учень/учениця</i> вміє розуміє прослуханий чи прочитаний текст в загальному та може виокремити основні ідеї змісту. Виконує переважну більшість завдань (75%) правильно.	Змістове наповнення письмових та усних повідомлень здебільшого актуальне з використанням основного словникового запасу належним чином. Виконує переважну більшість завдань (75%) правильно.	<i>Учень/учениця</i> створює короткі висловлювання правильно застосовуючи прості граматичні форми в більшості завдань. Деякі помилки можуть заважати зрозуміти написане чи сказане повністю. В усному мовленні вимова є здебільшого зрозумілою, хоча і може містити деякі недоліки. Виконує переважну більшість завдань (75%) правильно.
10	Повністю розуміє та може аналізувати зміст прочитаного чи прослуханого тексту, інформативних чи розповідних бесід, оголошень, інструкцій чи історій. Розуміє основну інформацію прочитаних чи почутих більш розгорнутих та складніших текстів (статей, історій тощо) відповідного рівня. Виконує правильно 80% завдань відповідного рівня.	При письмовій та усній взаємодії загалом уміло використовує повсякденну лексику належним чином та вживає прості граматичні форми. Допускаються незначні неточності у використанні лексики та граматики, що не заважають розумінню висловлювання. <i>Учень/учениця</i> намагається вживати складніші конструкції з добре заученими висловлюваннями. Вимова учня/учениці є здебільшого зрозумілою. Виконує правильно 80% завдань відповідного рівня.	У письмовому та усному мовленні загалом уміло використовує повсякденну лексику належним чином та вживає прості граматичні форми. Допускаються незначні неточності у використанні лексики та граматики, що не заважають розумінню висловлювання. <i>Учень/учениця</i> намагається вживати складніші конструкції з добре заученими висловлюваннями. Вимова учня/учениці є здебільшого зрозумілою. Виконує правильно 80% завдань відповідного рівня.
11	Повністю розуміє та може аналізувати зміст прочитаного чи прослуханого тексту, інформативних чи розповідних бесід, оголошень, інструкцій чи історій. Розуміє основну інформацію прочитаних чи почутих більш розгорнутих та складніших текстів (статей, історій тощо) відповідного рівня. Виконує майже всі (90%) завдань правильно.	При письмовій та усній взаємодії загалом уміло використовує повсякденну лексику належним чином та вживає прості граматичні форми. Допускаються незначні неточності у використанні лексики та граматики, що не заважають розумінню висловлювання. <i>Учень/учениця</i> намагається вживати складніші конструкції з добре заученими висловлюваннями. Вимова учня/учениці є здебільшого зрозумілою. Виконує майже всі (90%) завдань правильно.	У письмовому та усному мовленні загалом уміло використовує повсякденну лексику належним чином та вживає прості граматичні форми. Допускаються незначні неточності у використанні лексики та граматики, що не заважають розумінню висловлювання. <i>Учень/учениця</i> намагається вживати складніші конструкції з добре заученими висловлюваннями. Вимова учня/учениці є здебільшого зрозумілою. Виконує майже всі (90%) завдань правильно.
12	Повністю розуміє та може аналізувати зміст Прочитаного чи прослуханого тексту, інформативних чи розповідних	При письмовій та усній взаємодії загалом уміло використовує повсякденну лексику належним	У письмовому та усному мовленні загалом уміло використовує повсякденну лексику належним

бесід, оголошень, інструкцій чи історій. Розуміє основну інформацію прочитаних чи почутих більш розгорнутих та складніших текстів (статей, історій тощо) відповідного рівня. Виконує всі (100%) завдань правильно.	чином та вживає прості граматичні форми. Допускаються незначні неточності у використанні лексики та граматики, що не заважають розумінню висловлювання. <i>Учень/учениця</i> намагається вживати складніші конструкції з добре заученими висловлюваннями. Вимова учня/учениці є здебільшого зрозумілою. Виконує всі (100%) завдань правильно.	чином та вживає прості граматичні форми. Допускаються незначні неточності у використанні лексики та граматики, що не заважають розумінню висловлювання. <i>Учень/учениця</i> намагається вживати складніші конструкції з добре заученими висловлюваннями. Вимова учня/учениці є здебільшого зрозумілою. Виконує всі (100%) завдань правильно.
--	---	---

МАТЕМАТИЧНА ОСВІТНЯ ГАЛУЗЬ

Бал	ГАЛУЗЕВІ КРИТЕРІЇ		
	Група результатів 1. Досліджує ситуації та створює математичні моделі	Група результатів 2. Розв'язує математичні задачі	Група результатів 3. Інтерпретує та критично аналізує результати
1	<i>Учень / учениця:</i> сприймає і розпізнає інформацію, отриману від учителя (інших осіб); відповідає на прості запитання за змістом почутого / прочитаного, припускається суттєвих змістових і логічних помилок.	<i>Учень / учениця:</i> виконує частину простих завдань / навчальних дій за наданим зразком з допомогою вчителя.	<i>Учень / учениця:</i> передає інформацію, намагається висловлювати свої думки щодо результатів розв'язання проблемної ситуації, використовуючи короткі однотипні фрази.
2	<i>Учень / учениця:</i> відтворює незначну частину інформації, отриману від учителя або із запропонованих джерел; вирізняє у проблемній ситуації математичні дані; знаходить у почутому/прочитаному часткові відповіді, на прості запитання; припускається змістових і логічних помилок.	<i>Учень / учениця:</i> виконує прості завдання/навчальні дії за наданим зразком або з допомогою вчителя; показує свою зацікавленість до ідей, висловлених іншими.	<i>Учень / учениця:</i> комунікує з іншими щодо результатів розв'язання проблемної ситуації, використовує прості однотипні фрази.
3	<i>Учень / учениця:</i> відтворює частину інформації, отриманої від учителя або із запропонованих джерел; визначає математичні характеристики навколишніх об'єктів; знаходить у почутому/прочитаному часткові відповіді на запитання; припускається незначних змістових і логічних помилок.	<i>Учень / учениця:</i> виконує завдання / навчальні дії за наданим зразком з допомогою вчителя; долучається до роботи в групі.	<i>Учень / учениця:</i> висловлює свої думки простими фразами/реченнями щодо результатів розв'язання проблемної ситуації; просить надати зворотний зв'язок щодо ступеня розуміння та сприйняття запропонованого.
4	<i>Учень / учениця:</i> відтворює за зразком основну інформацію, отриману із запропонованих джерел; висловлює свої думки, використовуючи отриману інформацію; розрізняє умову і вимогу, відомі та невідомі елементи проблемної ситуації; може пояснити окремі поняття/терміни/навчальні дії; обирає математичну модель із запропонованих вчителем.	<i>Учень / учениця:</i> виконує завдання/навчальні дії за зразком або під керівництвом учителя; розбиває задачу на під задачі; виконує обов'язки, розподілені в групі.	<i>Учень / учениця:</i> використовує прості фрази/речення у ході комунікації; співставляє отриманий результат із вимогою задачі за допомогою вчителя; долучається до спілкування, може надати пояснення у межах запропонованої теми.
5	<i>Учень / учениця:</i> застосовує частково основну інформацію, отриману від	<i>Учень / учениця:</i> виконує навчальні дії за запропонованим алгоритмом, за	<i>Учень / учениця:</i> самостійно співставляє отриманий результат із вимогою задачі; перевіряє

	учителя або із запропонованих джерел, для виконання навчальних завдань і вирішення проблемних ситуацій; знаходить у почутому/прочитаному відповіді на прості запитання; може пояснити основні поняття /навчальні дії; читає таблиці, схеми, діаграми, формули, графіки; добирає модель до проблемної ситуації за допомогою вчителя.	потреби звертаючись по допомогу; виконує завдання в групі відповідно до своєї ролі.	результат підстановкою; підтримує спілкування в межах запропонованої теми, використовує прості фрази/речення.
6	<i>Учень /учениця:</i> застосовує інформацію, отриману від учителя або із запропонованих джерел, для виконання навчальних завдань і вирішення проблемних ситуацій; розуміє і пояснює основні поняття / навчальні дії; наводить прості приклади застосування формул, схем, таблиць, діаграм, графіків; створює окремі частини математичної моделі, припускається логічних помилок при її створенні.	<i>Учень /учениця:</i> самостійно виконує навчальні дії за запропонованим алгоритмом; з допомогою вчителя висловлює припущення щодо розв'язання математичної задачі; виконує спільне завдання в групі відповідно до визначених обов'язків та своєї ролі.	<i>Учень /учениця</i> за поданими вказівками оцінює відповідь на реалістичність; подає результат із зазначеною точністю; спілкується у межах запропонованої теми, використовує прості фрази/речення.
7	<i>Учень /учениця:</i> знаходить у запропонованих джерелах потрібну інформацію для виконання навчальних завдань і вирішення проблемних ситуацій; перетворює текстові дані математичного змісту в таблиці, схеми, діаграми, формули, графіки тощо; відповідає на запитання щодо умови, залежностей між елементами проблемної ситуації; перетворює один вид інформації в інший за зразком; наводить окремі аргументи й приклади на підтвердження висловленої думки; формулює гіпотези (припущення) за допомогою вчителя або працюючи у групі; створює моделі до типової проблемної ситуації за допомогою вчителя; виокремлює частини у плані розв'язання.	<i>Учень /учениця:</i> виконує репродуктивні й частково-пошукові види навчальної діяльності за запропонованим алгоритмом або в співпраці з однокласниками; розв'язує математичні задачі відомим способом або з допомогою вчителя; співпрацює в групі, виконуючи навчальні завдання.	<i>Учень/учениця:</i> аналізує результати, оцінює відповідність математичної моделі проблемній ситуації; долучається до спілкування у межах запропонованої теми та визначає завдання через поставленні запитання.
8	<i>Учень /учениця:</i> аналізує інформацію, отриману з обраних джерел, зіставляє, порівнює та групує її за заданою ознакою; вирізняє проблемні ситуації, відповідає на запитання за опрацьованою інформацією; перетворює інформацію з одного виду в інший; наводить певні аргументи, доповнює думку/відповіді однокласників; самостійно формулює гіпотези (припущення); самостійно створює модель до проблемної ситуації, допускається незначних логічних помилок; за допомогою вчителя планує власні дії щодо розв'язання проблемної ситуації.	<i>Учень /учениця:</i> реалізує план розв'язування математичної задачі з опосередкованою допомогою вчителя; активно співпрацює з іншими, виконуючи навчальні завдання; визначає свої завдання в груповій роботі; виконує окремі пошукові, дослідницькі та/або творчі навчальні дії; пропонує способи розв'язання математичної задачі.	<i>Учень /учениця:</i> перевіряє отриманий результат на відповідність проблемній ситуації; запрошує до спілкування, чітко формулюючи питання та пріоритети для обговорення та у межах запропонованої теми.
9	<i>Учень /учениця:</i> аналізує інформацію, отриману з	<i>Учень /учениця:</i> виконує пошукові (дослідницькі) та	<i>Учень /учениця:</i> відповідає на запитання щодо умови,

	різних джерел; вирізняє проблемні ситуації; обирає прийнятний із запропонованих спосіб для її унаочнення й візуалізації; самостійно створює математичну модель за аналогією; з незначними логічними помилками встановлює зв'язки між елементами проблемної ситуації та планує власні дії щодо її розв'язання.	творчі завдання; розв'язує математичні задачі засвоєними раніше способами; пропонує нові способи розв'язання з опосередкованою допомогою вчителя; активно співпрацює з іншими, виконуючи типові та нетипові завдання.	залежностей між елементами проблемної ситуації, недостатності та надлишковості даних; Ініціює спілкування та обмінюється інформацією у межах запропонованої теми.
10	<i>Учень /учениця:</i> виокремлює істотну й потрібну інформацію, отриману із різних самостійно вибраних джерел; вирізняє проблемні ситуації, оцінює інформацію за заданими критеріями; ставить запитання та встановлює логічні зв'язки між математичними об'єктами та елементами проблемної ситуації; створює та за необхідності корегує математичну модель; вводить допоміжні елементи та планує власні дії, спрямовані на розв'язання проблемної ситуації.	<i>Учень /учениця:</i> застосовує здобуті знання й практичні вміння в різних навчальних ситуаціях, працюючи самостійно, у парі або групі; здійснює різні види діяльності; пропонує кілька способів розв'язання математичної задачі.	<i>Учень /учениця:</i> використовує властивості математичних об'єктів для обґрунтування своїх дій та їх наслідків; розвиває ідеї/думки учасників спілкування в межах запропонованої теми та намагається укласти їх у цілісну логічну лінію, розглядаючи різні сторони проблеми.
11	<i>Учень /учениця:</i> узагальнює інформацію, отриману з різних джерел, оцінює її за визначеними критеріями; знаходить інформацію й аналізує її; висловлює власну позицію, аргументує її, робить висновки; створює різні математичні моделі для однієї проблемної ситуації; планує власні дії та діяльність групи, спрямовані на розв'язання проблемної ситуації.	<i>Учень /учениця:</i> застосовує здобуті знання й практичні вміння в нестандартних ситуаціях; здійснює різні види навчальної діяльності; аналізує власні навчальні дії самостійно, у парі або групі; конструктивно взаємодіє з іншими.	<i>Учень /учениця:</i> аналізує отримані результати на відповідність проблемній ситуації, за потреби вносить правки; узагальнює головний зміст почутого під час спілкування у межах запропонованої теми; обирає оптимальний спосіб взаємодії з іншими для вирішення спільних навчальних завдань.
12	<i>Учень /учениця:</i> ініціює дослідження проблемної ситуації; оцінює інформацію отриману з різних джерел, порівнює та зіставляє її; усвідомлено використовує інформацію в різних ситуаціях; самостійно створює різні математичні моделі проблемної ситуації; планує різні способи розв'язування проблемної ситуації та обирає з них раціональніший	<i>Учень /учениця:</i> застосовує здобуті знання й практичні вміння, усвідомлює ризики і прогнозує наслідки; здійснює різні види діяльності самостійно, у парі або групі; аналізує власні Навчальні дії, планує свій подальший навчальний поступ; ініціює, планує та організує співпрацю в групі для досягнення навчальних цілей, виконання дослідницьких / творчих завдань.	<i>Учень /учениця:</i> аналізує отримані результати та з'ясовує наявність альтернативних розв'язків; виступає посередником у спілкуванні у межах запропонованої теми, демонструє толерантність до різних точок зору і надає роз'яснення за потреби іншим учасникам.

ГРОМАДЯНСЬКА ТА ІСТОРИЧНА ОСВІТНЯ ГАЛУЗЬ

Бал	ГАЛУЗЕВІ КРИТЕРІЇ		
	Група 1. Орієнтується в історичному часі та Просторі, виявляє взаємозв'язки подій і явищ	Група 2. Працює з інформацією історичного та суспільствознавчого змісту	Група 3. Виявляє здатність до співпраці, толерантність, громадянську позицію
1	<i>Учень/учениця:</i> сприймає і розпізнає інформацію щодо історичного часу і простору, отриману від учителя (інших осіб); відповідає на прості запитання.	<i>Учень/учениця:</i> сприймає і розпізнає інформацію історичного / суспільствознавчого змісту, отриману від учителя (інших осіб); відповідає на прості запитання за змістом почутого / прочитаного.	<i>Учень/учениця:</i> передає інформацію, намагається висловлювати свої думки, використовуючи короткі однотипні фрази; відповідає на прості запитання щодо України

			та спільноти, у якій живе.
2	<i>Учень/учениця:</i> виконує прості навчальні дії з хронологією та історичною картою за наданим зразком із допомогою вчителя;	<i>Учень/учениця:</i> відтворює незначну частину інформації історичного / суспільствознавчого змісту, отриману від учителя або із запропонованих джерел; знаходить у почутому/прочитаному частковій відповіді на прості запитання; використовує прості однотипні фрази.	<i>Учень/учениця:</i> комунікує з іншими за потреби, використовує прості однотипні фрази; переповідає певні відомості щодо України та спільноти, у якій живе.
3	<i>Учень/учениця:</i> відтворює частину інформації щодо історичного часу і простору, отриману від учителя або із запропонованих джерел; знаходить у почутому/прочитаному частковій відповіді на запитання; виконує завдання/навчальні дії за наданим зразком із допомогою вчителя.	<i>Учень/учениця:</i> відтворює частину історичної / суспільствознавчої інформації, отриманої від учителя або із запропонованих джерел; знаходить у почутому/прочитаному частковій відповіді на запитання різного типу; висловлює свої думки простими фразами/ реченнями.	<i>Учень/учениця:</i> спілкується з іншими у випадку, якщо вони ініціюють комунікацію; відтворює відомості про Україну та спільноту, у якій живе; епізодично бере участь у груповій взаємодії, окремих колективних заходах за пропозицією вчителя.
4	<i>Учень/учениця:</i> відтворює за зразком основну інформацію щодо історичного часу і простору отриману із запропонованих джерел; виконує завдання /навчальні дії за зразком під керівництвом учителя; надає пояснення у межах запропонованої теми.	<i>Учень/учениця:</i> відтворює за зразком основну історичну/суспільствознавчу інформацію, отриману із запропонованих джерел; висловлює свої думки, використовуючи отриману інформацію; пояснює окремі поняття/терміни; використовує прості фрази/речення.	<i>Учень/учениця:</i> підтримує спілкування в межах запропонованої теми; відтворює інформацію про Україну та спільноти, в яких живе, за зразком; долучається до роботи в групі, виконує призначені обов'язки, бере участь в окремих колективних заходах за пропозицією вчителя.
5	<i>Учень/учениця:</i> застосовує частково основну інформацію щодо історичного часу і простору, отриману від учителя або із запропонованих джерел, для виконання навчальних завдань; знаходить у почутому/прочитаному відповіді на прості запитання; може пояснити основні поняття / явища /навчальні дії; виконує навчальні дії за запропонованим алгоритмом, за потреби звертаючись по допомогу; визначає причини та наслідки подій з допомогою вчителя.	<i>Учень/учениця:</i> застосовує частково основну історичну / суспільствознавчу інформацію, отриману від учителя або із запропонованих джерел для виконання навчальних завдань; знаходить у почутому/прочитаному відповіді на прості запитання; пояснює основні поняття, називає історичні / суспільні явища і процеси.	<i>Учень/учениця:</i> спілкується з іншими за власної ініціативи; характеризує свою приналежність до України та спільноти, у яких живе; виконує завдання в групі відповідно до своєї ролі, бере участь в окремих колективних заходах, проектах за пропозицією інших.
6	<i>Учень/учениця:</i> застосовує інформацію щодо історичного часу і простору, отриману від учителя або із запропонованих джерел для виконання навчальних завдань; пояснює основні поняття, наводить прості приклади; виконує навчальні дії з хронологією і картами різних типів за запропонованим алгоритмом самостійно.	<i>Учень/учениця:</i> застосовує історичну / суспільствознавчу інформацію, отриману від учителя або із запропонованих джерел для виконання навчальних завдань; розуміє і пояснює основні поняття, явища і процеси та ілюструє простими прикладами, пояснює навчальні дії з інформацією.	<i>Учень/учениця:</i> долучається до обговорення змодельованих ситуацій та / або суспільно значущих проблем; характеризує свою приналежність до України та спільноти, у яких живе; виконує спільне завдання в групі відповідно до визначених обов'язків та своєї ролі, розпізнає проблемні ситуації та висловлює припущення щодо розв'язання їх з допомогою вчителя, бере участь в колективних заходах, проектах.
7	<i>Учень/учениця:</i> знаходить на карті та в документі потрібну інформацію щодо історичного часу і простору для виконання навчальних завдань; відповідає на окремі запитання за опрацьованою інформацією;	<i>Учень/учениця:</i> знаходить у запропонованих історичних / суспільствознавчих джерелах потрібну інформацію для виконання навчальних завдань; відповідає на окремі запитання за опрацьованою інформацією;	<i>Учень/учениця:</i> конструктивно обговорює змодельовані ситуації та/або суспільно значущі проблеми; розпізнає проблемні ситуації в спільноті, у якій живе, класі, школі, висловлює окремі

	перетворює один вид інформації в інший за зразком; розпізнає проблемні ситуації і висловлює припущення щодо розв'язання їх із допомогою вчителя; наводить окремі аргументи й приклади на підтвердження висловленої думки; виконує репродуктивні й частково-пошукові види навчальної діяльності за запропонованим алгоритмом.	перетворює один вид інформації в інший за зразком; наводить окремі аргументи й приклади на підтвердження висловленої думки.	пропозиції щодо способів розв'язання суспільно значущих проблем, спираючись на ідеї Інших; конструктивно співпрацює в групі, виконуючи різні ролі, висловлює окремі ідеї щодо проектів і заходів у школі, класі з опосередкованою допомогою вчителя.
8	<i>Учень/учениця:</i> аналізує інформацію щодо історичного часу і простору, отриману з обраних джерел; групує інформацію з різних джерел за заданою ознакою; вирізняє проблемні ситуації та розв'язує їх відомими способами з опосередкованою допомогою вчителя; виконує окремі пошукові, дослідницькі та/або творчі навчальні дії, зіставляє, порівнює та пояснює опрацьовану інформацію, відповідає на запитання і ставить запитання щодо неї; перетворює один вид інформації в інший; наводить певні аргументи.	<i>Учень/учениця:</i> аналізує історичну/суспільствознавчу інформацію, отриману з обраних джерел, групує її за заданою ознакою; вирізняє проблемні ситуації в минулому й сьогоденні в різних видах джерел; перетворює один вид інформації в інший; наводить певні аргументи, приклади на підтвердження висловленої думки / позиції; виконує окремі пошукові, дослідницькі та/або творчі навчальні дії, розв'язує проблемні ситуації за алгоритмом, відомими / запропонованими способами.	<i>Учень/учениця:</i> конструктивно обговорює змодельовані ситуації та/або суспільно значущі проблеми, надає підтримку Іншим через поставлені запитання; комунікує з приводу вирішення проблемних ситуацій у різних спільнотах, висловлює пропозиції щодо способів їх розв'язання; висловлює ідеї щодо проектів і заходів у школі, класі з опосередкованою допомогою Інших осіб; активно співпрацює з Іншими, при їх реалізації.
9	<i>Учень/учениця:</i> аналізує інформацію щодо історичного часу і простору, отриману з різних джерел; вирізняє проблемні ситуації; добирає прийнятний із запропонованих спосіб для її унаочнення й візуалізації; наводить аргументи та доречні приклади щодо висловленої думки; виконує пошукові (дослідницькі) та творчі завдання за допомогою різних джерел; розв'язує проблемні ситуації засвоєними раніше способами, пропонує нові способи розв'язання з опосередкованою допомогою вчителя.	<i>Учень / учениця:</i> аналізує історичну/суспільствознавчу інформацію, отриману з різних джерел; вирізняє проблемні ситуації в минулому й сьогоденні, добирає прийнятний із запропонованих спосіб для їх унаочнення й візуалізації; розв'язує проблемні ситуації історичного / суспільного змісту засвоєними раніше способами, пропонує нові способи розв'язання з опосередкованою допомогою вчителя; наводить аргументи та доречні приклади щодо висловленої думки / позиції; виконує пошукові (дослідницькі) та творчі завдання.	<i>Учень/учениця:</i> ініціює спілкування щодо змодельованої ситуації та/або суспільно значущої проблеми, надає інформацію і наводить аргументи; описує проблемні ситуації у різних спільнотах засвоєними раніше способами, пропонує нові способи розв'язання з опосередкованою допомогою інших; активно співпрацює в групі, визначає свої завдання, висловлює окремі ідеї для заходів і проектів.
10	<i>Учень/учениця:</i> виокремлює й аналізує сутнісну інформацію щодо історичного часу і простору, отриману із різних самостійно вибраних джерел; застосовує здобуті знання й практичні вміння в різних навчальних ситуаціях; здійснює різні види діяльності, пропонує кілька способів розв'язання проблемної ситуації самостійно, у парі або групі.	<i>Учень/учениця:</i> виокремлює й аналізує сутнісну історичну/суспільствознавчу інформацію, отриману із різних самостійно вибраних джерел; оцінює її за заданими критеріями; встановлює логічні зв'язки між історичними і суспільними подіями, явищами, процесами; за самостійно визначеними критеріями вирізняє проблемні ситуації в минулому й сьогоденні, пропонує кілька способів їх розв'язання; застосовує здобуті знання й практичні вміння в різних навчальних ситуаціях.	<i>Учень/учениця:</i> розвиває ідеї/думки учасників спілкування щодо змодельованої ситуації та/або суспільно значущої проблеми, розглядаючи різні сторони проблеми, підтримує інших та залучає їх до взаємодії; висловлює нові ідеї/пропозиції щодо способів розв'язання суспільно значущих проблем; виконує / бере на себе різні ролі під час групової взаємодії та реалізації проектів; пропонує ідеї для проектів і заходів.
11	<i>Учень/учениця:</i> узагальнює інформацію щодо історичного часу і простору, отриману з різних джерел, оцінює її за визначеними критеріями; знаходить інформацію й аналізує її; висловлює власну позицію, аргументує її, робить висновки;	<i>Учень/учениця:</i> знаходить й аналізує сутнісну історичну/суспільствознавчу, отриману із різних джерел; формулює виявлені проблеми в минулому й сьогоденні, оцінює історичну / суспільну інформацію за самостійно обраними критеріями; характеризує	<i>Учень/учениця:</i> моделює ситуації та/або пропонує суспільно значущі теми для обговорення, виступає посередником у спілкуванні; ініціює пропозиції, пропонує варіанти для розв'язання суспільно значущих проблем;

	виявляє причиново-наслідкові зв'язки між історичними та суспільно значущими подіями, явищами, процесами та визначає взаємопов'язані та взаємозалежні події, явища, процеси в житті суспільства; застосовує здобуті знання й практичні вміння в нестандартних ситуаціях; здійснює різні види діяльності, аналізує власні навчальні дії самостійно, у парі або групі.	логічні зв'язки між подіями, явищами, процесами; застосовує здобуті знання й практичні вміння в навчальних стандартних і нестандартних ситуаціях.	ініціює співпрацю та залучає інших до реалізації заходів та проєктів.
12	<i>Учень/учениця:</i> застосовує здобуті знання й практичні вміння щодо історичного часу і простору, усвідомлює ризики і прогнозує наслідки; здійснює різні види діяльності самостійно, в парі або групі; аналізує власні навчальні дії, планує свій подальший навчальний поступ; розкриває взаємозв'язки та тяглість суспільного розвитку.	<i>Учень/учениця:</i> відбирає й аналізує сутнісну історичну/суспільствознавчу інформацію, отриману із різних самостійно вибраних джерел; формулює й зіставляє виявлені проблеми в минулому й сьогоденні, оцінює інформацію за самостійно обраними : алгоритмом/критеріями; встановлює причиново-наслідковий зв'язок між історичними / суспільними подіями, явищами, процесами; застосовує здобуті знання й практичні вміння, усвідомлює ризики і прогнозує наслідки.	<i>Учень/учениця:</i> модерує обговорення суспільно значущих тем; пропонує альтернативні варіанти для розв'язання суспільно значущих проблем, оцінює їх; ініціює, планує та організує співпрацю, залучає інших до реалізації заходів та проєктів, оцінює результати.

ПРИРОДНИЧА ОСВІТНЯ ГАЛУЗЬ

Бал	ГАЛУЗЕВІ КРИТЕРІЇ		
	Група результатів 1. Проводить дослідження природи	Група результатів 2. Здійснює пошук та опрацьовує інформацію	Група результатів 3. Усвідомлює закономірності природи
1	<i>Учень / учениця:</i> виконує частину простих завдань / дослідницьких дій за наданим зразком з допомогою вчителя	<i>Учень / учениця:</i> сприймає і розпізнає інформацію, отриману від учителя / інших осіб	<i>Учень / учениця:</i> намагається відповідати на прості запитання
2	<i>Учень / учениця:</i> виконує прості завдання / дослідницькі дії за наданим зразком з допомогою вчителя	<i>Учень / учениця:</i> відтворює незначну частину інформації, отриманої від учителя / інших осіб або із запропонованих джерел	<i>Учень/учениця:</i> намагається знаходити у почутому / прочитаному частковій відповіді на прості запитання; намагається виконувати прості завдання / навчальні дії за наданим зразком з допомогою вчителя; слухає інших, комунікує за потреби
3	<i>Учень / учениця:</i> виконує завдання / дослідницькі дії за наданим зразком з допомогою вчителя; долучається до роботи в групі під час виконання дослідницьких дій	<i>Учень / учениця:</i> відтворює частину інформації, отриманої від учителя / інших осіб або із запропонованих джерел	<i>Учень / учениця:</i> знаходить у почутому / прочитаному частковій відповіді на запитання; виконує окремі завдання / навчальні дії за наданим зразком з допомогою вчителя; долучається до роботи в групі; намагається висловлювати свої думки
4	<i>Учень / учениця:</i> виконує завдання / дослідницькі дії за зразком з допомогою вчителя; частково виконує обов'язки, розподілені в групі під час виконання дослідницьких дій / завдань; пояснює окремі дослідницькі дії	<i>Учень / учениця:</i> відтворює за зразком основну інформацію, отриману із запропонованих джерел; висловлює свої думки, використовуючи отриману інформацію	<i>Учень / учениця:</i> розуміє окремі поняття / терміни / навчальні дії; виконує завдання / навчальні дії за зразком з допомогою вчителя; частково виконує обов'язки, розподілені в групі
5	<i>Учень / учениця:</i>	<i>Учень / учениця:</i>	<i>Учень / учениця:</i>

	виконує дослідницькі дії за запропонованим алгоритмом, за потреби звертаючись по допомогу; розпізнає з допомогою вчителя проблеми, які можна розв'язати дослідницьким способом; виконує завдання в групі відповідно до визначених обов'язків під час виконання дослідницьких дій і завдань	застосовує частково інформацію, отриману від учителя / інших осіб або із запропонованих джерел, для виконання навчальних завдань; знаходить у почутому / прочитаному відповіді на прості запитання	намагається пояснити основні поняття / явища / навчальні дії; виконує завдання / навчальні дії за запропонованим алгоритмом з допомогою вчителя; виконує свою частку групової роботи
6	<i>Учень / учениця:</i> розуміє і пояснює дослідницькі дії; виконує репродуктивні види дослідницької діяльності за запропонованим алгоритмом самостійно; розпізнає з допомогою вчителя проблеми, які можна розв'язати дослідницьким способом і висловлює припущення щодо їх розв'язання; виконує дослідницькі дії / спільне завдання в групі відповідно до визначених обов'язків	<i>Учень / учениця:</i> здійснює пошук інформації в запропонованих джерелах; застосовує інформацію, отриману від учителя / інших осіб або із запропонованих джерел для виконання навчальних завдань	<i>Учень / учениця:</i> розуміє і пояснює основні поняття / явища / навчальні дії з допомогою вчителя, наводить прості приклади; виконує завдання / навчальні дії за запропонованим алгоритмом самостійно; виконує спільне завдання в групі відповідно до визначених обов'язків
7	<i>Учень / учениця:</i> виконує репродуктивні й частково-пошукові види дослідницької діяльності за запропонованим алгоритмом або в співпраці; розпізнає проблемні ситуації з допомогою вчителя, розв'язує їх відомим способом; співпрацює в групі, виконуючи дослідницькі завдання	<i>Учень / учениця:</i> знаходить у запропонованих джерелах потрібну інформацію для виконання навчальних завдань і розв'язання проблемних ситуацій; відповідає на окремі запитання за опрацьованою інформацією, поданою в різний спосіб; перетворює один вид інформації в інший за зразком	<i>Учень / учениця:</i> відповідає на окремі запитання, наводить типові приклади й аргументи на підтвердження висловленої думки; виконує репродуктивні й частково-пошукові види навчальної діяльності за запропонованим алгоритмом самостійно або в групі; розпізнає проблемні ситуації з допомогою вчителя, висловлює припущення щодо їх розв'язання; налагоджує комунікацію, співпрацює в групі за погодженим планом, виконуючи навчальні завдання
8	<i>Учень / учениця:</i> виконує окремі пошукові, дослідницькі та / або творчі дії; розв'язує проблемні ситуації відомими способами під керівництвом вчителя; активно співпрацює з іншими, визначає свої завдання в груповій дослідницькій діяльності	<i>Учень / учениця:</i> аналізує інформацію, отриману з обраних джерел, зіставляє, порівнює та групує її за заданою ознакою; відповідає на запитання за опрацьованою інформацією, поданою в різний спосіб; перетворює інформацію одного виду в інший	<i>Учень / учениця:</i> розпізнає проблемні ситуації, розв'язує їх відомим способом з допомогою вчителя; відповідає на запитання, доповнює думку / відповіді однокласників; виконує окремі навчальні дії; активно співпрацює з іншими, виконуючи навчальні завдання; визначає свої завдання в групі; залучає інших до співпраці в межах запропонованої теми
9	<i>Учень / учениця:</i> виконує пошукові дослідницькі та творчі завдання; розв'язує проблемні ситуації відомими способами; пропонує нові способи розв'язання проблемних ситуацій під керівництвом учителя; активно співпрацює та допомагає іншим, виконуючи дослідницькі завдання	<i>Учень / учениця:</i> аналізує інформацію, отриману з різних джерел; добирає спосіб унаочнення інформації	<i>Учень / учениця:</i> розпізнає проблемні ситуації з-поміж запропонованих, розв'язує їх відомими способами під керівництвом учителя; добирає доречні приклади та аргументи щодо висловленої думки; виконує пошукові завдання; активно співпрацює з іншими, генерує ідеї під час виконання завдання
10	<i>Учень / учениця:</i> ставить запитання, установлює логічні зв'язки між досліджуваними об'єктами, явищами, процесами; застосовує здобуті знання й практичні вміння в різних дослідницьких / проблемних ситуаціях; пропонує кілька способів розв'язання проблемної ситуації самостійно	<i>Учень / учениця:</i> виокремлює істотну й потрібну інформацію, отриману з різних джерел; оцінює інформацію за наданими критеріями під керівництвом учителя	<i>Учень / учениця:</i> розпізнає проблемні ситуації; ставить запитання, установлює логічні зв'язки між об'єктами, фактами, явищами; застосовує здобуті знання й практичні вміння в типових навчальних ситуаціях; здійснює різні види Діяльності, пропонує кілька способів розв'язання проблемної ситуації самостійно або в групі; долучається до

	або в групі		розроблення критеріїв оцінювання власної діяльності, діяльності групи
11	<i>Учень /учениця:</i> застосовує здобуті знання й практичні вміння в нестандартних ситуаціях; аналізує власні навчальні дії самостійно або в групі; конструктивно взаємодіє в групі під час дослідницької діяльності; висловлює власну позицію, аргументує її, робить висновки	<i>Учень /учениця:</i> знаходить інформацію й аналізує її; узагальнює інформацію, отриману з різних джерел; оцінює інформацію за наданими критеріями	<i>Учень /учениця:</i> висловлює щодо проблемної ситуації власну позицію, аргументує її; оцінює різні аспекти проблеми; використовує наукові факти для формулювання власних суджень; застосовує здобуті знання й практичні вміння в нетипових ситуаціях; конструктивно взаємодіє в групі для розв'язання спільних навчальних завдань; здійснює різні види діяльності, аналізує власні навчальні дії і дії групи
12	<i>Учень /учениця:</i> застосовує здобуті знання й практичні вміння, усвідомлює ризики і прогнозує наслідки; аналізує й оцінює власні дослідницькі дії; ініціює, планує та організує співпрацю в групі для виконання дослідницьких / творчих завдань	<i>Учень /учениця:</i> порівнює, зіставляє та оцінює інформацію, отриману з різних самостійно вибраних джерел; оцінює надійність джерел інформації	<i>Учень /учениця:</i> висловлює щодо проблемної ситуації власну позицію, аргументує її, робить висновки; установлює закономірності, підтверджує їх прикладами; застосовує здобуті знання й практичні вміння для розв'язання проблемних ситуацій, усвідомлює ризики й прогнозує наслідки, аналізує власні навчальні дії, планує свій подальший навчальний поступ; організує співпрацю в групі для досягнення навчальних цілей; толерує різні точки зору, опосередковує спілкування в групі.

ІНФОРМАТИЧНА ОСВІТНЯ ГАЛУЗЬ

Бал	ГАЛУЗЕВІ КРИТЕРІЇ			
	Група результатів 1. Працює з інформацією, даними, моделями	Група результатів 2. Створює інформаційні продукти	Група результатів 3. Працює в цифровому середовищі	Група результатів 4. Безпечно та відповідально працює з інформаційними технологіями
1	<i>Учень /учениця:</i> сприймає і розпізнає інформацію, отриману від учителя (інших осіб); відповідає на прості запитання за змістом почутого / прочитаного, припускається суттєвих змістових і логічних помилок;	<i>Учень /учениця:</i> виконує частину простих завдань / навчальних дій за наданим зразком з допомогою вчителя;	<i>Учень /учениця:</i> виконує частину простих завдань / навчальних дій за наданим зразком з допомогою вчителя;	<i>Учень /учениця:</i> виконує безпосередні вказівки щодо дотримання правил безпеки
2	<i>Учень /учениця:</i> відтворює незначну частину інформації, отриману від учителя або із запропонованих джерел; знаходить у почутому/прочитаному частковій відповіді на прості запитання; припускається змістових і логічних помилок;	<i>Учень /учениця:</i> виконує прості завдання/ навчальні дії за наданим зразком з допомогою вчителя; показує свою зацікавленість до ідей, висловлених іншими	<i>Учень /учениця:</i> виконує прості завдання/ навчальні дії за наданим зразком з допомогою вчителя; показує свою зацікавленість до ідей, висловлених іншими.	<i>Учень /учениця:</i> епізодично виконує вказівки щодо дотримання правил безпеки у знайомих ситуаціях
3	<i>Учень /учениця:</i> відтворює частину інформації, отриманої від учителя або із запропонованих джерел; знаходить у почутому/прочитаному частковій відповіді на запитання; припускається незначних змістових і логічних помилок;	<i>Учень /учениця:</i> виконує завдання / навчальні дії за наданим зразком з допомогою вчителя; долучається до роботи в групі.	<i>Учень /учениця:</i> виконує завдання / навчальні дії за наданим зразком з допомогою вчителя; долучається до роботи в групі.	<i>Учень /учениця:</i> виконує вказівки щодо дотримання правил безпеки у знайомих ситуаціях; просить надати зворотний зв'язок щодо ступеня розуміння та сприйняття запропонованого
4	<i>Учень/учениця:</i> відтворює	<i>Учень /учениця:</i> виконує	<i>Учень /учениця:</i> виконує	<i>Учень /учениця:</i>

	за зразком основну інформацію, отриману із запропонованих джерел; висловлює свої думки, використовуючи отриману інформацію; може пояснити окремі поняття/терміни/ навчальні дії;	завдання /навчальні дії за зразком під керівництвом учителя; виконує обов'язки, розподілені в групі;	завдання /навчальні дії за зразком під керівництвом учителя; виконує обов'язки, розподілені в групі;	дотримується правил безпеки у типових ситуаціях після нагадування; може надати пояснення щодо необхідності безпечної та відповідальної поведінки
5	<i>Учень /учениця:</i> застосовує частково основну інформацію, отриману від учителя або із запропонованих джерел, для виконання навчальних завдань і вирішення проблемних ситуацій; знаходить у почутому/прочитаному відповіді на прості запитання; може пояснити основні поняття / явища /навчальні дії;	<i>Учень /учениця:</i> виконує навчальні дії за запропонованим алгоритмом, за потреби звертаючись по допомогу; розпізнає проблемні ситуації з допомогою вчителя; виконує завдання в групі відповідно до своєї ролі;	<i>Учень /учениця:</i> виконує навчальні дії за запропонованим алгоритмом, за потреби звертаючись по допомогу; розпізнає проблемні ситуації з допомогою вчителя; виконує завдання в групі відповідно до своєї ролі;	<i>Учень /учениця:</i> дотримується правил безпеки у типових ситуаціях
6	<i>Учень /учениця:</i> застосовує інформацію, отриману від учителя або із запропонованих джерел, для виконання навчальних завдань і вирішення проблемних ситуацій; розуміє і пояснює основні поняття і явища/ навчальні дії, наводить прості приклади;	<i>Учень /учениця:</i> виконує навчальні дії за запропонованим алгоритмом самостійно; розпізнає проблемні ситуації і висловлює припущення щодо розв'язання їх з допомогою вчителя; виконує спільне завдання в групі відповідно до визначених обов'язків та своєї ролі;	<i>Учень /учениця:</i> виконує навчальні дії за запропонованим алгоритмом самостійно; розпізнає проблемні ситуації і висловлює припущення щодо розв'язання їх з допомогою вчителя; виконує спільне завдання в групі відповідно до визначених , обов'язків та своєї ролі;	<i>Учень /учениця:</i> дотримується правил безпеки та відповідальної взаємодії у типових ситуаціях
7	<i>Учень /учениця:</i> знаходить у запропонованих джерелах потрібну інформацію для виконання навчальних завдань і вирішення проблемних ситуацій;	<i>Учень /учениця:</i> виконує репродуктивні й частковопошукові види навчальної діяльності за запропонованим алгоритмом або в співпраці з однокласниками; розпізнає проблемні ситуації, розв'язує їх відомим способом з допомогою вчителя; співпрацює в групі, виконуючи навчальні завдання.	<i>Учень /учениця:</i> виконує репродуктивні й частковопошукові види навчальної діяльності за запропонованим алгоритмом або в співпраці з однокласниками; розпізнає проблемні ситуації, розв'язує їх відомим способом з допомогою вчителя; співпрацює в групі, виконуючи навчальні завдання.	<i>Учень /учениця:</i> дотримується правил безпеки та взаємодії у новій ситуації, визначає потенційні небезпеки
8	<i>Учень /учениця:</i> аналізує інформацію, отриману з обраних джерел, зіставляє, порівнює та групує її за заданою ознакою; вирізняє проблемні ситуації, відповідає на запитання за опрацьованою інформацією; перетворює один вид інформації в інший; наводить певні аргументи, доповнює думку/відповіді однокласників;	<i>Учень /учениця:</i> виконує окремі пошукові, дослідницькі та/або творчі навчальні дії, розв'язує проблемні ситуації відомими способами з опосередкованою допомогою вчителя; активно співпрацює з іншими, виконуючи навчальні завдання, визначає свої завдання в груповій роботі;	<i>Учень /учениця:</i> виконує окремі пошукові, дослідницькі та/або творчі навчальні дії, розв'язує проблемні ситуації відомими способами з опосередкованою допомогою вчителя; активно співпрацює з іншими, виконуючи навчальні завдання, визначає свої завдання в груповій роботі;	<i>Учень /учениця:</i> дотримується правил безпеки та взаємодії у змодельованій ситуації, оцінює потенційні наслідки ризикованої поведінки
9	<i>Учень /учениця:</i> аналізує інформацію, отриману з різних джерел; вирізняє проблемні ситуації;	<i>Учень /учениця:</i> виконує пошукові (дослідницькі) та творчі завдання; розв'язує проблемні ситуації	<i>Учень /учениця:</i> виконує пошукові (дослідницькі) та творчі завдання; розв'язує проблемні	<i>Учень /учениця:</i> обмінюється інформацією та пропонує способи відновлення безпечної та

	добирає прийнятний із запропонованих способів для її унаочнення й візуалізації; наводить аргументи та доречні приклади щодо висловленої думки;	засвоєними раніше способами, пропонує нові способи розв'язання з опосередкованою допомогою вчителя; активно співпрацює з іншими, виконуючи типові та нетипові завдання.	ситуації засвоєними раніше способами, пропонує нові способи розв'язання з опосередкованою допомогою вчителя; активно співпрацює з іншими, виконуючи типові та нетипові завдання.	відповідальної взаємодії при їх порушенні
10	<i>Учень / учениця:</i> отримує відомості із різних самостійно вибраних джерел, виокремлює з неї істотну й потрібну інформацію; вирізняє проблемні ситуації, оцінює інформацію за заданими критеріями; ставить запитання; встановлює логічні зв'язки між об'єктами, фактами, явищами;	<i>Учень / учениця:</i> застосовує здобуті знання й практичні вміння в різних навчальних ситуаціях; здійснює різні види діяльності, пропонує кілька способів розв'язання проблемної ситуації самостійно, у парі або групі;	<i>Учень / учениця:</i> застосовує здобуті знання й практичні вміння в різних навчальних ситуаціях; здійснює різні види діяльності, пропонує кілька способів розв'язання проблемної ситуації самостійно, у парі або групі;	<i>Учень / учениця:</i> дотримується правил безпеки та взаємодії у нестандартній ситуації; розпізнає та запобігає небезпечним ситуаціям, розглядаючи різні сторони проблеми
11	<i>Учень / учениця:</i> узагальнює інформацію, отриману з різних джерел, оцінює її за визначеними критеріями; знаходить інформацію й аналізує її, визначає надійність інформаційних джерел; висловлює власну позицію, аргументує її, робить висновки;	<i>Учень / учениця:</i> застосовує здобуті знання й практичні вміння в нестандартних ситуаціях; здійснює різні види діяльності, аналізує власні навчальні дії самостійно, у парі або групі; конструктивно взаємодіє у групі;	<i>Учень / учениця:</i> застосовує здобуті знання й практичні вміння в нестандартних ситуаціях; здійснює різні види діяльності, аналізує власні навчальні дії самостійно, у парі або групі; конструктивно взаємодіє у групі;	<i>Учень / учениця:</i> вживає заходів для зменшення ризиків; обирає оптимальний спосіб безпечної та відповідальної взаємодії з іншими
12	<i>Учень / учениця:</i> оцінює отриману інформацію, отриману з різних джерел, порівнює та зіставляє її; використовує усвідомлену інформацію в різних ситуаціях;	<i>Учень / учениця:</i> застосовує здобуті знання й : практичні вміння, усвідомлює ризики і прогнозує наслідки; здійснює різні види діяльності самостійно, у парі або групі; аналізує власні навчальні дії, планує свій подальший навчальний поступ; ініціює, планує та організує співпрацю в групах для досягнення навчальних цілей, виконання дослідницьких / творчих завдань;	<i>Учень / учениця:</i> застосовує здобуті знання й практичні вміння, усвідомлює ризики і прогнозує наслідки; здійснює різні види діяльності самостійно, у парі або групі; аналізує власні навчальні дії, планує свій подальший навчальний поступ; ініціює, планує та організує співпрацю в групах для досягнення навчальних цілей, виконання дослідницьких / творчих завдань;	<i>Учень / учениця:</i> оцінює безпеку та відповідальність поведінки за критеріями; за потреби надає роз'яснення іншим учасникам щодо безпечної та відповідальної поведінки.

СОЦІАЛЬНА ТА ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНА ОСВІТНЯ ГАЛУЗЬ

Бал	ГАЛУЗЕВІ КРИТЕРІЇ		
	Група результатів 1. Безпека. Уникання загроз для життя власного та інших осіб, прийняття рішень з користю для власної та громадської безпеки	Група результатів 2. Здоров'я. Турбота про особисте здоров'я. Аргументований вибір здорового способу життя.	Група результатів 3. Добробут. Підприємливість та етична поведінка для поліпшення добробуту
1	<i>Учень / учениця:</i> сприймає і розпізнає інформацію, отриману від учителя (інших осіб); відповідає на прості запитання за змістом почутого / прочитаного, виконує	<i>Учень / учениця:</i> сприймає і розпізнає інформацію, отриману від учителя (інших осіб); відповідає на прості запитання за змістом почутого / прочитаного, виконує частину простих завдань /	<i>Учень / учениця:</i> сприймає і розпізнає інформацію, отриману від учителя (інших осіб); відповідає на прості запитання за змістом почутого і прочитаного, виконує частину простих завдань /

	частину простих завдань / навчальних дій за наданим зразком з допомогою вчителя щодо уникання загроз для життя власного та інших осіб	навчальних дій за наданим зразком з допомогою вчителя щодо потреби турботи про особисте здоров'я.	навчальних дій за наданим зразком з допомогою вчителя; передає інформацію, намагається висловлювати свої думки щодо підприємливості, фінансової грамотності і етичної поведінки
2	<i>Учень / учениця:</i> відтворює незначну частину інформації, отриману від учителя або із запропонованих джерел; знаходить у почутому/прочитаному часткові відповіді на прості запитання; припускається змістових і логічних помилок; виконує прості завдання/ навчальні дії за наданим зразком з допомогою вчителя; показує свою зацікавленість до ідей, висловлених іншими	<i>Учень / учениця:</i> відтворює незначну частину інформації, отриману від учителя або із запропонованих джерел; знаходить у почутому/прочитаному часткові відповіді на прості запитання; припускається змістових і логічних помилок; виконує прості завдання/ навчальні дії за наданим зразком з допомогою вчителя; щодо потреби турботи про особисте здоров'я	<i>Учень / учениця:</i> відтворює незначну частину інформації, отриману від учителя або із запропонованих джерел; знаходить у почутому/прочитаному часткові відповіді на прості запитання; припускається змістових і логічних помилок; виконує прості завдання/ навчальні дії за наданим зразком з допомогою вчителя щодо підприємливості, фінансової грамотності і етичної поведінки.
3	<i>Учень / учениця:</i> відтворює частину інформації, отриманої від учителя або із запропонованих джерел; знаходить у почутому/прочитаному часткові відповіді на запитання; припускається незначних змістових і логічних помилок; виконує завдання і навчальні дії за наданим зразком з допомогою вчителя; долучається до роботи в групі	<i>Учень / учениця:</i> відтворює частину інформації, отриманої від учителя або із запропонованих джерел; знаходить у почутому/прочитаному часткові відповіді на запитання; припускається незначних змістових і логічних помилок; виконує завдання / навчальні дії за наданим зразком з допомогою вчителя; щодо необхідності турботи про особисте здоров'я	<i>Учень / учениця:</i> відтворює частину інформації, отриманої від учителя або із запропонованих джерел; знаходить у почутому/прочитаному часткові відповіді на запитання; припускається незначних змістових і логічних помилок; виконує завдання і навчальні дії за наданим зразком з допомогою вчителя щодо підприємливості, фінансової грамотності і етичної поведінки
4	<i>Учень / учениця:</i> відтворює за зразком основну інформацію, отриману із запропонованих джерел; висловлює свої думки, використовуючи отриману інформацію; може пояснити окремі поняття/терміни/навчальні дії; виконує завдання /навчальні дії за зразком під керівництвом учителя; виконує обов'язки, розподілені в групі	<i>Учень / учениця:</i> відтворює за зразком основну інформацію, отриману із запропонованих джерел; висловлює свої думки, використовуючи отриману інформацію; може пояснити окремі поняття/терміни/навчальні дії; виконує завдання /навчальні дії за зразком під керівництвом учителя; щодо турботи на особисте здоров'я та впливу власних дій і рішень	<i>Учень / учениця:</i> відтворює за зразком основну інформацію, отриману із запропонованих джерел; висловлює свої думки, використовуючи отриману інформацію; може пояснити окремі поняття/терміни/навчальні дії; виконує завдання /навчальні дії за зразком під керівництвом учителя щодо підприємливості, фінансової грамотності і етичної поведінки
5	<i>Учень / учениця:</i> застосовує частково основну інформацію, отриману від учителя або із запропонованих джерел, для виконання навчальних завдань і вирішення проблемних ситуацій; знаходить у почутому/прочитаному відповіді на прості запитання; може пояснити основні поняття / явища /навчальні дії; виконує навчальні дії за запропонованим алгоритмом, за потреби звертаючись по допомогу; розпізнає проблемні ситуації з допомогою вчителя; виконує завдання в групі відповідно до своєї ролі	<i>Учень / учениця:</i> застосовує частково основну інформацію, отриману від учителя або із запропонованих джерел, для виконання навчальних завдань і вирішення проблемних ситуацій; знаходить у почутому/прочитаному відповіді на прості запитання; може пояснити основні поняття / явища /навчальні дії; виконує навчальні дії за запропонованим алгоритмом, за потреби звертаючись по допомогу; розпізнає проблемні ситуації з допомогою вчителя; щодо турботи на особисте здоров'я та впливу власних дій і рішень	<i>Учень / учениця:</i> застосовує частково основну інформацію, отриману від учителя або із запропонованих джерел, для виконання навчальних завдань і вирішення проблемних ситуацій; знаходить у почутому/прочитаному відповіді на прості запитання; може пояснити основні поняття / явища /навчальні дії щодо підприємливості, фінансової грамотності і етичної поведінки.; розпізнає проблемні ситуації з допомогою вчителя; виконує завдання в групі відповідно до своєї ролі; підтримує спілкування в межах запропонованої теми
6	<i>Учень / учениця:</i> застосовує інформацію, отриману від учителя або із запропонованих джерел, для виконання навчальних завдань і вирішення	<i>Учень / учениця:</i> застосовує інформацію, отриману від учителя або із запропонованих джерел, для виконання навчальних завдань і вирішення проблемних ситуацій;	<i>Учень / учениця:</i> застосовує інформацію, отриману від учителя або із запропонованих джерел, для виконання навчальних завдань і вирішення проблемних ситуацій;

	проблемних ситуацій; розуміє і пояснює основні поняття / явища/ навчальні дії, наводить прості приклади: виконує навчальні дії за запропонованим алгоритмом самостійно; розпізнає проблемні ситуації і висловлює припущення щодо розв'язання їх з допомогою вчителя; виконує спільне завдання в групі відповідно до визначених обов'язків та своєї ролі	розуміє і пояснює основні поняття / явища/ навчальні дії, наводить прості приклади; виконує навчальні дії за запропонованим алгоритмом самостійно; розпізнає проблемні ситуації і висловлює припущення щодо розв'язання їх з допомогою вчителя; щодо турботи на особисте здоров'я та впливу власних дій і рішень	розуміє і пояснює основні поняття / явища/ навчальні дії, наводить прості приклади щодо підприємливості, фінансової грамотності і етичної поведінки.; виконує навчальні дії за запропонованим алгоритмом самостійно; розпізнає проблемні ситуації і висловлює припущення щодо розв'язання їх з допомогою вчителя; виконує спільне завдання в групі відповідно до визначених обов'язків та своєї ролі; спілкується у межах запропонованої теми
7	<i>Учень / учениця:</i> знаходить у запропонованих джерелах потрібну інформацію для виконання навчальних завдань і вирішення проблемних ситуацій; відповідає на окремі запитання за опрацьованою інформацією; перетворює один вид інформації в інший за зразком; наводить окремі аргументи й приклади на підтвердження висловленої думки; виконує репродуктивні й частково-пошукові види навчальної діяльності за запропонованим алгоритмом або в співпраці з однокласниками; розпізнає проблемні ситуації, розв'язує їх відомим способом з допомогою вчителя; співпрацює в групі, виконуючи навчальні завдання	<i>Учень / учениця:</i> знаходить у запропонованих джерелах потрібну інформацію для виконання навчальних завдань і вирішення проблемних ситуацій; відповідає на окремі запитання за опрацьованою інформацією; наводить окремі аргументи й приклади на підтвердження висловленої думки; виконує репродуктивні й частково-пошукові види навчальної діяльності за запропонованим алгоритмом розпізнає проблемні ситуації, розв'язує їх відомим способом з допомогою вчителя; щодо турботи про особисте здоров'я, впливу власних дій і рішень, вибору здорового способу життя	<i>Учень / учениця:</i> знаходить у запропонованих джерелах потрібну інформацію для виконання навчальних завдань і вирішення проблемних ситуацій; відповідає на окремі запитання за опрацьованою інформацією; наводить окремі аргументи й приклади на підтвердження висловленої думки щодо підприємливості, фінансової грамотності і етичної поведінки.; виконує репродуктивні й частково-пошукові види навчальної діяльності в співпраці з однокласниками; розпізнає проблемні ситуації, розв'язує їх відомим способом з допомогою вчителя; співпрацює в групі, виконуючи навчальні завдання; долучається до спілкування та визначає завдання через поставленні запитання.
8	<i>Учень / учениця:</i> аналізує інформацію, отриману з обраних джерел, зіставляє, порівнює та групує її за заданою ознакою; вирізняє проблемні ситуації, відповідає на запитання за опрацьованою інформацією; перетворює один вид інформації в інший; наводить певні аргументи, доповнює думку/відповіді однокласників; виконує окремі пошукові, дослідницькі та/або творчі навчальні дії, розв'язує проблемні ситуації відомими способами з опосередкованою допомогою вчителя; активно співпрацює з іншими, виконуючи навчальні завдання, визначає свої завдання в груповій роботі	<i>Учень / учениця:</i> аналізує інформацію, отриману з обраних джерел, зіставляє, порівнює та групує її за заданою ознакою; вирізняє проблемні ситуації, відповідає на запитання за опрацьованою інформацією; наводить певні аргументи, доповнює думку/відповіді однокласників; виконує окремі пошукові, дослідницькі та/або творчі навчальні дії, розв'язує проблемні ситуації відомими способами з опосередкованою допомогою вчителя; щодо турботи про особисте здоров'я, впливу власних дій і рішень, вибору здорового способу життя.	<i>Учень / учениця:</i> аналізує інформацію, отриману з обраних джерел, зіставляє, порівнює та групує її за заданою ознакою; вирізняє проблемні ситуації, відповідає на запитання за опрацьованою інформацією; перетворює один вид інформації в інший; наводить певні аргументи, доповнює думку/відповіді щодо підприємливості, фінансової грамотності і етичної поведінки.; виконує окремі пошукові, дослідницькі та/або творчі навчальні дії, розв'язує проблемні ситуації відомими способами з опосередкованою допомогою вчителя; активно співпрацює з іншими, виконуючи навчальні завдання, визначає свої завдання в груповій роботі; запрошує до спілкування, чітко формулюючи питання та пріоритети для обговорення.
9	<i>Учень / учениця:</i> аналізує інформацію, отриману з різних джерел; вирізняє проблемні ситуації; добирає прийнятний із запропонованих способів для її унаочнення й візуалізації; наводить аргументи та доречні приклади щодо висловленої думки; виконує пошукові (дослідницькі) та творчі завдання; розв'язує проблемні ситуації засвоєними раніше способами	<i>Учень / учениця:</i> аналізує інформацію, отриману з різних джерел; вирізняє проблемні ситуації; добирає прийнятний із запропонованих способів для її унаочнення й візуалізації; наводить аргументи та доречні приклади щодо висловленої думки; виконує пошукові (дослідницькі) та творчі завдання; розв'язує проблемні ситуації засвоєними раніше способами, пропонує нові способи розв'язання з	<i>Учень / учениця:</i> аналізує інформацію, отриману з різних джерел; вирізняє проблемні ситуації; добирає прийнятний із запропонованих способів для її унаочнення й візуалізації; наводить аргументи та доречні приклади щодо висловленої думки щодо підприємливості, фінансової грамотності і етичної поведінки.; виконує пошукові (дослідницькі) та творчі завдання; розв'язує проблемні

	раніше способами, пропонує нові способи розв'язання з опосередкованою допомогою вчителя	опосередкованою допомогою вчителя	ситуації засвоєними раніше способами, пропонує нові способи розв'язання з опосередкованою допомогою вчителя; активно співпрацює з іншими, виконуючи типові та нетипові завдання; ініціює спілкування та обмінюється інформацією
10	<i>Учень /учениця:</i> виокремлює істотну й потрібну інформацію, отриману із різних самостійно вибраних джерел; вирізняє проблемні ситуації, оцінює інформацію за заданими критеріями; ставить запитання; встановлює логічні зв'язки між об'єктами, фактами, явищами; застосовує здобуті знання й практичні вміння в різних навчальних ситуаціях; здійснює різні види діяльності, пропонує кілька способів розв'язання проблемної ситуації самостійно, у парі або групі	<i>Учень /учениця:</i> виокремлює істотну й потрібну інформацію, отриману із різних самостійно вибраних джерел; вирізняє проблемні ситуації, оцінює інформацію за заданими критеріями; ставить запитання; встановлює логічні зв'язки між об'єктами, фактами, явищами; застосовує здобуті знання й практичні вміння в різних навчальних ситуаціях; здійснює різні види діяльності, пропонує кілька способів розв'язання проблемної ситуації самостійно, у парі або групі щодо турботи про особисте та громадське здоров'я, впливу власних дій і рішень, аргументованого вибору сталого способу життя	<i>Учень /учениця:</i> виокремлює істотну й потрібну інформацію, отриману із різних самостійно вибраних джерел; вирізняє проблемні ситуації, оцінює інформацію за заданими критеріями; ставить запитання; встановлює логічні зв'язки між об'єктами, фактами, явищами щодо підприємливості, фінансової грамотності і етичної поведінки; застосовує здобуті знання й практичні вміння в різних навчальних ситуаціях; здійснює різні види діяльності, пропонує кілька способів розв'язання проблемної ситуації самостійно, у парі або групі; розвиває ідеї/думки учасників спілкування та намагається укласти їх у цілісну логічну лінію, розглядаючи різні сторони проблеми.
11	<i>Учень /учениця:</i> узагальнює інформацію, отриману з різних джерел, оцінює її за визначеними критеріями; знаходить інформацію й аналізує її; висловлює власну позицію, аргументує її, робить висновки; застосовує здобуті знання й практичні вміння в нестандартних ситуаціях; здійснює різні види діяльності, аналізує власні навчальні дії самостійно, у парі або групі; конструктивно взаємодіє у групі	<i>Учень /учениця:</i> узагальнює інформацію, отриману з різних джерел, оцінює її за визначеними критеріями; знаходить інформацію й аналізує її; висловлює власну позицію, аргументує її, робить висновки; застосовує здобуті знання й практичні вміння в нестандартних ситуаціях; здійснює різні види діяльності, аналізує власні навчальні дії самостійно, у парі або групі; конструктивно взаємодіє у групі щодо турботи про особисте та громадське здоров'я, впливу власних дій і рішень, аргументованого вибору сталого способу життя	<i>Учень /учениця:</i> узагальнює інформацію, отриману з різних джерел, оцінює її за визначеними критеріями; знаходить інформацію й аналізує її; висловлює власну позицію, аргументує її, робить висновки щодо підприємливості, фінансової грамотності і етичної поведінки, застосовує здобуті знання й практичні вміння в нестандартних ситуаціях; здійснює різні види діяльності, аналізує власні навчальні дії самостійно, у парі або групі; конструктивно взаємодіє у групі; узагальнює головний зміст почутого під час спілкування; обирає оптимальний спосіб взаємодії з іншими для вирішення спільних навчальних завдань
12	<i>Учень /учениця:</i> оцінює отриману інформацію, отриману з різних джерел, порівнює та зіставляє її; використовує усвідомлено інформацію в різних ситуаціях; застосовує здобуті знання й практичні вміння, усвідомлює ризики і прогнозує наслідки; здійснює різні види діяльності самостійно, у парі або групі; аналізує власні навчальні дії, планує свій подальший навчальний поступ; ініціює, планує та організує співпрацю в групах для досягнення навчальних цілей, виконання дослідницьких / творчих завдань	<i>Учень /учениця:</i> оцінює отриману інформацію, отриману з різних джерел, порівнює та зіставляє її; використовує усвідомлено інформацію в різних ситуаціях; застосовує здобуті знання й практичні вміння, усвідомлює ризики і прогнозує наслідки; здійснює різні види діяльності самостійно, у парі або групі; виконання дослідницьких / творчих завдань щодо турботи про особисте та громадське здоров'я, впливу власних дій і рішень, аргументованого вибору сталого способу життя	<i>Учень /учениця:</i> оцінює отриману інформацію щодо підприємливості, фінансової грамотності і етичної поведінки, отриману з різних джерел, порівнює та зіставляє її; використовує усвідомлено інформацію в різних ситуаціях; застосовує здобуті знання й практичні вміння, усвідомлює ризики і прогнозує наслідки; аналізує власні навчальні дії, планує свій подальший навчальний поступ; ініціює, планує та організує співпрацю в групах для досягнення навчальних цілей, виконання дослідницьких / творчих завдань; виступає посередником у спілкуванні, демонструє толерантність до різних точок зору і надає роз'яснення за потреби іншим учасникам.

ТЕХНОЛОГІЧНА ОСВІТНЯ ГАЛУЗЬ

Галузеві критерії				
Бал	Група результатів 1. Втілення задуму в продукт за алгоритмом проєктно-технологічної діяльності		Група результатів 3. Ефективне використання техніки і матеріалів без заподіяння шкоди навколишньому середовищу	Група результатів 4. Турбота про власний побут, задоволення власних потреб і потреб інших осіб
1	<i>Учень / учениця:</i> сприймає і розпізнає інформацію, отриману від учителя (інших осіб), прочитану, припускається суттєвих змістових і логічних помилок; виконує частину простих завдань / навчальних дій за наданим зразком лише з допомогою вчителя.	<i>Учень / учениця:</i> сприймає і розпізнає інформацію, отриману від учителя (інших осіб) про види декоративно-ужиткового мистецтва; припускається суттєвих змістових і логічних помилок при відтворенні інформації; виконує частину простих завдань / технологічних операцій за наданим зразком з допомогою вчителя; передає інформацію, намагається висловлювати свої думки, використовуючи короткі однотипні фрази.	<i>Учень / учениця:</i> сприймає і розпізнає інформацію, отриману від учителя (інших осіб); відповідає на прості запитання за змістом почутого і прочитаного, припускається суттєвих змістових і логічних помилок; виконує частину простих завдань / навчальних дій за наданим зразком з допомогою вчителя; намагається висловлювати свої думки, використовуючи короткі однотипні фрази.	<i>Учень / учениця:</i> сприймає і розпізнає інформацію, отриману від учителя (інших осіб); відповідає на прості запитання за змістом почутого / прочитаного, припускається суттєвих змістових і логічних помилок; виконує частину простих завдань у побуті / навчальній діяльності за наданим зразком з допомогою вчителя; передає інформацію, намагається висловлювати свої думки, використовуючи короткі однотипні фрази.
2	<i>Учень / учениця:</i> відтворює частину інформації, отриманої з запропонованих джерел у побуті; виконує прості завдання / навчальні дії за наданим зразком з допомогою вчителя; комунікує з іншими за потреби, використовуючи прості однотипні фрази.		<i>Учень / учениця:</i> відтворює незначну частину інформації, отриману від учителя або із запропонованих джерел; знаходить у почутому / прочитаному часткові відповіді на прості запитання; припускається змістових і логічних помилок; виконує прості завдання / навчальні дії за наданим зразком з допомогою вчителя; показує свою зацікавленість до ідей, висловлених іншими, комунікує з іншими за потреби, використовуючи прості однотипні фрази.	<i>Учень / учениця:</i> відтворює незначну частину інформації, отриману від учителя або із запропонованих джерел; знаходить у почутому / прочитаному часткові відповіді на прості запитання; припускається змістових і логічних помилок; виконує прості завдання / навчальні дії за наданим зразком з допомогою вчителя; показує свою зацікавленість до ідей, висловлених іншими, комунікує з іншими за потреби, використовуючи прості однотипні фрази.
3	<i>Учень / учениця:</i> відтворює частину інформації, отриманої від учителя або із запропонованих джерел у проєктуванні; виконує завдання і навчальні дії за наданим зразком з допомогою вчителя; долучається до роботи в групі, висловлює свої думки простими фразами / реченнями	<i>Учень / учениця:</i> відтворює / вказує значення декоративно-ужиткового мистецтва в житті людини, народу на основі прочитаної інформації, яка підготовлена вчителем; знаходить у почутому / прочитаному часткові відповіді на запитання; припускається незначних змістових і логічних помилок; відтворює технологічні операції відповідно до створення виробу у етно стилі за зразком наданим учителем та під його керівництвом;	<i>Учень / учениця:</i> відтворює частину інформації, отриманої від учителя або із запропонованих джерел; знаходить у почутому / прочитаному часткові відповіді на запитання; називає матеріали / продукти, які не шкодять власному здоров'ю та здоров'ю інших осіб; перелічує вторинні, екологічні матеріальні ресурси / екологічні матеріали і побутові продукти, які можна застосувати у реалізації нових проєктів;	<i>Учень / учениця:</i> відтворює частину інформації, отриманої від учителя або із запропонованих джерел; знаходить у почутому / прочитаному часткові відповіді на запитання; припускається незначних змістових і логічних помилок; виконує трудові операції для виконання побутових завдань за планом наданим учителем; долучається до роботи в групі, висловлює свої думки простими фразами / реченнями щодо власних / чужих потреб, організації побуту; просить надати зворотний зв'язок щодо ступеня прийняття запропонованих проєктів.

		долучається до роботи в групі, висловлює свої думки простими фразами/ реченнями.	припускається незначних змістових і логічних помилок; виконує завдання / навчальні дії/ використовує безпечні матеріали у роботі над проектом за зразком наданим учителем; долучається до роботи в групі. висловлює свої думки простими фразами/ реченнями; просить надати зворотній зв'язок щодо ступеня розуміння та сприйняття запропонованого.	
4	Учень /учениця: відтворює за зразком основну інформацію, отриману із запропонованих джерел у проєктуванні; виконує типові завдання /навчальні дії за зразком під керівництвом учителя; частково виконує обов'язки, розподілені в групі; може переказати своїми словами навчальні завдання у межах проєкту	Учень /учениця: висловлює свої думки, описує значення декоративно-ужиткового мистецтва на основі запропонованих вчителем джерел інформації; розуміє окремі поняття/ терміни/ навчальні дії; виконує завдання/ технологічні операції за зразком під керівництвом учителя; виконує обов'язки, розподілені в групі; використовує прості фрази/ речення; сприяє спілкуванню та може надати пояснення у межах проєкту.	Учень /учениця: відтворює за зразком основну інформацію, отриману із запропонованих джерел; висловлює свої думки на основі отриманої інформації про використання вторинних матеріальних ресурсів у реалізації нових проєктів; розуміє окремі поняття/ терміни/ навчальні дії; виконує завдання/ навчальні дії за зразком під керівництвом учителя; виконує обов'язки, розподілені в групі; використовує прості фрази/ речення; сприяє спілкуванню та може надати пояснення у проєкті	Учень /учениця: розрізняє і переказує власними словами інформацію отриману із запропонованих джерел, яка може бути корисною у практичній роботі/ завданнях проєкту; висловлює свої думки, використовуючи отриману інформацію; виконує завдання/ навчальні дії за зразком під керівництвом учителя; виконує обов'язки, розподілені в групі; використовує прості фрази/ речення; сприяє спілкуванню.
5	Учень /учениця: застосовує частково основну інформацію, отриману від учителя або із запропонованих джерел та може наводити прості приклади у проєкті; виконує навчальні дії за запропонованим алгоритмом проєктно-технологічної діяльності під керівництвом учителя; виконує завдання в групі відповідно до своєї ролі; підтримує спілкування в межах проєкту та презентує результати у зручний спосіб	Учень /учениця: застосовує частково основну інформацію, отриману від учителя або із запропонованих джерел, для виконання навчальних завдань у проєкті; виконує навчальні дії за запропонованим алгоритмом, використовує технології декоративно-ужиткового мистецтва за потреби звертаючись по допомогу; виконує завдання в групі відповідно до своєї ролі; підтримує спілкування в межах проєкту, використовуючи прості фрази/ речення.	Учень /учениця: застосовує частково основну інформацію, отриману від учителя або із запропонованих джерел, для виконання навчальних завдань і вирішення проблемних ситуацій; знаходить у почутому/ прочитаному відповіді на прості запитання; може пояснити з допомогою вчителя, які матеріали потенційно шкідливі для навколишнього середовища і матеріали, які не загрожують іншим; виконує навчальні дії за запропонованим алгоритмом, за потреби звертаючись по допомогу; розпізнає проблемні ситуації з допомогою вчителя; виконує завдання в групі відповідно до своєї ролі; підтримує спілкування у проєкті, використовує прості фрази / речення.	Учень /учениця: застосовує частково основну інформацію, отриману від учителя або із запропонованих джерел, для виконання навчальних завдань; знаходить у почутому/ прочитаному відповіді на прості запитання; може пояснити основні поняття/ явища /навчальні дії; виконує навчальні дії за запропонованим алгоритмом, за потреби звертаючись по допомогу; виконує завдання в групі відповідно до своєї ролі; підтримує спілкування у проєкті та може надати пояснення у його межах.
6	Учень /учениця: застосовує	Учень /учениця:	Учень /учениця:	Учень /учениця:

	інформацію, отриману від учителя або із запропонованих джерел для виконання навчальних завдань, реалізації проєкту, наводить приклади; виконує за готовим планом технологічні операції виготовлення виробу та/ або видів оздоблення під керівництвом учителя; виконує спільне завдання в групі відповідно до визначених обов'язків та своєї ролі; спілкується у межах проєкту та презентує результати у зручний спосіб.	застосовує культурологічну інформацію, на основі запропонованих вчителем джерел інформації для виконання навчальних завдань у проєкті; визначає ознаки/ описує значення декоративно-ужиткового мистецтва; виконує навчальні дії/ використовує технології декоративно-ужиткового мистецтва у створенні предметного середовища в етностилі; виконує спільне завдання в групі відповідно до визначених обов'язків та своєї ролі; спілкується у межах проєкту, використовує прості фрази / речення.	застосовує інформацію, отриману від учителя або із запропонованих джерел, для виконання навчальних завдань і вирішення проблемних ситуацій; розуміє і пояснює доцільність застосування різних матеріалів, їх повторне використання, наводить прості приклади; виконує навчальні дії за запропонованим алгоритмом самостійно; застосовує з допомогою вчителя технології обробки вторинних матеріалів; виконує спільне завдання в групі відповідно до визначених обов'язків та своєї ролі; спілкується у проєкті, використовує прості фрази/ речення	застосовує інформацію, отриману від учителя або із запропонованих джерел, для виконання завдань стосовно організації побуту, облаштування життєвого простору, формування власного стилю тощо; розуміє і пояснює основні поняття/ явища/ навчальні дії, наводить прості приклади; виконує навчальні дії за запропонованим алгоритмом самостійно; розпізнає проблемні ситуації і висловлює припущення щодо розв'язання їх з допомогою вчителя; виконує спільне Завдання в групі відповідно до визначених обов'язків та своєї ролі; спілкується у межах проєкту, використовуючи прості фрази/ речення.
7	<i>Учень /учениця:</i> знаходить у запропонованих джерелах актуальну інформацію для виконання навчальних завдань і вирішення проблемних ситуацій реалізації проєкту; виконує репродуктивні й частково-пошукові види навчальної діяльності за алгоритмом проєктно- технологічної ДІЯЛЬНОСТІ самостійно або в співпраці з іншими; долучається до спілкування та визначає навчальні завдання у проєкті через поставленні запитання.	<i>Учень /учениця:</i> знаходить у запропонованих джерелах потрібну культурологічну інформацію для виконання навчальних завдань у проєкті; відповідає на окремі запитання, наводить окремі аргументи й приклади про ознаки різних видів декоративно-ужиткового мистецтва, його традиції та сучасні тенденції; виконує репродуктивні й частково-пошукові види навчальної діяльності за запропонованим алгоритмом або в співпраці з однокласниками; розпізнає етностиль у різних видах дизайну; співпрацює в групі, виконуючи навчальні завдання у проєкті, долучається до спілкування у межах запропонованої теми та визначає завдання через поставленні запитання у проєкті.	<i>Учень /учениця:</i> знаходить у запропонованих джерелах потрібну інформацію для виконання завдань у проєкті про вторинні матеріальні ресурси та їх повторне використання; відповідає на окремі запитання за опрацьованою інформацією; наводить окремі аргументи й приклади на підтвердження висловленої думки; виконує репродуктивні й частково-пошукові види навчальної діяльності за запропонованим алгоритмом або в співпраці з однокласниками; розпізнає проблемні ситуації, розв'язує їх відомим способом з допомогою вчителя; співпрацює в групі, виконуючи навчальні завдання у проєкті. долучається до спілкування у проєкті та визначає завдання через поставленні запитання.	<i>Учень /учениця:</i> знаходить у запропонованих джерелах потрібну інформацію для виконання практичної роботи/ завдань проєкту; відповідає на окремі запитання за опрацьованою інформацією; перетворює один вид інформації в інший за зразком; наводить окремі аргументи й приклади на підтвердження висловленої думки; виконує репродуктивні й частково-пошукові види навчальної діяльності за запропонованим алгоритмом або в співпраці з однокласниками; співпрацює в групі, виконуючи навчальні завдання, долучається до спілкування у проєкті та визначає завдання через поставленні запитання.
8	<i>Учень /учениця:</i> аналізує інформацію, отриману з обраних джерел, виокремлює актуальну для реалізації проєкту; наводить певні аргументи, доповнює думку/ ВІДПОВІДІ	<i>Учень /учениця:</i> вивчає історію розвитку традиційних ремесел і декоративно-ужиткового мистецтва на основі отриманих із обраних джерел; зіставляє, порівнює та групує варіанти [версії]	<i>Учень /учениця:</i> аналізує інформацію, отриману з обраних джерел, зіставляє, порівнює та групує її за заданою ознакою; наводить певні аргументи, доповнює думку/відповіді	<i>Учень /учениця:</i> знаходить та відбирає актуальну Інформацію для проєкту чи визначеного практичного завдання; аналізує власний досвід і можливості в побутовій

	Інших; виконує окремі пошукові, дослідницькі та/або творчі навчальні дії, заплановані операції у визначеній послідовності, застосовує необхідні матеріали, інструменти і пристосування, демонструє в роботі зосередженість, акуратність, обережність, відповідальність тощо; з опосередкованою допомогою вчителя виконує навчальні завдання, активно співпрацює з іншими, визначає свої завдання в груповій роботі; формулює питання та пріоритети для обговорення та представлення результатів власної/спільної проєктно-технологічної діяльності, наводить певні аргументи, доповнює думку/відповіді однокласників; виконує окремі пошукові, дослідницькі та/або творчі навчальні дії, розв'язує проблемні ситуації відомими способами з опосередкованою допомогою вчителя; активно співпрацює з іншими, виконуючи навчальні завдання, визначає свої завдання в груповій роботі; запрошує до спілкування, чітко формулюючи питання та пріоритети для обговорення у проєкті.	стилізації виробу, методи проєктування тощо; відповідає на запитання; перетворює один вид інформації в Інший; виконує окремі творчі навчальні дії у проєкті, активно співпрацюючи з іншими; визначає свої завдання в груповій роботі; запрошує до спілкування, чітко формулюючи питання та пріоритети для обговорення у проєкті.	однокласників про зниження екологічних ризиків для здоров'я людини та навколишнього середовища; виконує окремі пошукові, дослідницькі та/або творчі навчальні дії у проєкті, розв'язує проблемні ситуації Із опосередкованою допомогою вчителя 3 доцільним використанням екологічних матеріалів і побутових продуктів у життєвих ситуаціях відомими способами; активно співпрацює з іншими, виконуючи навчальні завдання, визначає свої завдання в груповій роботі; запрошує до спілкування, чітко формулюючи питання та пріоритети для обговорення у проєкті.	діяльності, наводить певні аргументи, доповнює думку/відповіді однокласників; виконує окремі пошукові, дослідницькі та/або творчі навчальні дії, розв'язує проблемні ситуації відомими способами з опосередкованою допомогою вчителя; активно співпрацює з іншими, виконуючи навчальні завдання, визначає свої завдання в груповій роботі; запрошує до спілкування, чітко формулюючи питання та пріоритети для обговорення у проєкті
9	<i>Учень /учениця:</i> аналізує інформацію, отриману з різних джерел, визначає особистісно й соціально важливі потреби, завдання проєкту, наводить аргументи та доречні приклади самостійно/у співпраці з іншими; виконує пошукові (дослідницькі), творчі завдання засвоєними раніше способами самостійно або пропонує нові способи із опосередкованою допомогою вчителя; планує подальшу проєктно-технологічну діяльність на основі набутого досвіду для реалізації власних інтересів, здібностей, можливостей; ініціює спілкування та обмінюється інформацією; обговорює ідеї, конструктивно взаємодіє з іншими особами	<i>Учень /учениця:</i> аналізує інформацію, отриману з різних джерел; ідентифікує та порівнює ознаки різних видів декоративно-ужиткового мистецтва за етнографічними регіонами України, наводить аргументи та доречні приклади щодо висловленої думки; відбирає ідеї, творчо застосовує технології і техніки декоративно-ужиткового мистецтва при створенні/оздобленні виробу, у власній діяльності/естетизації власного побуту; використовує цифрові пристрої для рекламування і реалізації створених виробів в етностилі; активно співпрацює з іншими; ініціює спілкування та обмінюється інформацією у проєкті.	<i>Учень /учениця:</i> аналізує інформацію, отриману з різних джерел; наводить аргументи, доречні приклади доцільності обраних матеріалів, вторинних матеріальних ресурсів, раціональності та переваги їх використання у реалізації нових проєктів; добирає прийнятний із запропонованих способів для її унаочнення й візуалізації; виконує пошукові (дослідницькі) та творчі завдання; використовує ощадно матеріали під час виготовлення виробу/продукту; проєктує власний життєвий простір 3 доцільним використанням екологічних матеріалів і побутових продуктів; активно співпрацює з іншими, виконуючи типові та нетипові завдання, ініціює спілкування та обмінюється інформацією у проєкті.	<i>Учень /учениця:</i> аналізує інформацію, отриману з різних джерел; складає та з розумінням пояснює складений план, як власну діяльність у проєкті/побуті/школі, самостійно, у співпраці з іншими; добирає прийнятний із запропонованих способів для її унаочнення й візуалізації; наводить аргументи та доречні приклади щодо висловленої думки; виконує пошукові (дослідницькі) та творчі завдання з опосередкованою допомогою вчителя; здійснює безпечне самообслуговування у побуті; застосовує побутову техніку для догляду за предметами побуту, одягом, взуттям тощо; об'яштовує власний чи спільний життєвий простір у побуті [інтер'єр, одяг, естетика харчування тощо] та презентує й аргументує власні ідеї щодо його покращення; активно співпрацює з іншими, виконуючи типові та нетипові завдання. ініціює спілкування та обмінюється інформацією у проєкті.
10	<i>Учень /учениця:</i> здійснює пошук актуальної інформації, упорядковує її	<i>Учень /учениця:</i> виокремлює істотну й потрібну інформацію,	<i>Учень /учениця:</i> виокремлює істотну й потрібну інформацію,	<i>Учень /учениця:</i> оперує інформацією, отриманою із різних самостійно виданих джерел та пропонує ідеї для організації

	та презентує; застосовує здобуті знання й практичні вміння, методи проєктування, здійснює різні види діяльності відповідно до індивідуальних здібностей і власних інтересів з метою втілення творчих ідей у плануванні та реалізації проєкту; розвиває ідеї/думки, презентує та обговорює результати власної чи спільної проєктно-технологічної діяльності.	формує власні судження на основі культурологічної інформації з різних самостійно вибраних джерел; характеризує, визначає і класифікує за суттєвими/спільними ознаками інформацію про декоративно-ужиткове мистецтво; доцільно застосовує здобуті знання й практичні вміння з використанням традицій та сучасних тенденцій в декоративно-ужитковому мистецтві самостійно, у парі або групі; розвиває ідеї/думки учасників спілкування у проєкті та намагається укласти їх у цілісну логічну лінію, розглядаючи різні сторони проблеми.	Отриману із різних самостійно вибраних джерел; з розумінням пояснює сталий розвиток як один із способів збереження навколишнього середовища та генерує ідеї, які можуть бути корисними для цього; застосовує здобуті знання й практичні вміння у проєкті; аналізує ефективність дібраних матеріалів для створення виробу/продукту і вказує на ризики їх використання; здійснює різні види діяльності, пропонує кілька способів розв'язання проблемної ситуації самостійно, у парі або групі; розвиває ідеї/думки учасників спілкування у проєкті та намагається укласти їх у цілісну логічну лінію, розглядаючи різні сторони проблеми.	створення власного чи спільного життєвого простору відповідно до дизайну; аналізує власний дизайн для складання плану побуту діяльності, висловлює судження про його реалізацію самостійно або з іншими особами; здобути знання й вміння в різних навчальних ситуаціях; пропонує кілька способів розв'язання проблемної ситуації самостійно, у парі або групі; розвиває ідеї/думки спілкування у проєкті та намагається укласти їх у цілісну логічну лінію, розглядаючи різні сторони проблеми.
11	<i>Учень /учениця:</i> загальною інформацію, триману з різних джерел, оцінює її за визначеними критеріями; знаходить інформацію й аналізує її; висловлює власну позицію, аргументує її, робить висновки; застосовує методи проєктування відповідно до індивідуальних здібностей та власних інтересів з метою втілення творчих ідей в конструкції виробу; застосовує методи цифрових пристроїв та інформаційне середовище для презентації результатів проєктування; здійснює різні види діяльності, аналізує власні навчальні дії самостійно, у парі або групі; конструктивно взаємодіє у групі; пояснює та/або формулює висновки з результатів проєктно-технологічної діяльності; обирає оптимальний спосіб взаємодії з іншими для вирішення навчальних завдань у проєкті.	<i>Учень /учениця:</i> знаходить та узагальнює інформацію про декоративно-ужиткове мистецтво, отриману з різних джерел, аналізує та оцінює її за визначеними критеріями; висловлює власну позицію, аргументує її, робить висновки; застосовує здобуті знання й практичні вміння в реалізації власних проєктів, виконанні технік і технологій декоративно-ужиткового мистецтва, пропонує варіанти способів їх застосування у виготовленні/стилізації виробу; аналізує власні навчальні дії самостійно, у парі або групі; конструктивно взаємодіє у групі; узагальнює головний зміст почутого під час спілкування у проєкті; обирає оптимальний спосіб взаємодії з іншими для вирішення спільних навчальних завдань.	<i>Учень /учениця:</i> проводить самостійну пошукову роботу з дослідження проблем утилізації відходів і повторного використання матеріальних ресурсів, зокрема через виконання ЯТЕМ-проєктів; висловлює власну позицію, аргументує її, робить висновки; застосовує здобуті знання й практичні вміння в нестандартних ситуаціях; раціонально замінює матеріали, обґрунтовано змінює конструкцію виробу відповідно до розрахованих витрат; здійснює різні види діяльності, аналізує власні навчальні дії самостійно, у парі або групі; конструктивно взаємодіє у групі; узагальнює головний зміст почутого під час спілкування у проєкті; обирає оптимальний спосіб взаємодії з іншими для вирішення спільних навчальних завдань.	<i>Учень /учениця:</i> знаходить та узагальнює інформацію для власного проєкту у побуті у різних джерелах та групує її за відповідними ознаками для різних етапів роботи/складеного плану/визначених етапів проєкту; висловлює власну позицію, аргументує її, робить висновки; застосовує здобуті знання й практичні вміння в побутовій діяльності; удосконалює власний чи спільний життєвий простір у побуті на основі вимог дизайну і власних потреб, інтересів, можливостей; презентує результати проєкту через різні комунікаційні канали, засоби презентації з використанням цифрових пристроїв; здійснює різні види діяльності, аналізує власні навчальні дії самостійно, у парі або групі; конструктивно взаємодіє у групі; узагальнює головний зміст почутого під час спілкування у проєкті; обирає оптимальний спосіб взаємодії з іншими для вирішення спільних навчальних завдань.
12	<i>Учень /учениця:</i> оцінює отриману з різних джерел інформацію, порівнює та	<i>Учень /учениця:</i> оцінює інформацію, отриману з різних джерел,	<i>Учень /учениця:</i> оцінює отриману з різних джерел інформацію, логічно	<i>Учень /учениця:</i> оцінює інформацію, отриману з різних джерел,

	зiставляє її; генерує суб'єктивні нові ідеї, спираючись на власні знання та судження, пропонує покращення ідеї/ теми проекту; застосовує здобуті знання й практичні вміння, аргументує мету проекту та планує проектно-технологічну діяльність, усвідомлює та описує ймовірні труднощі і ризики у процесі реалізації задуму в готовий продукт; здійснює різні види діяльності самостійно, у парі або групі; розробляє критерії, яким має відповідати об'єкт проектування та визначає його параметри; аналізує власні навчальні дії, планує свій подальший навчальний поступ; ініціює, планує та організує співпрацю в групах для досягнення запланованих результатів у виконанні проекту; виступає посередником у спілкуванні.	науково інтерпретуючи її; використовує усвідомлено інформацію доцільно застосовуючи її у реалізації власних проєктів; застосовує здобуті знання й практичні вміння, усвідомлює ризики і прогнозує наслідки, здійснює різні види проектно-технологічної діяльності самостійно, у парі або групі; виявляє підприємливість через вивчення попиту споживачів, ініціює, планує та організує співпрацю в групах для досягнення навчальних цілей, виконання творчих завдань; ідентифікує себе носієм культури свого народу, усвідомлює свою приналежність до українського народу через дослідження і вивчення його трудових традицій, народних звичаїв та іншої культурологічної інформації; демонструє толерантність до різних точок зору і надає роз'яснення за потреби іншим учасникам.	обґрунтовує роль науки, технологій для сталого розвитку, взаємозв'язок розвитку науки, техніки, технологій і збереження природи; прогнозує екологічні ризики, ризики інноваційних технологій для здоров'я людини і навколишнього середовища; застосовує здобуті знання й практичні вміння у виконанні інноваційних проєктів/ ЗТЕМ-проєктів, які передбачають дослідження, пов'язані з використанням вторинних ресурсів, побутових відходів; обговорює і прогнозує екологічні ризики, ризики інноваційних технологій для здоров'я людини і навколишнього середовища; здійснює різні види діяльності самостійно, у парі або групі; планує та організує співпрацю в групах для досягнення навчальних цілей, виконання дослідницьких/ творчих завдань; висловлює судження стосовно наслідків власних дій для навколишнього середовища, демонструє толерантність до різних точок зору і надає роз'яснення іншим учасникам.	порівнює та зiставляє її; аргументує використання техніки у побуті/ проєкті; застосовує здобуті знання й практичні вміння, усвідомлює ризики і прогнозує наслідки неправильного використання технічного обладнання; удосконалює технічні пристрої або інші предмети побуту; здійснює різні види діяльності самостійно, у парі або групі; аналізує власні навчальні дії, планує свій подальший навчальний поступ; ініціює, планує та організує співпрацю в групах для досягнення навчальних цілей, виконання дослідницьких / творчих завдань; виступає посередником у спілкуванні у проєкті, демонструє толерантність до різних точок зору і надає роз'яснення за потреби іншим учасникам.
--	--	---	---	---

МИСТЕЦЬКА ОСВІТНЯ ГАЛУЗЬ

ОСВІТНЯ ГАЛУЗЬ «ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА»

Бал	ГАЛУЗЕВІ КРИТЕРІЇ		
	Група 1. Формування психічної та соціально-психологічної сфер засобами фізичного виховання	Група 2. Систематичні заняття фізичними вправами, володіння технікою фізичних вправ	Група 3. Усвідомлення значення фізичної/рухової активності для підтримання стану здоров'я та задоволення у процесі фізичного виховання
1	<i>Учень / учениця:</i> називає мету фізичного виховання з допомогою вчителя; визначає необхідність прояву потрібної вольової якості при виконанні фізичної вправи за допомогою вчителя; комунікує з іншими за потреби	<i>Учень / учениця:</i> розповідає про техніку виконання фізичних вправ; обґрунтовує підбір засобів за допомогою вчителя	<i>Учень / учениця:</i> розповідає про історію Олімпійського руху, результати найвідоміших спортсменів на Олімпійських, Паралімпійських іграх та інших змаганнях; описує свій фізичний стан за суб'єктивними показниками з допомогою вчителя; описує ознаки гарного, поганого настрою під час рухової діяльності; пояснює, як фізкультурно-оздоровча діяльність впливає на спосіб життя та здоров'я людини
2	<i>Учень / учениця:</i> називає мету фізичного	<i>Учень / учениця:</i> демонструє прості за технікою	<i>Учень / учениця:</i> досліджує історію Олімпійського руху,

	виховання під керівництвом вчителя; визначає необхідність прояву потрібної вольової якості при виконанні фізичної вправи під керівництвом вчителя; сприяє спілкуванню та може надати пояснення власним вчинкам та виконанню рухових дій	виконання фізичні вправи; обґрунтовує підбір засобів під керівництвом вчителя	результати найвідоміших спортсменів на Олімпійських, Паралімпійських іграх та інших змаганнях в друкованих та електронних джерелах за завданням учителя; описує свій фізичний стан за суб'єктивними показниками під керівництвом учителя; пояснює, як емоції можуть заважати і допомагати у руховій діяльності; критично оцінює різні способи, фізкультурно-оздоровчої діяльності та їхній вплив па здоров'я людини
3	<i>Учень /учениця:</i> називає мету фізичного виховання; визначає необхідність прояву потрібної вольової якості при виконанні фізичної вправи; підтримує спілкування в межах виконання навчальних завдань	<i>Учень /учениця:</i> демонструє основи техніки фізичних вправ, за потреби звертаючись за допомогою; обґрунтовує підбір засобів за завданням вчителя	<i>Учень /учениця:</i> зіставляє, аналізує факти з історії Олімпійського руху, результати найвідоміших спортсменів на Олімпійських, Паралімпійських іграх та інших змаганнях; описує свій фізичний стан за суб'єктивними показниками; відстежує зміни власних емоцій та їхній вплив на його/її вчинки під час рухової діяльності; відстоює власну думку щодо ефективності різних організаційних форм, засобів та способів фізкультурно-оздоровчої діяльності
4	<i>Учень/учениця:</i> пояснює мету фізичного виховання та формулює завдання для її досягнення за допомогою вчителя; намагається проявляти вольові якості під час виконання фізичних вправ; за потреби звертається по допомогу у виконанні фізичних вправ	<i>Учень/учениця:</i> демонструє виконання техніки фізичних вправ з типовими значними помилками; експериментує з добором відомих фізичних вправ за допомогою вчителя	<i>Учень/учениця:</i> пояснює, коментує явища та закономірності фізичної культури; визначає об'єктивні показники власного фізичного стану з допомогою вчителя; пояснює, як інші особи впливають на його/її емоції під час виконання фізичних вправ; використовує способи самооцінювання постави (соматоскопії, визначення стереотипу сформованої постави, функціонального стану опорно-рухового апарату) за допомогою учителя
5	<i>Учень /учениця:</i> пояснює мету фізичного виховання та формулює завдання для її досягнення під керівництвом вчителя; епізодично проявляє окремі вольові якості під час виконання фізичних вправ; виконує навчальні завдання в групі відповідно до власної ролі в команді	<i>Учень /учениця:</i> демонструє виконання техніки фізичних вправ з типовими незначними помилками, експериментує з добором відомих фізичних вправ під керівництвом вчителя	<i>Учень /учениця:</i> досліджує явища та закономірності фізичної культури в друкованих та електронних джерелах за завданням учителя; визначає об'єктивні показники власного фізичного стану під керівництвом учителя; зіставляє прояв емоцій з іншими та оцінює їх вплив на командний результат; використовує способи самооцінювання постави (соматоскопії, визначення стереотипу сформованої постави, функціонального стану опорно-рухового апарату) під керівництвом учителя
6	<i>Учень /учениця:</i> Пояснює мету фізичного виховання та самостійно формулює завдання для її досягнення; епізодично проявляє вольові якості під час виконання фізичних вправ, ініціює спілкування та обговорення проблемних питань щодо командної роботи	<i>Учень /учениця:</i> демонструє виконання техніки фізичних вправ з індивідуальними помилками; експериментує з добором відомих фізичних вправ самостійно	<i>Учень /учениця:</i> зіставляє, аналізує явища та закономірності у фізичній культурі з декількох інформаційних джерел; визначає об'єктивні показники власного фізичного стану; прогнозує свої емоції та емоції інших у різних ситуаціях; під час рухової діяльності; проєктує підтримання (поліпшення) власної постави на основі результатів її самооцінювання
7	<i>Учень /учениця:</i> добирає відповідні фізичні вправи для досягнення мети та	<i>Учень /учениця:</i> демонструє раціональне виконання техніки фізичних вправ після корекції	<i>Учень /учениця:</i> аналізує власне виконання рухових дій, ідентифікує свої помилки;

	завдань з допомогою вчителя; проявляє окремі вольові якості під час рухової діяльності; наводить приклади переваг командної роботи	вчителя; генерує ідеї щодо виконання фізичних вправ за допомогою вчителя	вирізняє ознаки втоми в результаті фізичного навантаження; рефлексує про власні емоції у процесі фізичного виховання; систематично бере участь у фізкультурно-оздоровчих та спортивних заходах школи
8	<i>Учень/учениця:</i> добирає відповідні фізичні вправи для досягнення мети та завдань під керівництвом вчителя; проявляє різні вольові якості під час рухової діяльності; виконує різні соціальні ролі, відповідно до потреб, які виникають під час взаємодії	<i>Учень/учениця:</i> демонструє раціональне виконання техніки фізичних вправ епізодично; генерує ідеї щодо виконання фізичних вправ під керівництвом вчителя	<i>Учень/учениця:</i> аналізує власне виконання рухових дій, ідентифікує помилки в себе та інших школярів; оцінює власної фізичної працездатності, фізичної підготовленості, стану здоров'я, фізичного розвитку (їх окремих показників) та їх динаміку; тактовно та толерантно виражає емоції, використовуючи вербальні та невербальні засоби спілкування; систематично виконує фізичні вправи в організованих позашкільних фізкультурно-оздоровчих та спортивних закладах
9	<i>Учень/учениця:</i> самостійно добирає відповідні фізичні вправи для досягнення мети та завдань, проявляє комплекс вольових якостей під час рухової діяльності, підтримує учасників команди та допомагає їм виконувати завдання під час рухової діяльності	<i>Учень/учениця:</i> демонструє раціональне виконання техніки фізичних вправ у стандартних умовах; генерує ідеї щодо виконання фізичних вправ за власного ініціативою	<i>Учень/учениця:</i> аналізує власне виконання рухових дій, ідентифікує помилки в себе та інших школярів із висуненням припущень щодо причин їх виникнення, аргументовано оцінює власний фізичний стан під час та після виконання фізичних вправ та їх динаміку; позитивно впливає на емоційний стан інших осіб, протидіє їхнім негативним емоціям; систематично практикує різні форми самостійного фізичного вправління
10	<i>Учень/учениця:</i> зіставляє власну мету та завдання фізичного виховання із цілями фізичного виховання однокласників; виконує фізичні вправи, усвідомлюючи які вольові якості при цьому розвиває; визначає власну роль та завдання для підсилення командної взаємодії	<i>Учень/учениця:</i> дотримується техніки фізичних вправ в умовах ігрової та загальної діяльності; самостійно обирає ефективний спосіб виконання фізичних вправ з урахуванням зовнішніх умов	<i>Учень/учениця:</i> обґрунтовує власну здоров'язбережувальну позицію, керуючись досвідом інших осіб; виявляє сильні і слабкі сторони власного фізичного стану та в результаті передбачає власну фізичну спроможність; застосовує різні способи регулювання свого емоційного стану у процесі фізичного виховання; складає портфоліо за результатами самооцінювання постави
11	<i>Учень/учениця:</i> систематично застосовує: фізичні вправи для досягнення мети та завдань; визначає вольові якості, які потребують формування для вирішення рухових завдань; аналізує сильні та слабкі сторони власної та інших команд	<i>Учень/учениця:</i> дотримується техніки фізичних вправ у різних психофізичних станах та зовнішніх факторів; добирає власні способи виконання фізичних вправ з урахуванням індивідуальних особливостей	<i>Учень/учениця:</i> пояснює власні результати рухової діяльності, факти у фізичній культурі, використовуючи інформацію з інших галузей наук; виявляє сильні і слабкі сторони власного фізичного стану та ініціює виконання різних ролей для досягнення командного результату з їх урахуванням; добирає фізичні вправи для регулювання свого емоційного стану; складає портфоліо за результатами самооцінювання постави (динаміки функціонального стану опорно-рухового апарату) та проектування підтримання (поліпшення) власної постави
12	<i>Учень/учениця:</i> обґрунтовує цінність активної позиції та застосовує фізичні вправи для досягнення мети та завдань фізичного виховання, систематично проявляє вольові якості в процесі рухової	<i>Учень/учениця:</i> демонструє індивідуальну техніку виконання фізичних вправ у стандартних та нестандартних умовах; пропонує іншим ефективний спосіб виконання фізичних вправ, в обраних видах рухової діяльності	<i>Учень/учениця:</i> встановлює причинно-наслідкові зв'язки між фактами та явищами у фізичній культурі (зокрема особистій); складає портфоліо за результатами самоконтролю фізичного стану; аналізує ефективність різних способів

	діяльності; визначає власну роль та завдання для підсилення командної взаємодії на основі аналізу сильних та слабких сторін власних і команди		та засобів подолання негативних емоцій і відчуттів, які виникають у процесі фізичного вправлення; складає портфоліо планування власної фізкультурно-оздоровчої діяльності
--	---	--	---

ПЕРЕЛІК ІНСТРУМЕНТІВ ФОРМУВАЛЬНОГО ОЦІНЮВАННЯ

Назва	Опис інструмента
Аналіз портфоліо	Перевірка рівня навчальних досягнень за допомогою портфоліо учня. Портфоліо – це підібрані учнем роботи із зазначенням дати, призначення яких – розповісти історію учнівських досягнень або поступу. Портфоліо зазвичай містить особисті роздуми учня з поясненнями, чому обрано ту чи ту роботу і як саме вона показує досягнення цілей навчання
Відповідь хором	Учні одночасно усно реагують на певну репліку. Це може бути відповідь на запитання, висловлення згоди чи незгоди із запропонованим твердженням, повторення сказаного вчителем тощо
Візьми і передай	Спільна групова робота, яку використовують, щоб поділитися думками або зібрати інформацію від кожного учасника групи; учні записують відповіді, потім передають вправо, додають власну відповідь на іншому аркуші і продовжують, доки їхній папірець обійде всю групу і знову повернеться до них. Потім обговорюють результати в групі
Внутрішнє / зовнішнє коло	Учні стають у два кола, внутрішнє та зовнішнє, обличчям одне до одного. Учні, що стоять навпроти, ставлять одне одному запитання по темі, які вони попередньо написали. Зовнішнє коло рухається і утворюються нові пари. Потім процедура повторюється
Газетний заголовок	Вигадайте газетний заголовок, який може бути написаний до теми, яку ми вивчаємо. Передайте основну ідею події
Гра в кубик	Покажіть 6 запитань до уроку. Об'єднайте учнів у групи по 4. У кожній групі є один кубик. Кожен кидає кубик та відповідає на запитання з відповідним номером. Якщо номер випав більш ніж один раз, учень може доповнити попередню відповідь або кинути кубик ще раз. Відповіді можна записувати
Доповни думку	Письмова перевірка розуміння стратегії, коли учні заповнюють пропуски у запропонованому твердженні
Есе «хвилинка»	Питання для есе на одну хвилину – це конкретне питання з орієнтацією на очікуваний(і) результат(и) навчання, на яке можна відповісти за одну-дві хвилини
Запис у журнал	Учні записують у свій журнал або зошит розуміння предмету, поняття або те, що вони вивчили на уроці. Вчитель переглядає записи, щоб дізнатися чи зрозумів учень певну тему, урок, поняття або вивчене
Записні книжки учнів	Інструмент для учнів для відстежування навчального поступу: куди я рухаюся? де я зараз? як туди дістатися?
Збір ідей	Учитель ставить запитання або дає завдання. Учні самостійно відповідають на аркуші паперу, зазначаючи не менше трьох думок / відповідей / тверджень. Учні, що завершили, встають. Вчитель звертається до певного учня і просить його поділитися записаними ідеями. Учні викреслюють пункти, попередньо озвучені однокласниками і сідають, коли в них а аркушах закінчилися всі записані ідеї, незалежно від того, чи вони були озвучені саме ними. Вчитель продовжує опитувати учнів, доки сядуть усі
3-X-B та 3XB+	Учні відповідають групами, в парах або індивідуально на запитання «Що ми вже знаємо?» (З), «Що ми хотіли б дізнатися?» (Х) та «Що вже вивчили за темою?» (В). Плюс (+) просить учнів класифікувати отримані знання за допомогою концептуальної карти або наочної схеми, яка відображає ключову інформацію. Потім кожен учень записує короткий підсумок (на один абзац) про вивчене
Картка на вихід	Це письмові відповіді учнів на запитання на картках, які учням роздають наприкінці уроку, після завершення певного виду роботи, теми тощо
Концептуальна карта	Будь-яка можлива форма схематичної наочності, яка допомагає учням побачити взаємозв'язки між поняттями за допомогою побудованих схем ключових слів, що позначають такі поняття
Лідер за номером	Учні об'єднуються в групи по чотири і кожному члену групи присвоюється номер. Учитель ставить питання / проблему і всі чотири учні її обговорюють. Вчитель називає номер і відповідний учень у кожній групі відповідає
Найзаплутаніший	Це варіант однохвилинки. Можна дати учням трохи більше часу для відповіді на запитання. Запитайте

(або найясніший) момент	(в кінці уроку або під час паузи, яка утворилася після пояснення теми): «Який найбільш заплутаний момент» сьогоднішнього заняття?» або «Що вам здалося незрозумілим у понятті «_____»?
Перевірка неправильного розуміння	Учитель надає учням поширені або передбачувані помилкові твердження з певної теми, щодо певного принципу або процесу і запитує, чи згодні вони з цим чи ні та чому. Учні мають дати аргументовані відповіді. Перевірка неправильного розуміння може також застосовуватися у формі тесту з декількома варіантами відповіді або гри «правильно-неправильно»
Перефразування	Учні мають висловити власними словами основну ідею уроку чи щойно поясненої теми
Підбиття підсумків	Форма роздумів одразу після певного виду роботи
Підказка за аналогією	Учні мають сформулювати думку на основі підказки-аналогії: (певне поняття, принцип або процес) _____ виглядає як _____ тому що _____
Підсумок А-Б-В	Кожному учневі в класі присвоюється окрема літера алфавіту, а він обирає слово, яке починається на цю літеру та пов'язане з вивченою темою
Підсумок або питання на картках	Учитель час від часу роздає картки й просить учнів писати з обох сторін за такими правилами: (Один бік) на підставі вивченого (теми, розділу), опишіть основну велику ідею, яку ви зрозуміли, у формі короткого висновку. (Другий бік) запишіть те, що ви ще не повністю зрозуміли у вигляді твердження або запитання
Підсумок одним реченням	Учнів просять написати підсумкове речення, яке відповідає на запитання «хто», «що», «де», «коли», «чому», «як» щодо певної теми
Підсумок одним словом	Учні мають обрати з-поміж наведених варіантів (або запропонувати самостійно) слово, яке найкраще підсумовує тему
Подумай – запиши – обговори в парі – поділися	Учні обдумують відповідь самостійно, записують її, об'єднуються в пари та обговорюють відповідь із партнерами, а потім озвучують її всьому класу
Подумай – розкажи в парі	Вчитель ставить учням запитання. Учні самостійно формулюють відповіді протягом визначеного часу, потім повертаються кожен до свого партнера та надають йому відповідь. Вчитель викликає декілька пар на вибір, які озвучують свої відповіді у класі
Пригадай – підсумуй – запитай – пов'яжи за 2 хвилини (ППЗП2)	За дві хвилини учні повинні <i>пригадати</i> та назвати у правильному порядку найважливіші ідеї, отримані на попередньому занятті; за дві хвилини <i>підсумувати</i> ці пункти одним реченням, записати одне основне <i>запитання</i> , на яке вони хочуть отримати відповідь та знайти одну <i>прив'язку</i> цього матеріалу до основної теми предмету чи курсу
Рішення-рішення	Учитель висловлює певну думку, потім просить учнів зайняти сторону, що відповідає їхній думці з цієї теми і поділитися аргументацією. Учні можуть змінювати сторону після обговорення
Самооцінювання	Процес, під час якого учні збирають дані про власне навчання, аналізують що саме відображує їхні успіхи в досягненні навчальних цілей та планують наступні кроки
Семинар за Сократом	Учні ставлять питання одне одному з певного важливого питання або теми. Питання ініціюють розмову, яка триває як серія відповідей та додаткових запитань
Сигнали руками	Учні на прохання вчителя показують визначені сигнали рукою, щоб повідомити про рівень розуміння певного поняття, принципу або процесу: «Розумію _____ і можу пояснити» (наприклад, великий палець вгору). «Ще не зовсім розумію _____» (наприклад, великий палець вниз). «Не впевнений щодо _____» (наприклад, помахати рукою)

Скажи щось	Учні по черзі обговорюють у групі певний прочитаний розділ або переглянуте відео
Сортування слів	Учні дають набір словникових термінів, які вони сортують за заданими або створеними ними категоріями
Спінер ідей	Учитель створює спінер, розділений на 4 сектори з написами «Спрогнозуй», «Поясни», «Підсумуй», «Оціни». Після пояснення нового матеріалу учитель крутить спінер та просить учнів відповісти на запитання залежно від місця зупинки спінера. Наприклад, спінер зупиняється на секторі «Підсумуй», тоді вчитель може сказати: «Назви ключові поняття, про які щойно йшлося»
Спостереження	Учитель готує протокол спостереження із переліком учнів у класі, де буде зазначено, за якими саме очікуваними результатами він буде спостерігати. Рухаючись класом, він спостерігає за учнями, коли вони працюють, і робить необхідні записи та позначки в протоколі спостереження
Тестування	За допомогою тестування вчитель перевіряє опанування учнями фактичної інформації, понять. Орієнтовні типи тестових завдань: Декілька правильних варіантів Правильно/Неправильно Коротка відповідь Знайди відповідність Розширена відповідь
Трикутна призма (червоний, жовтий, зелений)	Учні дають вчителю зворотний зв'язок, показуючи колір, що відповідає рівню розуміння
Усне опитування	Учитель пропонує учням відповісти на запитання, наведені нижче: Чим це _____ схоже на/відрізняється від _____? Які характерні риси/елементи _____? Як іще можна показати/проілюструвати _____? У чому полягає головна ідея, ключова концепція, мораль _____? Як _____ стосується _____? Які ідеї / деталі можна додати до _____? Наведіть приклад _____? Що не так з _____? Який висновок ви могли б зробити з _____? Які висновки можна зробити з _____? На яке питання ми намагаємося відповісти? Яку проблему ми намагаємося вирішити? Що ви можете сказати про _____? Що може статися, якщо _____? Які критерії можна взяти для оцінки _____? Які докази підтверджують _____? Як ми можемо довести / підтвердити _____? Як це можна розглядати з точки зору _____? Які альтернативи _____ слід розглянути? Який підхід/стратегію ви могли б використати для _____?
Учнівська конференція	Бесіда з кожним учнем особисто для перевірки рівня розуміння
Хрестики-нулики	Набір видів роботи, з яких учні самостійно можуть обирати ті, що можуть продемонструвати їхнє розуміння теми. Набір представлений у вигляді сітки з дев'яти квадратів, схожої на дошку для гри в хрестики-нулики, можна попросити учнів обирати так, щоб зрештою закреслити «три підряд». Завдання можуть відрізнятися за змістом, процесом та результатом і можуть бути адаптовані залежно від глибини знань

Хто швидше?	Робота в парі – слухач і ведучий. Обидва знають категорію (тему), однак ведучий стоїть спиною до дошки / екрану. З'являються слова на задану тему, слухач дає підказки, а ведучий намагається вгадати слово. Пара, яка завершила першою, встає
Швидкий запис	Попросіть учнів відповісти за 2-10 хвилин на відкриті запитання або твердження
Шкала Лайкерта	Учитель наводить 3-5 тверджень, які явно не є істинними або помилковими, але дещо спірними. Мета полягає в тому, щоб допомогти учням подумати над текстом, а потім обговорити його з однокласниками. Наприклад, «Герой (ім'я) не повинен був робити (що саме).» повністю погоджуюся не погоджуюся погоджуюся повністю погоджуюся
3-2-1	Учні виконують такі варіанти завдань, визначаючи за прочитаним текстом: три речі, які ви дізналися, два цікаві факти, одне питання, що залишилося; три ключові слова, дві відмінності між __, один вплив на __; три важливі факти, дві цікаві ідеї, одне уявлення про себе як учня; три нові терміни, дві нові ідеї, одна річ, яку потрібно обдумати; три питання до тексту (незнайомі слова або незрозумілі ідеї), два прогнози за текстом (що станеться далі, враховуючи вже прочитане), знайдіть один зв'язок у тексті (з тим, що ви вже знали або випробували)
Трихвилинна пауза	Трихвилинна пауза дає змогу учням зупинитися, обміркувати певні представлені явища та ідеї, прив'язати їх до вже наявних знань або досвіду та попросити роз'яснень. Я змінив(ла) ставлення до.... Я більше дізнався(лася) про... Мене здивувало... Я почувався(лася)...
Є питання, в кого є відповідь?	Учитель робить два набори карток. Перший набір має запитання за певним розділом навчання. У другому наборі містяться відповіді. Учитель роздає картки з відповідями учням, а потім він або учень зачитує класу питання на картці. Всі учні перевіряють свої картки з відповідями, щоб знайти правильну